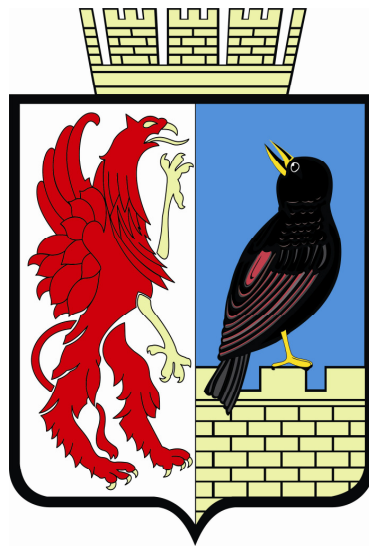

*Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XIV/.../2016
Rady Miejskiej w Skórczu z dnia*

Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Miasta Skórcz
na lata 2016-2021

SPIS TREŚCI

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.....	4
1. STRUKTURA STRATEGII.....	4
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII.....	6
3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIEJ STRATEGII.....	16
II. CZĘŚĆ ANALITYCZNO-DIAGNOSTYCZNA.....	19
1. CHARAKTERYSTYKA MIASTA.....	19
2. DEMOGRAFIA.....	21
3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	23
4. KOMUNIKACJA I TRANSPORT.....	24
5. GOSPODARKA.....	24
6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE.....	26
7. EDUKACJA I KULTURA.....	28
8. OCHRONA ZDROWIA.....	31
9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA.....	33
10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	35
11. POMOC SPOŁECZNA.....	36
12. SEKTOR POZARZĄDOWY.....	50
13. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO.....	52
14. BEZROBOCIE.....	56
15. BEZDOMNOŚĆ.....	59
16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE.....	60
17. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI.....	65
18. SYTUACJA DZIECKA.....	71
19. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH.....	76
20. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	79
21. ANALIZA SWOT.....	83
22. PODSUMOWANIE.....	92
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	99
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	99
2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI.....	114
3. RAMY FINANSOWE.....	115
4. PROGRAMY I PROJEKTY.....	116
IV. UWAGI KOŃCOWE.....	119

WSTĘP

Strategia rozwiązywania problemów społecznych pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej, określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania bądź złagodzenia wielu z tych problemów, jak i zminimalizować skutki szeroko rozumianych kwestii społecznych. Dokument stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, Policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, kościoła, mieszkańcy miasta oraz eksperci. Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe. Do analizy wykorzystano 18 wypełnionych anonimowo ankiet, w których do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w mieście odnieśli się losowo wybrani mieszkańcy oraz osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. radni, pracownicy Urzędu Miasta, członkowie komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawiciele placówek oświaty, kultury, pomocy społecznej, służby zdrowia, Policji, organizacji pozarządowych, kościoła). W kolejnych 25 anonimowych ankietach respondenci odpowiadali na pytania dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć. Wreszcie analizie sytuacji dziecka w mieście w środowisku szkolnym i rodzinnym służyły 4 ankiety wypełnione przez pedagogów z funkcjonujących na terenie miasta placówek oświatowych.

Dokument został przygotowany na lata 2016-2021. Jest zgodny z założeniami odnoszących się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez miasto środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Skórcz składa się z trzech zasadniczych części: wprowadzającej, analityczno-diagnostycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i programowych) tworzenia dokumentu.

Część analityczno-diagnostyczna zawiera informacje ogólne dotyczące miasta oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w mieście bądź obejmujących zasięgiem działania jego mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT), a także analizie ankiet, skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w mieście placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

- Demografia;
- Infrastruktura techniczna;
- Komunikacja i transport;
- Gospodarka;
- Zasoby i warunki mieszkaniowe;
- Edukacja i kultura;
- Ochrona zdrowia;
- Sport, rekreacja i turystyka;
- Bezpieczeństwo publiczne;
- Pomoc społeczna;
- Sektor pozarządowy;
- Bezrobocie;
- Bezdomność;
- Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie;
- Problemy równości płci,
- Sytuacja dziecka;
- Sytuacja osób starszych;
- Sytuacja osób niepełnosprawnych.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej miasta na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań. Ponadto przedstawione są ramy finansowe strategii,

jest prognoza zmian oraz są zawarte informacje na temat sposobu wdrożenia dokumentu, jak również prowadzenia monitoringu jego realizacji. Dla realnej oceny stopnia wdrożenia założeń strategii został przygotowany wykaz wskaźników monitoringowych.

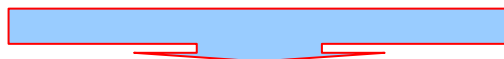
Poniższy diagram prezentuje strukturę Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Skórcz.

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA SKÓRCZ

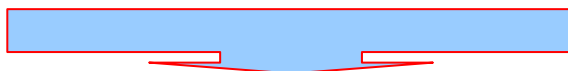
CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

**Informacja na temat organizacji strategii.
Uwarunkowania zewnętrzne
(prawne i programowe)
tworzenia dokumentu.**

CZĘŚĆ ANALITYCZNO-DIAGNOSTYCZNA

Analiza źródeł zastanych
– danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w mieście
bądź obejmujących zasięgiem działania jego mieszkańców.
Analiza źródeł wywołanych – ankiet, skierowanych do przedstawicieli
funkcjonujących w mieście placówek oświatowych
oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy).
Analiza SWOT – identyfikacja mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń
lokalnego systemu polityki społecznej.

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Misja
Cele strategiczne, operacyjne, kierunki działań.
Wdrożenie strategii, monitorowanie jej realizacji.
Programy i projekty.

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

2.1. PODSTAWY PRAWNE

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1515),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1286),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 332 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 114 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 859 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 124 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 149 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 z późn. zm.),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 966 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1457),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375),
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1059 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2014 r., poz. 567).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Skórcz jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i miejskim. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocy państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

2.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej

liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Dokument zawiera również kilka nadrzędnych celów Unii Europejskiej do 2020 roku:

- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%;
- ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobycie z ubóstwa 20 mln osób.

W ramach trzech priorytetów tematycznych w omawianym dokumencie przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „**Unia innowacji**” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „**Młodzież w drodze**” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „Europejska agenda cyfrowa” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstw domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „**Europa efektywnie korzystająca z zasobów**” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „**Polityka przemysłowa w erze globalizacji**” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych.

Celem projektu „**Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia**” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „**Europejski program walki z ubóstwem**” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby

ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2014-2020

Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) na lata 2014-2020 określają priorytety Unii Europejskiej na najbliższe lata, stanowiąc ramy zarówno polityczne, jak i budżetowe (odpowiadając na pytanie „w jakich obszarach UE powinna inwestować mniej lub więcej w przyszłości”).

Na wniosek Komisji Europejskiej objęto Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Spójności wspólnymi ramami strategicznymi, które obejmują również Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki. Na podstawie przyjętych założeń w okresie programowania 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny zapewni finansowanie działań strukturalnych na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w ramach czterech głównych obszarów inwestycji: zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego i usprawniania administracji publicznej. Natomiast Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji posłuży do finansowania pomocy na rzecz pracowników zwolnionych w następstwie poważnej zmiany strukturalnej oraz łagodzenia skutków, jakie dla rolników pociągają nowe umowy handlowe.

W dziedzinie wzrostu zatrudnienia i spójności wprowadzono nowy instrument, jakim jest zarządzany centralnie program „Łącząc Europę”, który ma na celu finansowanie priorytetowych przedsięwzięć infrastrukturalnych w dziedzinie energii, transportu oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych, których realizacja leży w interesie całej Unii Europejskiej.

Nowy program „Zdrowie na rzecz wzrostu” będzie ukierunkowany na działania o wyraźnej unijnej wartości dodanej, zgodnie z celami Strategii „Europa 2020”. Głównym celem programu jest współpraca z państwami członkowskimi UE w celu ochrony obywateli przed transgranicznymi zagrożeniami zdrowotnymi, osiągnięcia większej stabilności usług opieki zdrowotnej oraz poprawy stanu zdrowia społeczeństwa, przy jednoczesnym zachęcaniu do innowacji w dziedzinie ochrony zdrowia.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej

stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,
- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,

- realizacja NSIS przez samorzady terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W nowej perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku.

Program powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia. PO WER będzie również wspierać innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój jest ukierunkowany na następujące obszary:

- realizację działań skierowanych do młodych, bezrobotnych osób w wieku od 15. do 24. roku życia i poprawę ich sytuacji na rynku pracy w ramach „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych” i „Gwarancji dla młodzieży”,
- wdrożenie reform systemów i struktur w wybranych obszarach polityk publicznych, kluczowych z punktu widzenia Strategii „Europa 2020” i krajowych programów reform,
- wspieranie jakości, skuteczności i otwartości szkolnictwa wyższego jako instrumentu budowy gospodarki opartej o wiedzę,
- poszukiwanie nietypowych, innowacyjnych, stosowanych w innych krajach metod rozwiązywania problemów społecznych,
- realizację programów w zakresie mobilności ponadnarodowej.

2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 jest dokumentem, który określa cele polityki rozwoju prowadzonej w regionie, w tym polityki społecznej. Scenariuszowi temu nadano umowną nazwę „Pomorskie 2020”. W jego ramach sformułowano wizję rozwoju regionu, w której „Pomorskie w roku 2020” to kraina:

- trwałego wzrostu, w której uruchamiane i wykorzystywane są zróżnicowane potencjały terytorialne dla wzmocnienia i równoważenia procesów rozwojowych;

- o unikatowej pozycji, dzięki aktywności społeczeństwa obywatelskiego, silnemu kapitałowi społecznemu i intelektualnemu, racjonalnemu zarządzaniu zasobami środowiska, gospodarczemu wykorzystaniu potencjału morza oraz inteligentnym sieciami infrastrukturalnym i powszechnemu stosowaniu technologii ekoefektywnych;
- będąca liderem pozytywnych zmian społecznych i gospodarczych w Polsce i w obszarze Południowego Bałtyku.

Sformułowano także wyzwania strategiczne dla województwa pomorskiego, wymienione w 10 punktach programowych, które determinują wybór celów, jak i mechanizmy realizacji Strategii. Przyjęty program wskazuje 3 cele strategiczne, mające charakter ogólny i określające pożądane stany docelowe w ujęciu problemowym. Są one konkretyzowane przez 10 celów operacyjnych oraz 35 kierunków działań.

Założenia polityki społecznej ujęte zostały praktycznie w ramach wszystkich celów strategicznych, umownie tu określonych pod nr. 1, 2 i 3 oraz służących ich osiągnięciu 7 celów operacyjnych i kilkudziesięciu kierunków działań.

Cel strategiczny 1. Nowoczesna gospodarka.

Polityce społecznej w strukturze tego celu strategicznego sprzyjać mają dwa cele operacyjne, a mianowicie Konkurencyjne szkolnictwo wyższe oraz Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna.

Cel strategiczny 2. Aktywni mieszkańcy.

W zasadzie wszystkie elementy tego kompleksowego celu strategicznego wyczerpują zakres polityki społecznej. Jej mniej ogólne założenia zostały ujęte w ramy czterech celów operacyjnych: Wysoki poziom zatrudnienia, Wysoki poziom kapitału społecznego, Efektywny system edukacji oraz Lepszy dostęp do usług zdrowotnych.

Cel strategiczny 3. Atrakcyjna przestrzeń.

Tutaj polityka społeczna została zawarta w celu operacyjnym nazwanym Dobry stan środowiska.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 jest instrumentem realizującym zadania zmierzające do osiągnięcia spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej Unii Europejskiej przez inteligentny i zrównoważony rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu. Jego celem jest podjęcie wyzwań rozwojowych stojących przed województwem pomorskim w sferze gospodarczej, edukacji, aktywności

zawodowej i społecznej, wykorzystania specyficznych potencjałów poszczególnych obszarów, systemu transportowego, energii i środowiska.

Program jest jednym z narzędzi realizacji **Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020**, zaś jego tematyka jest jednocześnie zdeterminowana zapisami sześciu Regionalnych Programów Strategicznych; pośród nich w zakresie polityki społecznej mieszczą się te z obszaru:

- rozwoju gospodarczego (Pomorski Port Kreatywności);
- aktywności zawodowej i społecznej (Aktywni Pomorzanie);
- atrakcyjności kulturalnej i turystycznej (Pomorska Podróż);
- ochrony zdrowia (Zdrowie dla Pomorzan).

Przewidywane w programie działania zostały pogrupowane wokół osi priorytetowych, w przyporządkowanych im celach tematycznych i priorytetach inwestycyjnych, ukierunkowanych na realizację celów szczegółowych. Spośród nich do zagadnień z zakresu polityki społecznej należą następujące osie:

- Oś Programowa 3. Edukacja;
- Oś Programowa 4. Kształcenie zawodowe;
- Oś Programowa 5. Zatrudnienie;
- Oś Programowa 6. Integracja;
- Oś Programowa 7. Zdrowie.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020

Ze względu na swój dalekosiężny charakter strategia budowana na poziomie lokalnym musi uwzględniać i brać pod uwagę przesłanki zawarte w dokumentach strategicznych podmiotów, z którymi powiat współpracuje na zasadzie partnerstwa. Jednym z nich jest samorząd województwa pomorskiego.

Zgodnie z dokumentem zaktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego do 2020 roku polityka społeczna województwa pomorskiego stanowi integralną część rozwoju, czemu mają sprzyjać i dawać gwarancję pewne ustalenia. W szczególności będą to programy:

- przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu,
- wyrównywania szans osób niepełnosprawnych,
- pomocy społecznej,
- profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Spośród problematyki współbrzmiejącej w trzech opracowanych dokumentach, a więc także w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego oraz w Regionalnych Programach Strategicznych – właśnie w Strategii Polityki Społecznej województwa znalazła się część zagadnień z zakresu polityki społecznej o charakterze interdyscyplinarnym, a w szczególności:

- właściwie funkcjonująca rodzina,
- integrująca rola polityki społecznej,
- aktywni seniorzy,
- włączenie społeczne osób niepełnosprawnych.

Pomieszczona w dziale III Diagnoza – Wnioski z analizy sytuacji w obszarze polityki społecznej podzielona została na kilka niżej wymienionych rozdziałów i podrozdziałów:

- Demografia;
 - Pomorska rodzina;
 - Seniorzy;
- Aktywność społeczna;
 - Ekonomia społeczna;
 - Organizacje pozarządowe;
 - Wolontariat;
- Problemy społeczne;
 - Ubóstwo;
 - Bezrobocie;
 - Niepełnosprawność;
 - Przemoc w rodzinie;
 - Uzależnienia;
 - Rodzicielstwo zastępcze;
 - Bezdomność.

Ustalenia tego dokumentu mają duże znaczenie ze względu na konieczność uwzględnienia i realizacji jednego z trzech celów strategii Europa 2020, jakim jest rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Starogardzkiego na lata 2014 -2020

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Starogardzkiego na lata 2014-2020 jest dokumentem, który pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskazuje obszary, które powinny być się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych. Strategia odnosi się w swych zapisach kierunkowych do zadań i możliwości realizacyjnych samorządu powiatowego, biorąc pod uwagę przesłanki wynikające z działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej szczebla gminnego.

Główne kierunki działania powiatu oraz priorytety samorządu w działalności na rzecz zaspokajania potrzeb mieszkańców zostały określone we wprowadzeniu do Strategii, gdzie polityka społeczna to działalność, która „wskazuje obszary, jakie w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz samorządowych”, i jednocześnie „ma stanowić podstawę względnie trwałych wzorów interwencji, podejmowanych w celu stopniowego zmniejszania, bądź w miarę możliwości, całkowitego eliminowania problemów społecznych mieszkańców powiatu”.

Strategia wyznacza główne cele strategiczne, przypisując do każdego z nich cele operacyjne i stosowne kierunki działania.

- Cel strategiczny 1: Sprawny system wsparcia rodziny.

W ramach priorytetu zaplanowano następujące zamiary i działania:

- Cel operacyjny 1.1: Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia;
- Cel operacyjny 1.2: Tworzenie warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodziny;
- Cel operacyjny 1.3: Pomoc dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- Cel operacyjny 1.4: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- Cel operacyjny 1.5: Zapobieganie wykluczeniu społecznemu;
- Cel operacyjny 1.6: Integracja społeczności lokalnej.

- Cel strategiczny 2: Bezpieczni i aktywni seniorzy.

W ramach priorytetu zaplanowano następujące zamiary i działania:

- Cel operacyjny 2.1: Budowanie właściwych relacji społecznych;
- Cel operacyjny 2.2: Wspieranie aktywności seniorów;
- Cel operacyjny 2.3: Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb osób starszych;
- Cel operacyjny 2.4: Sieć wsparcia instytucjonalnego.

- Cel strategiczny 3: Aktywizacja i integracja osób niepełnosprawnych.

W ramach priorytetu zaplanowano następujące zamiary i działania:

- Cel operacyjny 3.1: Rozwój działań na rzecz osób niepełnosprawnych;
- Cel operacyjny 3.2: Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych;
- Cel operacyjny 3.3: Otoczenie opieką rodziny z dziećmi niepełnosprawnymi.
- Cel strategiczny 4: Zintegrowany system współpracy w obszarze polityki społecznej.

W ramach priorytetu zaplanowano następujące zamiary i działania:

- Cel operacyjny 4.1: Partnerstwo międzysektorowe na rzecz rozwiązywania problemów społecznych;
- Cel operacyjny 4.2: Rozwój infrastruktury społecznej;

3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIEJ STRATEGII

Ocena wdrożenia strategii, dla której rok 2015 zamknął okres programowania, stanowi ważny punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki społecznej miasta Skórcz na lata 2016-2021. W jej ramach zostały wskazane trudności we wdrażaniu dokumentu, największe osiągnięcia w realizacji wyznaczonych kierunków działań oraz przedsięwzięcia, których nie udało się podjąć podczas wdrażania strategii.

Trudności we wdrażaniu strategii

Największe trudności we wdrażaniu Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Skórcz na lata 2009-2013 – przyjętej Uchwałą Nr XXIV/134/2008 Rady Miejskiej w Skórczu z dnia 16 grudnia 2008 roku – stanowiły deficyty finansowe niepozwalające na zatrudnienie niezbędnej liczby pracowników socjalnych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Skórczu.

Osiągnięcia w realizacji strategii

Pomimo trudności napotkanych podczas wdrażania strategii, odnotowano osiągnięcia. Do największych z nich należą:

- objęcie pomocą społeczną i pracą socjalną rodzin dotkniętych problemami społecznymi,
- wdrożenie programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta,
- realizacja przy współpracy MOPS-u z organizacją pozarządową pomocy dla mieszkańców miasta w formie żywności,

- poprawa organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży, m.in. dzięki nowym obiektom sportowo-rekreacyjnym: wielofunkcyjnego boiska przy Zespole Szkół Publicznych oraz boisk do koszykówki, siatkówki wraz z siłownią w Parku Miejskim w Skórczu,
- utworzenie nowych placów zabaw: przy ul. ul. Parkowej, Ogrodowej i Cisowej w Skórczu,
- powstanie Kociewskiego Stowarzyszenia Abstynentów w Skórczu,
- powstanie grupy samopomocowej AL-ANON dla osób współuzależnionych,
- współpraca z oświatą, sądami, kuratorami, policją – powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować

Mimo przyjętych założeń, nie udało się w minionym okresie programowania:

- utworzyć Klubu Seniora i Klubu Pracy,
- zorganizować Dom Dziennego Pobytu,
- uzupełnić socjalnej infrastruktury miasta m.in. poprzez tworzenie mieszkań socjalnych,
- zwiększyć kadry Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej o etat pracownika socjalnego.

Programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych

W latach 2012-2015 zostały zrealizowane poniżej przedstawione programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych:

1. Projekt upowszechniania sportu i kultury fizycznej wśród mieszkańców miasta przez LLKS „Ziemi Kociewskiej” w Skórczu;
– cel: popularyzacja sportu i aktywności ruchowej;
– beneficjent: mieszkańcy miasta;
2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
3. Gminny Program Wspierania Rodziny oraz Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w Gminie Miejskiej Skórcz na lata 2012-2015.

Przedsięwzięcia, które bezwzględnie należałoby podjąć w nowym okresie programowania

W opinii zespołu oceniającego realizację założeń strategii, której okres programowania minął, należy kontynuować konsekwentnie wszystkie przedsięwzięcia dotyczące przeciwdziałania przemocy, wspierania rodziny, zapobiegania alkoholizmowi i narkomanii. Ponadto należy promować idee wolontariatu oraz pozyskiwać wolontariuszy do współpracy w realizowaniu zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

II. CZĘŚĆ ANALITYCZNO-DIAGNOSTYCZNA

1. CHARAKTERYSTYKA MIASTA

Skórcz – miasto w południowej części województwa pomorskiego, położone na północno-wschodnim skraju Borów Tucholskich – w obszarze geograficznym regionu Kociewie, na wysokości średnio 88 m n.p.m. W strukturze administracyjnej jest jedną z trzynastu gmin wchodzących w skład powiatu starogardzkiego, leżącą w jego południowo-wschodnich rejonach oraz jednym z dwu tutejszych miast. Charakterystyką tego położenia była do niedawna trasa dwóch lokalnych linii kolejowych, łączących Myślice ze Szlachtą oraz Skórcz ze Starogardem Gdańskim, obecnie zawieszonych.

W ich miejsce biegnie dziś przez miasto sieć czterech dróg wojewódzkich, umożliwiających m.in. bezpośrednie połączenia ze stolicą województwa Gdańskiem oraz ze Starogardem Gdańskim, a także z sąsiednimi powiatami: gdańskim, tczewskim i kościerskim; zapewniają one zarazem dogodne połączenia z granicą polsko-niemiecką w Kostrzynie nad Odrą oraz z Wybrzeżem Słowińskim.

Skórcz zajmuje powierzchnię 367 ha, wśród których jest 112 ha terenów zabudowanych i zurbanizowanych oraz 204 ha użytków rolnych i 28 ha obszarów leśnych. Nazwa miejscowości podobno jest identyfikowana z nazwami geograficznymi na mapach starożytnego świata: Scurgeon i Scurgon (Pliniusz Drugi Młodszy I w. n.e.) oraz Scurgum (Klaudiusz Ptolomeusz II w. n.e.). W miejscowych źródłach pisanych najstarsza nazwa brzmi Schorz i Skorcz (1434 r.). W 1528 roku pojawia się nazwa Skurcz.

Prawa miejskie otrzymał Skórcz w 1934 roku. Pół wieku wcześniej administracyjny i etniczny charakter tych ziem tak opisano w X tomie *Słownika geograficznego Królestwa Polskiego* z 1889 r.: „**Skórcz**, dziś zwykle *Skurcz* (kaszubskie „skórc” znaczy szpak), w dokum. z r. 1623, 1710 i 1780 *Skorcz* [...] wś kośc., w pow. starogardzkim, nad Szorycą (czy nie Liszką?), 21 km na płd. od Starogardu, przy bitym trakcie, na krańcu Borów Tucholskich; okolica tu pagórkowata, gleba dosyć urodzajna. S. posiada urząd poczt., 3 klasy, st. tel. i telefoniczną, aptekę i lekarza [...] Co rok odbywają się tu dwa jarmarki, a co sobotę targ [...]

W skład gminy wchodzi: Skórcz (56 posiadeli włośc. i 85 zagród), os. leś. Boraszewo, kol. Skórcz, Krąg, dobra ryc., wś Miliczek i fol. Rysowo. Cały obszar obejmuje 1816 ha (22 lasu, 64 łąk, 1619 roli or.) [...] We wsi są dwie szkoły: katol. 5-klas. z 4 nauczyc. i 302 dzieci (1887 r.) i 1-klas ewang. (84 dzieci) [...] W 1867 r. było 2272 dusz; 1888 r. 2935”.

Obecny kształt terytorialny miejskiej gminy w ramach powiatu starogardzkiego powstał po reformie administracyjnej w 1999 roku. Pośród sąsiadujących ze Skórczem gmin znajdują się Osiek, od strony południowej oraz okalająca miasto wiejska gmina Skórcz, jak i graniczące z nią Lubichowo, Bobowo i Smętowo Graniczne. Miasto jest zarazem siedzibą administracji samorządowej gminy wiejskiej Skórcz.

W maju 2010 roku odsłonięto w Skórczu pierwszy w Polsce pomnik upamiętniający wizytę Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego. Są tu także miejsca pamięci: tablica upamiętniająca mord 76 kobiet narodowości Żydowskiej – Ofiar Marszu Śmierci w lutym 1945 r., Cmentarz wojenny ofiar walki z okupantem hitlerowskim w latach 1939-1945, tablica upamiętniająca miejsce hitlerowskiego obozu pracy dla mieszkańców Skórcza i okolic w dniach 10 IX – XII 1939 r., tablica upamiętniająca tych, którzy w trakcie niewoli bronili mowy polskiej w 60. rocznicę wybuchu strajku szkolnego, tablica upamiętniająca mord 20 Żydówek w początkach 1945 r., „DOM UBOGICH” – tablica upamiętniająca Polaków zamordowanych przez hitlerowców w 1939 r.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom miasta Skórcz pytania, pozwalające uzyskać opinie na temat walorów miasta oraz czynników, które ograniczają jego możliwości rozwojowe.

Na wstępie przedstawiciele środowiska lokalnego poproszono o wskazanie największych atutów miasta. Wypełniający ankietę najczęściej wymieniali niezaprzeczalne walory przyrodnicze i krajobrazowe tego regionu – wynikające z położenia geograficznego na skraju Borów Tucholskich. Nietrudno zgadnąć, iż postrzegali je jako okoliczność sprzyjającą wypoczynkowi i rekreacji mieszkańców.

Ponadto respondenci docenili też walory Skórcza, w szczególności jego Starówkę, odrestaurowane kamienice, schludny Park Miejski, jak również aspekt spokoju cechującego takie małe miasta. Do korzystnych stron uczestnicy ankiety zaliczyli też lokalizację w mieście trzech dużych przedsiębiorstw, tj. potentata mrożonek „Iglotex” oraz wielobranżowych firm „Fast” i „Szarafin”.

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani identyfikowali słabe strony miasta. Najczęściej wśród wypowiedzi mieszkańców na ten temat pojawiały się niedostatki w gminnym budżecie, co oznacza brak środków na inwestycje, brak inwestycyjnych terenów, wreszcie brak inwestorów, a w konsekwencji ograniczone perspektywy rozwoju miasta. W tym kontekście wskazywano też na niewielką powierzchnię miejskiej gminy, jako czynnik hamujący szanse rozwoju.

Kolejnym istotnym zdaniem ankietowanych problemem jest niedostateczne pozyskiwanie przez samorząd miasta środków unijnych, co ogranicza tempo rozwoju miasta. Ponadto wymieniano jeszcze duże odległości do większych miast, niedostatecznie rozwiniętą komunikację miejską, brak linii kolejowej oraz wysoki poziom bezrobocia.

2. DEMOGRAFIA

Na koniec 2014 roku miasto Skórcz miało 3 626 mieszkańców, w tym 1 865 kobiet, które stanowiły 51,43% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia w mieście wynosiła 988 osób na km². W latach 2012-2014 z roku na rok systematycznie malała liczba mieszkańców miasta (3 676 w 2012 r. i 3 667 w 2013 r.), wzrastała natomiast liczba kobiet (odpowiednio 1 824 i 1 849). Wzrastała zarazem liczba dzieci i młodzieży, przy malejących wskaźnikach w kategorii osób starszych w wieku poprodukcyjnym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	781	870	869
liczba osób w wieku produkcyjnym	2 578	2 508	2 516
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	317	289	241
ogółem	3 676	3 667	3 626

Dane Urzędu Miasta w Skórczu.

Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki, jak będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz saldo migracji, która odbywa się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane w tym zakresie odnoszące się do miasta Skórcz przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 2. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba urodzeń żywych	46	40	36
liczba zgonów	28	26	25
przyrost naturalny	18	14	11

Dane Urzędu Miasta w Skórczu.

W analizowanym okresie liczba urodzeń żywych w mieście Skórcz zmniejszała się (od 46 w 2012 r., poprzez 40 w 2013 r., do 36 w 2014 r.); jednocześnie malała liczba zgonów

(od 28 w 2012 r., poprzez 26 w 2013 r., do 25 w 2014 r.). Określany na podstawie przytoczonych danych przyrost naturalny był w latach 2012-2014 nieprzerwanie ujemny (od 18 do 11 osób).

Tabela 3. Ruch migracyjny ludności miasta w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
zameldowania spoza miasta	109	131	143
w tym z zagranicy	1	3	1
wymeldowania poza gminę	32	35	45
w tym za granicę	0	0	0
saldo migracji w ruchu wewnętrznym	77	96	98
saldo migracji w ruchu zagranicznym	1	3	1
saldo migracji ogółem	78	99	99

Dane Urzędu Miasta w Skórczu.

Na liczbę mieszkańców wpływ miał również ruch migracyjny, przy czym migracje odbywały się w ruchu wewnętrznym, jak i częściowo zagranicznym. Saldo migracji w ruchu wewnętrznym, nieprzerwanie dodatnie, wykazywało w badanym okresie tendencję rosnącą (ze znaczącym wzrostem w 2014 r. – do 96 osób).

Dane statystyczne odnoszące się do procesów demograficznych zachodzących w mieście Skórcz każą zwrócić baczną uwagę na uwidocznione w nich istotne kwestie. Dotyczą one zarówno rosnącego w populacji miasta udziału przedprodukcyjnej grupy wiekowej, jak i ustabilizowanej liczby osób „produkcyjnych” oraz systematycznie malejącej liczby osób starszych.

Opisane wyżej tendencje uzasadniają stabilną i korzystną prognozę demograficzną dla miasta, stanowią zarazem wyzwanie dla władz lokalnych i instytucji pomocy społecznej. Zadania, jakie przed nimi stoją, wymagają bowiem adresowania usług społecznych do rodzin, dzieci i młodzieży, ale także dostosowywania ich w odpowiednim zakresie do potrzeb seniorów. Należy mieć na względzie, że grupie ludzi starszych trzeba wciąż udzielać stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Miasto Skórcz posiada dość dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 4. Infrastruktura techniczna w mieście w 2014 roku

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	20,2
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	3 493
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	29,2
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	ok. 3 500
oczyszczalnie ścieków	
liczba oczyszczalni ścieków	1
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię ścieków	5 614
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w km)	b.danych
liczba ludności korzystającej z sieci gazowej	b.danych
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w mieście (w km)	17,1
w tym długość dróg gminnych (w km)	11,5

Dane Urzędu Miasta w Skórczu.

Siecią wodociągową i kanalizacyjną w mieście zarządza zakład budżetowy – Zakład Gospodarki Miejskiej w Skórczu, utworzony w 1997 r. Jako samodzielna jednostka organizacyjna miasta świadczy również usługi w zakresie utrzymania zieleni, przeprowadzania remontów, naprawy dróg i chodników itp.

W uzupełnieniu danych dotyczących infrastruktury technicznej warto przedstawić informacje na temat najważniejszych inwestycji, jakie zrealizowano w mieście w ostatnich latach. Inwestycje te, poza sferą techniczną, obejmowały obszar kultury i rekreacji.

Najważniejsze inwestycje zrealizowane w latach 2012-2014:

- remont Miejskiej Sali Widowiskowej wraz z zapleczem;
- remont i przebudowa stacji uzdatniania wody Skórcz-Ryzowie;
- zagospodarowanie przestrzenne Parku Miejskiego w Skórczu;
- przebudowa drogi gminnej – ul. Zielona w Skórczu;
- rewitalizacja ujęć wody w Skórczu wraz z infrastrukturą towarzyszącą;
- budowa kanalizacji sanitarnej (etap IV i V).

4. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Skórcz jest istotnym węzłem komunikacyjnym w obszarze powiatu starogardzkiego. Przez miasto przebiega sieć dróg wojewódzkich: DW nr 214 Łeba – Kościerzyna – Warlubie (ul. Leśna – ul. Pomorska), DW nr 222 Gdańsk – Starogard Gdański – Skórcz (ul. Dworcowa – ul. Pomorska – do skrzyżowania z ul. Leśną), DW nr 231 Skórcz – Kolonia Ostrowicka (ul. Główna – ul. 3 Maja – ul. gen. Hallera) oraz DW nr 234 Skórcz – Morzeszczyn – Gniew (ul. 27 Stycznia – ul. Gniewska). Trakty te umożliwiają m.in. bezpośrednie połączenia z Trójmiastem i Portem Lotniczym w Gdańsku (odległym o ok. 90 km), a także ze Starogardem Gdańskim oraz z sąsiednimi powiatami: gdańskim, tczewskim i kościerskim. Zapewniają one zarazem dogodne połączenia z granicą polsko-niemiecką w Kostrzynie nad Odrą oraz z Wybrzeżem Słowińskim.

Istotnym walorem Skórcza na komunikacyjnej mapie jest niewielka odległość od przebiegającej z południa na północ Polski autostrady A1; najbliższe węzły autostradowe zlokalizowane są w odległości 11 km (Kopytkowo) i 20 km (Ropuchy) od miasta.

Po likwidacji z końcem ub. wieku dwóch lokalnych linii kolejowych – łączących Myślice ze Szlachtą oraz Skórcz ze Starogardem Gdańskim – w mieście funkcjonuje obecnie wyłącznie ruch kołowy. Opisana tu sprawna sieć połączeń drogowych powoduje, iż brak kolejowych trakcji nie ogranicza komunikacyjnej dostępności miasta. Najważniejszym podmiotem świadczącym usługi komunikacyjne na tym obszarze jest Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej z oddziałem w Starogardzie Gdańskim. Wsparciem są ponadto autobusowe linie przewoźników prywatnych – PHU „Owsiak” z Pelplina oraz PUPH „Mateobus” Sp. Jawna w Kokoszkowach.

Z uwagi na zwarty charakter obszaru miasta oraz powyższe walory, połączenia komunikacyjne dla mieszkańców uznać należy za zadowalające.

5. GOSPODARKA

Sytuacja gospodarcza regionu w istotny sposób wpływa na poziom życia jego mieszkańców. Gmina Skórcz ma charakter przemysłowo-rolniczy. Użytki rolne zajmują ok. 2,04 km², tj. 55,6% powierzchni miasta (z tego grunty orne obejmują 1,81 km², tj. 49,3% powierzchni miasta). Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów w mieście.

Tabela 5. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)		204
w tym:	grunty orne (w ha)	181
	sady (w ha)	12
	łąki i pastwiska (w ha)	11
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)		28
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków (w ha)		135

Dane Urzędu Miasta w Skórczu.

Gmina Skórcz posiada zróżnicowane gleby, w przeważającej mierze o charakterze lekkim i średnim. Pod względem użytkowym są to gleby dobre i średnie III i IV klasy użytków rolnych. Lokalna produkcja rolna stanowi mimo to znikomy fragment aktywności gospodarczej miejscowej społeczności. Pośród nowo rejestrowanych w mieście podmiotów gospodarczych, w branży obejmującej rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo nie odnotowano w 2013 r. ani jednej jednostki na tym terenie, zaś w latach 2012 oraz 2014 próbę podjęło ledwie po jednym podmiocie.

Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie miasta w latach 2012-2014 przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej w mieście wg rejestru REGON w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba podmiotów w sektorze publicznym	30	28	28
liczba podmiotów w sektorze prywatnym	347	350	346
liczba podmiotów ogółem	377	378	374

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 7. Indywidualna działalność gospodarcza mieszkańców miasta w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba podmiotów gospodarczych w ewidencji gminnej	199	213	217

Dane Urzędu Miasta w Skórczu.

W latach 2012-2014 powstało 77 nowych podmiotów gospodarczych (wg wpisów do CEIDG), których miejscem wykonywania działalności gospodarczej była gmina Skórcz. Charakterystyczna dla tej ewidencji była stała tendencja malejąca: od 31 podmiotów w 2012 r., poprzez 28 w 2013 r., do 18 w 2014 r.

W latach 2012-2014 wśród podmiotów gospodarczych w mieście zdecydowanie dominowały firmy zaliczające się do prywatnego sektora własności; pośród nich licznie

reprezentowana była indywidualna działalność gospodarcza mieszkańców, tj. osoby fizyczne figurujące w ewidencji gminnej.

Rozpatrując kwestie własnościowe i gospodarcze w mieście Skórcz – a o nowych podmiotach gospodarczych o profilu rolnym pisaliśmy wcześniej – warto oceniać je także w szerszym ujęciu lokalnym, gdy miasto okaże się jednostką wydzieloną administracyjnie z okalającej ją gminy wiejskiej. Skórcz pozostanie wówczas ośrodkiem obsługi ludności i rolnictwa z terenu miasta oraz gminy Skórcz, a także częściowo gmin Osiek i Smętowo Graniczne. Funkcją uzupełniającą będzie lokalny przemysł przetwórstwa rolno – spożywczego, drzewny, meblarski i metalowy.

Zasadnicze znaczenie dla tutejszego potencjału gospodarczego ma jednak lokalizacja w mieście trzech dużych przedsiębiorstw, tj. potentata mrożonek „Iglotex” oraz wielobranżowych firm „Fast” i „Szarafin”.

Iglotex Sp. z o.o. przy ul. Leśnej 2 to wieloletni, kompleksowy dostawca mrożonek, lodów, ryb i innych art. spożywczych do sieci handlowej i gastronomicznej całego kraju. Fast Sp. z o.o. przy ul. Pomorskiej 2 to oddział zamiejscowy macierzystej firmy z Gdyni. Jest zakładem wielobranżowym świadczącym specjalistyczne usługi m. in. w obszarach antykorozji, izolacji oraz wyposażenia wnętrz. Natomiast obecne na rynku od 1973 roku Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Szarafin” przy ul. Spacerowej 2 świadczy usługi zarówno dla odbiorców krajowych, jak i zagranicznych. Głównym profilem działania przedsiębiorstwa są usługi w branży elektroenergetycznej, metalowej oraz produkcja podzespołów do maszyn rolniczych.

6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Niejednokrotnie zakreślają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane na temat mieszkań w Skórczu, liczby izb mieszkalnych i powierzchni użytkowej mieszkań w latach 2012-2014. W tabeli wyodrębniono dane na temat mieszkań komunalnych i socjalnych.

Tabela 8. Zasoby mieszkaniowe w mieście w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba mieszkań komunalnych	110	100	98
liczba izb w mieszkaniach komunalnych	262	227	222
łącznie powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	4 266	3 927	3 810

przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania komunalnego (w m ²)	38,78	39,27	38,87
łącna liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	262	251	225
przeciętna pow. użytkowa mieszkania komunalnego na 1 osobę (w m ²)	16,28	15,64	16,93
liczba mieszkań socjalnych	2	2	1
liczba izb w mieszkaniach socjalnych	4	4	2
łącna powierzchnia użytkowa mieszkań socjalnych (w m ²)	50	50	20
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania socjalnego (w m ²)	25	25	20
łącna liczba osób mieszkających w mieszkaniach socjalnych	1	1	1
przeciętna pow. użytkowa mieszkania socjalnego na 1 osobę (w m ²)	25	25	20

Dane Urzędu Miasta w Skórczu.

W roku 2012 było w mieście 110 mieszkań komunalnych, zaś w latach 2013-2014 ich liczba sukcesywnie malała – ostatecznie do 98 w 2014 r. Tym samym zmniejszała się rokrocznie liczba izb w mieszkaniach komunalnych (z 262 w 2012 r. do 222 w 2014 r.) oraz ich łączna powierzchnia użytkowa (z 4 266 m² w 2012 r. do 3 810 m² w 2014 r.); na jednostajnym poziomie kształtowała się zarazem przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania komunalnego (z 38,78 m² w 2012 r., do 39,27 m² w 2013 oraz 38,87 m² w 2014 r.).

Ponieważ z roku na rok zmniejszała się jednocześnie liczba osób zamieszkujących w mieszkaniach komunalnych, zmieniała się także przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania komunalnego przypadająca na jedną osobę (od 16,28 m² w 2012 r., do 15,64 m² w 2013 r. oraz 16,93 m² w 2014 r.).

W całym analizowanym okresie w zasobach mieszkaniowych miasta znajdowały się dwuizbowe mieszkania socjalne o przeciętnej powierzchni użytkowej 25 m², a w 2014 r. – 20 m²; ich liczba zmniejszyła się w 2014 r. do jednego mieszkania. Zamieszkiwały w nich rokrocznie samodzielne osoby, więc przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania socjalnego przypadająca na jedną osobę wynosiła od 25 m² w 2012 r., do 20 m² w 2014 r.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. W Skórczu tej formy pomocy udziela miejscowy Urząd Miasta. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Dodatki mieszkaniowe przyznane w mieście w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	88	77	85
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	979	925	982
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	179 981	183 580	203 446

Dane Urzędu Miasta w Skórczu.

Liczba rodzin, którym decyzją administracyjną przyznano w mieście dodatek mieszkaniowy, ulegała w latach 2012-2014 wahaniom (88 w 2012 r., 77 w 2013 r., 85 w 2014 r.). Wysokość kwot przeznaczonych na ten cel rokrocznie wzrastała (179 981 zł w 2012 r., 183 580 zł w 2013 r., 203 446 zł w 2014 r.), natomiast wahaniom ulegała liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych (979 w 2012 r., 925 w 2013 r., 982 w 2014 r.).

7. EDUKACJA I KULTURA

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od dzieciństwa jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego. Nie należy przy tym zapominać, że przedszkole i szkoła należą do głównych czynników socjalizacji, odpowiedzialnych za przekazanie informacji, umiejętności i wartości, które społeczeństwo uważa za ważne dla życia społecznego. Głównym problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem czego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży mieszkającej na wsi, dziewcząt i chłopców, dorosłych bez wykształcenia i z wykształceniem.

W roku szkolnym 2014/2015 w mieście Skórcz funkcjonowało 5 placówek oświatowo-wychowawczych, w tym przedszkola, a także szkoła podstawowa, gimnazjalna oraz szkoła ponadgimnazjalna.

Są wśród nich placówki prowadzone przez miasto Skórcz:

- Miejskie Przedszkole w Skórczu, przy ul. Parkowej 3,
 - Publiczna Szkoła Podstawowa im. Franciszka Schornaka w Skórczu, przy ul. Hallera 7A,
 - Publiczne Gimnazjum im. Jana Grzankowskiego w Skórczu, przy ul. Hallera 7A;
- placówka prowadzona przez Starostwo Powiatowe w Stargardzie Gdańskim
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Włodzimierza Mykietyna w Skórczu, przy ul. Kociewskiej 7;
- a także prowadzona przez osobę fizyczną jednostka niepubliczna:
- Niepubliczne Przedszkole „Maluszkowo” w Skórczu, przy ul. Głównej 7.

Szczegółowe dane na temat liczby dzieci i uczniów uczęszczających do ww. placówek oraz nauczycieli w nich pracujących przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Placówki oświatowo-wychowawcze w mieście w roku szkolnym 2014/2015

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego	2	99	8
w tym przedszkola	2	99	8
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	-	-	-
szkoły podstawowe	1	306	27
szkoły gimnazjalne	1	132	15
szkoły ponadgimnazjalne	1	259	32

Dane Urzędu Miasta w Skórczu.

Szeroko rozumianą działalność kulturalną w Skórczu prowadzą przede wszystkim dwie instytucje kultury: Miejski Ośrodek Kultury przy ul. 27 Stycznia 4 oraz Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna przy ul. Sobieskiego 7.

MOK zatrudnia 3 osoby, biblioteka 4. W mieście brak placówek w rodzaju Uniwersytet Trzeciego Wieku, Uniwersytet Ludowy czy Centrum Kształcenia Ustawicznego. W Miejskim Ośrodku Kultury organizowane są spotkania klubowe i plenerowe, imprezy, wystawy, prelekcje, konkursy, wycieczki, które umożliwiają miłe, a zarazem twórcze i rozwijające intelektualnie, duchowo i fizycznie spędzenie czasu wolnego. Ośrodek w swoim dorobku ma wypracowane stałe formy działalności, propagowane w następujących sekcjach i komórkach:

- kurs tańca towarzyskiego dla dzieci, młodzieży,
- zumba dla dorosłych,
- aerobik dla seniorów,
- warsztaty malarskie dla dzieci,
- warsztaty malarskie dla dorosłych (grupa KRESKA),
- zajęcia wokalne – chór „SZPAKI”,
- nauka gry na instrumentach muzycznych (pianino, gitara akustyczna),
- kurs tańca towarzyskiego dla dorosłych,
- warsztaty wokalne dla dzieci i młodzieży,
- warsztaty Latino Solo i Salsation,
- sekcja tenisa stołowego dla młodzieży.

Zapewne przydatną dla mieszkańców miasta byłaby w Ośrodku działalność Klub Seniora.

Biblioteka Publiczna w Skórczu prowadzi wypożyczalnię i czytelnię zarówno dla dorosłych, jak i dla dzieci z terenu miasta oraz powiatu. Oprócz tradycyjnej książki dostępna

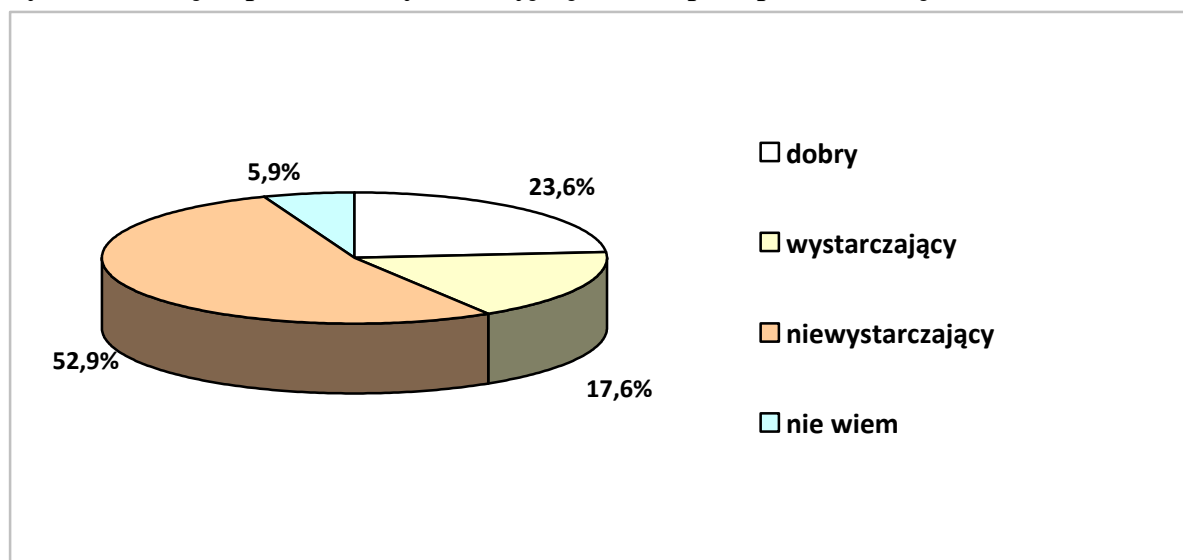
jest także „książka mówiona” nagrana na kasetach magnetofonowych czy krążkach CD – dla osób niewidomych i niedowidzących.

Placówka umożliwia czytelnikom dostęp do internetu, a także kurs języka angielskiego, prowadzony przez szkołę „EASY ENGLISH” metodą Callana. Tradycyjne formy pracy Biblioteki wzbogacają ponadto konkursy czytelnicze, literackie, plastyczne i recytatorskie, wystawy, spotkania autorskie i lekcje biblioteczne.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom miasta Skórcz pytania, pozwalające uzyskać opinie na temat dostępu do placówek oświatowo-wychowawczych oraz do placówek kultury w mieście.

Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi na pytanie o poziom oferty edukacyjnej szkół i opieki przedszkolnej.

Wykres 1. Jaki jest poziom oferty edukacyjnej szkół i opieki przedszkolnej w mieście?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

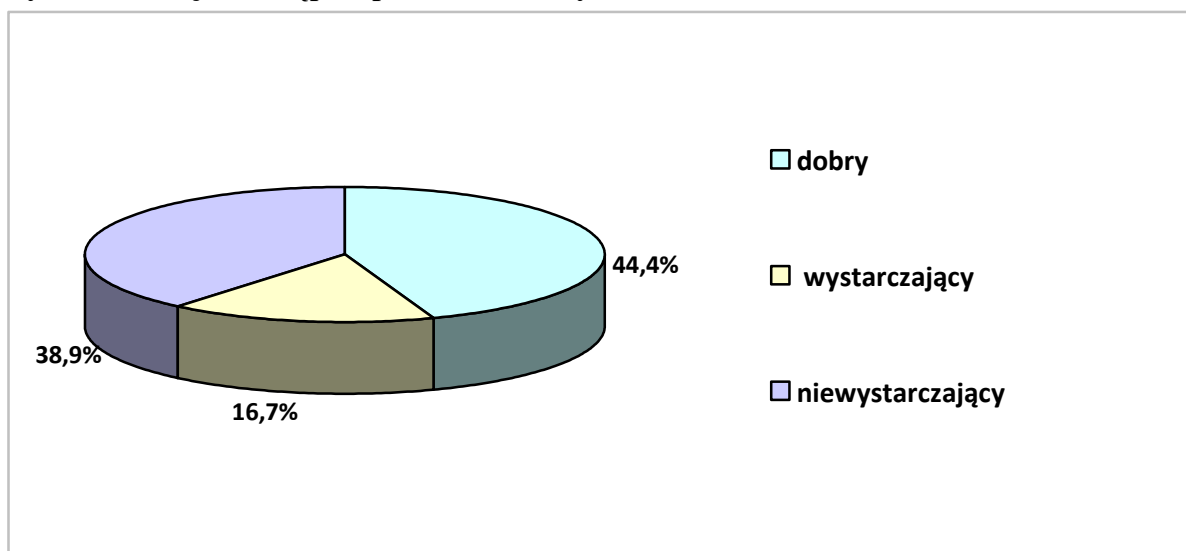
Większość respondentów negatywnie oceniła ofertę placówek oświatowo-wychowawczych w mieście. Jako niewystarczający określiła ten obecny poziom oferty edukacyjnej ponad połowa ankietowanych. Pozytywnie, jako dobrą, oceniło ofertę 23,6% badanych, natomiast jako wystarczającą postrzegają ją 17,6%. Nie potrafiło tego ocenić ok. 6% pytanym mieszkańców.

W dokonanej jednocześnie próbie oceny stanu bazy dydaktycznej i infrastruktury szkół w mieście, ponad 55% pytanym miało problem z wyrażeniem opinii na ten temat. Jako dobry oceniło stan bazy 27,8% mieszkańców, zaś odmienne zdanie miało 11,1% badanych. Zdania w tej sprawie nie miało 5,6% pytanym.

Z kolei w odpowiedzi na pytanie o placówki oświatowo-wychowawcze, których w mieście brakuje, uczestnicy badania wskazywali przede wszystkim przedszkola oraz szkoły średnie (liceum i technikum) i szkoły policealne, a także Uniwersytet Trzeciego Wieku. Istotną zdaniem mieszkańców jest też potrzeba utworzenia ognisk młodzieżowych o profilu: muzycznym, turystycznym i turystyczno-krajoznawczym, jak również klubów i świetlic miejskich.

Inaczej niż w przypadku placówek oświatowo-wychowawczych wypadła ocena dostępu do placówek kultury w mieście. Ponad 60% respondentów stwierdziło, że jest on dla mieszkańców korzystny, przy czym ponad 44% oceniło go jako dobry. Za niewystarczający uznało go natomiast niemal 39% badanych. Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi na ten temat.

Wykres 2. Jaki jest dostęp do placówek kultury w mieście?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wskazując placówki kulturalne, których w mieście brakuje, bądź do których dostęp jest ograniczony, ankietowani wymieniali: kino, kluby bądź podobne miejsca spotkań towarzyskich.

8. OCHRONA ZDROWIA

Styl życia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludności. Do czynników zagrażających zdrowiu należą przede wszystkim: mała aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, palenie tytoniu, nadmierne spożycie

alkoholu, używanie narkotyków, zły stan środowiska naturalnego, niewłaściwe warunki bezpieczeństwa pracy, wypadki drogowe oraz brak powszechnej profilaktyki.

Opiekę zdrowotną zapewniają mieszkańcom miasta Skórcz dwie placówki medyczne: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej przy ul. Głównej 28 oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Puls” s.c. przy ul. Dworcowej 4, a także 7 prywatnych praktyk lekarskich – z czterema gabinetami stomatologicznymi. Dane na temat zakładów opieki zdrowotnej i prywatnych praktyk lekarskich w mieście przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie w mieście w 2014 r.

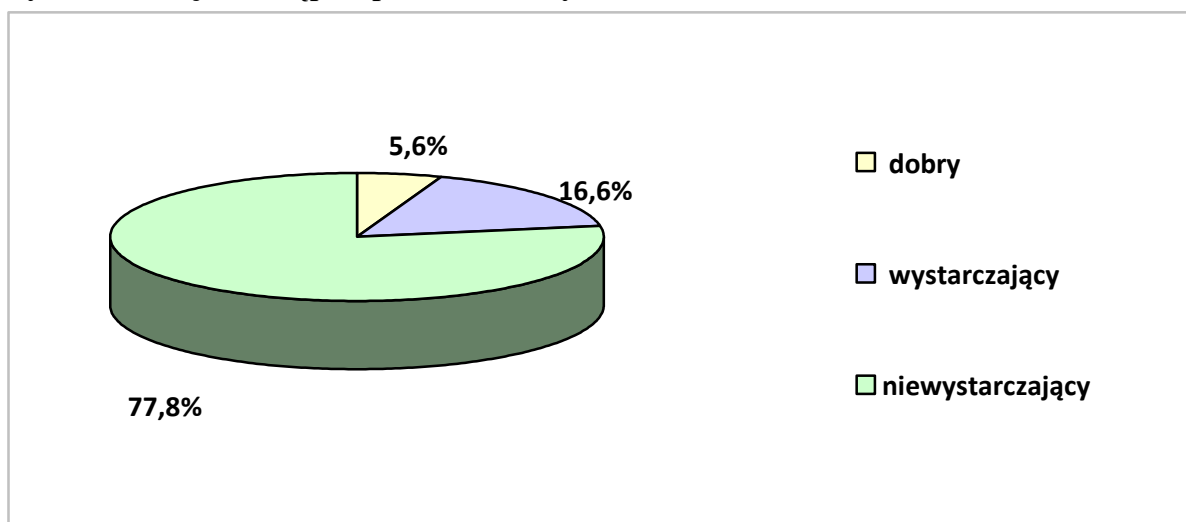
typ placówki	liczba placówek
liczba zakładów opieki zdrowotnej ogółem	2
^{w tym} liczba niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej	1
liczba prywatnych praktyk lekarskich	7
liczba aptek i punktów aptecznych łącznie	2

Dane Urzędu Miasta w Skórczu.

Zapotrzebowanie mieszkańców miasta na środki farmaceutyczne zapewniają dwie apteki: „Pod Orłem” przy ul. Sobieskiego 24 oraz „Panaceum” przy ul. Głównej 15 w Skórczu.

W badaniu ankietowym zadano mieszkańcom miasta Skórcz dwa pytania, pozwalające uzyskać opinie na temat dostępu do służby zdrowia w mieście oraz o deficyty w tym zakresie. Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi na pytanie o dostęp do placówek służby zdrowia w mieście.

Wykres 3. Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w mieście?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Największa grupa respondentów (77,8%) oceniła dostępność placówek służby zdrowia w mieście jako niewystarczającą. Z kolei 16,6% z nich uznało ją za wystarczającą, a zaledwie 5,6% za dobrą. Nikt z badanych nie ocenił jej jako bardzo dobrą, ani nie miał w tej sprawie zdania.

Z kolei w odpowiedzi na pytanie: „Jakich lekarzy specjalistów brakuje w mieście?“, ankietowani wymieniali najczęściej: okulistę, chirurga i laryngologa, jak również ortopedę, neurologa, kardiologa, alergologa, dermatologa, reumatologa, pediatrę. Bardzo często odpowiedź kwitowało krótkie: „brak wszystkich specjalistów”. Wskazywano także zapotrzebowanie na lekarzy rodzinnych.

Wśród działań, jakie należałoby podjąć dla poprawy sytuacji w mieście, najczęściej sugerowano przywrócenie w Ośrodku Zdrowia punktu całodobowej opieki medycznej, a ponadto: stworzenie Ośrodka Rehabilitacji, odtworzenie w ośrodku zdrowia stacji Pogotowia Ratunkowego, więcej kampanii promujących zdrowie i oczywiście, krótszy czas oczekiwania na wizytę u specjalistów.

9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Propagowany w dzisiejszych czasach zdrowy styl życia obejmuje m.in. właściwe odżywianie, aktywny wypoczynek oraz uprawianie różnorodnych dyscyplin sportowych. Sport wpływa bowiem nie tylko na kondycję zdrowotną człowieka, ale również jego cechy charakteru, postawę, relacje z innymi ludźmi, umiejętność współpracy i asertywność.

Najważniejszym obiektem sportowym na terenie miasta jest Stadion Miejski przy ul Leśnej w Skórczu. Sportowe i rekreacyjne ambicje mogą realizować mieszkańcy, zwłaszcza

ich młodsze pokolenie, także na wielofunkcyjnym boisku Zespołu Szkół Publicznych przy ul. Hallera 7A oraz w salach sportowych przy ul. 27 Stycznia 7 i Kociewskiej 7, jak też na uruchomionym w latach 2012 – 2014 kompleksie boiska do siatkówki i zewnętrznej siłowni w Parku Miejskim w Skórczu.

Wiodącą rolę w zakresie sportu wyczynowego pełnią w mieście: Lekkoatletyczny Ludowy Klub Sportowy „Ziemi Kociewskiej” przy ul. Starogardzkiej 15 i Klub Sportowy MX Skórcz przy ul. Ogrodowej 7 w Skórczu, promujący rozwój sportów motorowych. Ponadto działalność sportową i rekreacyjną propaguje Uczniowski Klub Sportowy, funkcjonujący w Zespole Szkół Publicznych przy ul. Hallera 7A.

Walory przyrodniczo-krajoznawcze gminy – z pobliskim kompleksem Borów Tucholskich – i niezły stan naturalnego środowiska są warunkami sprzyjającymi rozwojowi turystyki, na pewno nie w pełni wykorzystanymi. W mieście znajdują się dwa noclegowe obiekty zbiorowego zakwaterowania, oferujące klienteli łącznie ok. 50 miejsc. Są wśród nich:

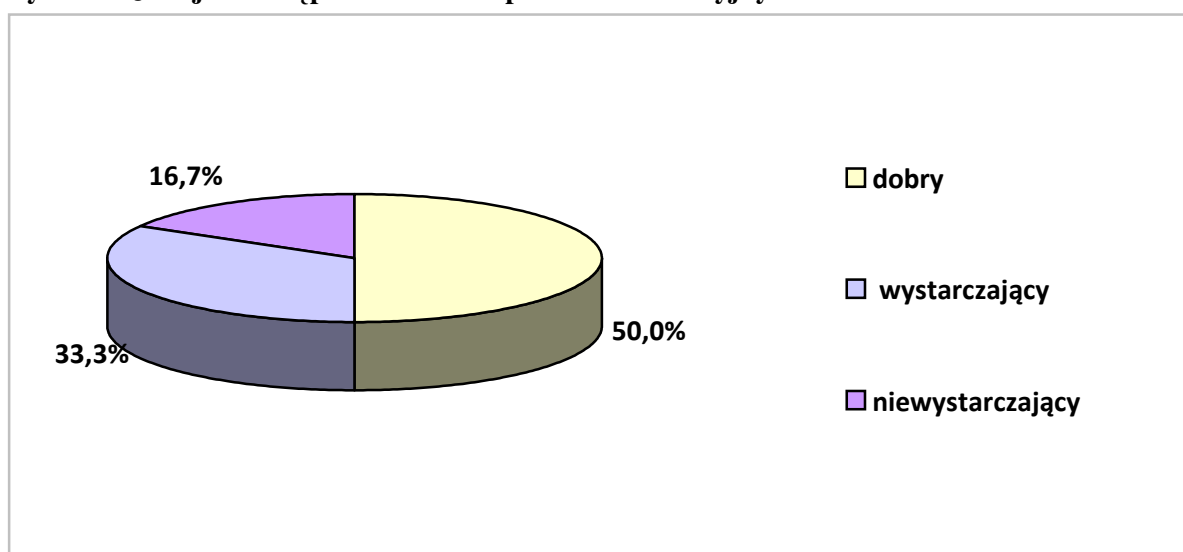
Tabela 12. Obiekty zbiorowego zakwaterowania w mieście w 2014 r.

lp.	nazwa	adres
1.	Internat przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych	ul. Kociewska 7, Skórcz
2.	Sala gimnastyczna w Zespole Szkół Publicznych w Skórczu	ul. Hallera 7A, Skórcz

Dane Urzędu Miasta w Skórczu.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym poproszono mieszkańców miasta Skórcz o ocenę dostępu do obiektów sportowo-rekreacyjnych w mieście. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w mieście?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Połowa respondentów oceniła dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w mieście jako dobry, zaś jedna trzecia przyznała, że jest on wystarczający. Natomiast jako niewystarczający oceniło go prawie 17% badanych. Nikt z ankietowanych nie uznał, iż nie ma zdania na ten temat.

Wśród deficytów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej badani najczęściej wymieniali brak takich obiektów jak: basen, siłownia pod dachem, hala sportowa bądź sala gimnastyczna dla mieszkańców; wskazywali też na konieczność modernizacji leciwego stadionu lekkoatletycznego, rozbudowę sieci ścieżek rowerowych, potrzebę stworzenia w mieście piłkarskiego klubu sportowego, a także większej oferty zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży.

10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Jednym z podstawowych warunków prawidłowego funkcjonowania zorganizowanej zbiorowości ludzkiej jest przestrzeganie reguł i zapewnienie bezpieczeństwa publicznego. Czynnikiem naruszającym przyjęte normy i obowiązujący porządek oraz zagrażającym bezpieczeństwu danej społeczności jest przestępczość, która, choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwie piętno na jej funkcjonowaniu.

Według danych Posterunku Policji w Skórczu tamtejsi funkcjonariusze w 2014 r. przeprowadzili na obszarze miasta 26 postępowań w sprawach o przestępstwa i wykroczenia.

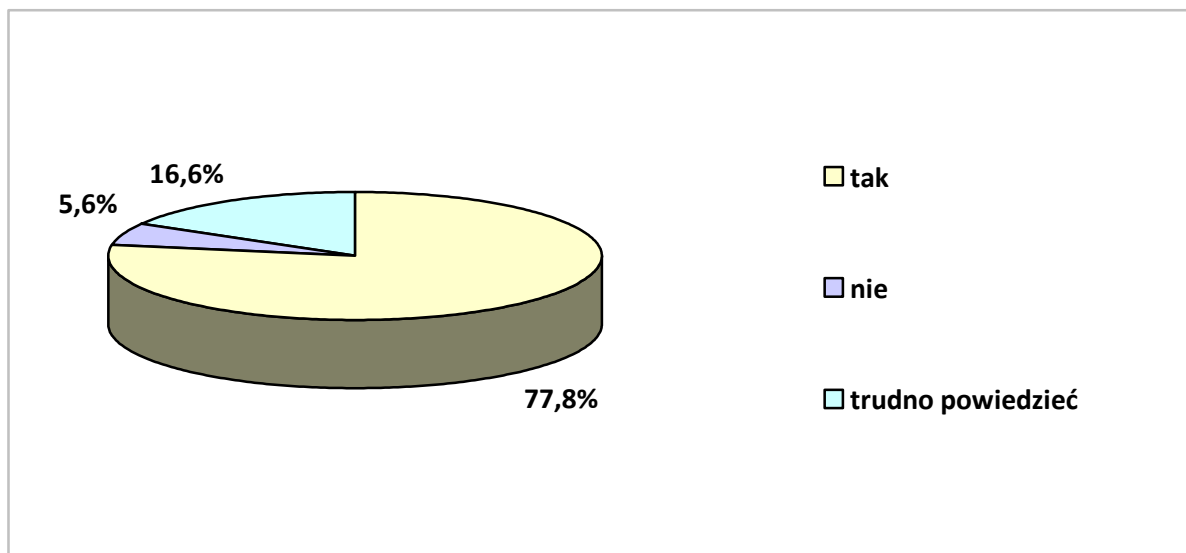
Najwięcej przypadków dotyczyło ruchu drogowego: zatrzymano 11 osób pod zarzutem kierowania pojazdem w stanie nietrzeźwym, nadto w jednym przypadku przeprowadzono czynności wyjaśniające w sprawie o wykroczenie z art. 87 par. 1 kw kierowania pojazdem po spożyciu alkoholu. Ponadto odnotowano 5 przypadków włamań, po 2 przypadki przywłaszczenia oraz zniszczenia mienia, a także kradzieży energii elektrycznej.

W kategorii przestępczości osób nieletnich przeprowadzono czynności wyjaśniające w 2 sprawach o kradzież z art. 119 par. 1 kw wobec dwóch młodych mieszkańców miasta.

Kuratorzy Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej dla Dorosłych w Sądzie Rejonowym w Starogardzie Gdańskim obejmowali kuratorskim dozorem w 2014 roku 10 mieszkańców z terenu miasta Skórcz. Nadto w sprawach rodzinnych i nieletnich kuratorzy prowadzili w tym czasie jeden nadzór nad osobą nieletnią, dwa nadzory nad rodzicami z ograniczoną władzą rodzicielską oraz 6 nadzorów z tytułu sądowego obowiązku leczenia odwykowego.

W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania zadano mieszkańcom miasta Skórcz pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad trzy czwarte pytanych mieszkańców miasta odpowiedziały, iż czuje się na jej terenie bezpiecznie. Odmienną opinię wyraziło ledwie 5,6% pytanych. Jednocześnie zdania w tej sprawie nie miało 16,6% respondentów. W odpowiedzi na pytanie, jakie działania należałoby podjąć w mieście w celu poprawy stanu bezpieczeństwa, ankietowani postulowali zwiększenie liczby etatów w policji, byleby wywołało to większą liczbę patroli na ulicach, zwłaszcza w porze wieczornej i nocnej, a także rozbudowę monitoringu na obszarze miasta, najlepiej w miejscach wskazanych przez mieszkańców. Z kolei dla poprawy stanu bezpieczeństwa na drodze ankietowani najczęściej wskazywali konieczność poprawy stanu dróg i poboczy oraz większą liczbę patroli na drogach, a także rozbudowę sieci sygnalizacji świetlnej i tzw. progów zwalniających.

11. POMOC SPOŁECZNA

W zakres pomocy społecznej wchodzi zadania określone w ustawie o pomocy społecznej – realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skórczu oraz zadania określone w ustawie o świadczeniach rodzinnych i ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej – pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skórczu wykonuje ponadto zadania wynikające również z innych aktów prawnych, tj.: z ustawy o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ustawy o powszechnym ubezpieczeniu społecznym, ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Z końcem 2014 roku kadre MOPS-u stanowiły 4 osoby. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 13. Stan zatrudnienia w MOPS oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2014 roku

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	–
pracownicy socjalni	1	1
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	–	–
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	–	–
pozostali pracownicy	2 (1 osoba – 1/4 etatu)	–

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skórczu.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na ośrodek pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2014 roku w mieście Skórcz wskaźnik ten nie był spełniony, na jednego pracownika socjalnego przypadało bowiem 3 626 mieszkańców.

Tabela 14. Wykształcenie kadry MOPS oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2014 roku

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób	
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni
wykształcenie	wyższe kierunkowe	–	1
	wyższe niekierunkowe	–	–

	średnie kierunkowe		–	–
	średnie niekierunkowe		1	–
	zawodowe i niższe		–	–
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	–	–
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	–
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	–
		w trakcie realizacji	–	–
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej			–	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny			–	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny			1	

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skórczu.

Z końcem 2014 roku wykształcenie wyższe kierunkowe posiadał 1 pracownik socjalny; wykształceniem średnim niekierunkowym legitymowała się także 1 osoba. Nikt z pracowników nie miał ukończonej specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pośród osób zatrudnionych w MOPS w Skórczu jedna była zainteresowana podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny.

Prawo do wsparcia udzielanego przez MOPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które w analizowanym okresie było początkowo ustalone na poziomie 477 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 351 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych, które przysługiwały, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekraczał 504 zł, a gdy członkiem rodziny było dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekraczał 583 zł.

Od października 2012 roku zmieniło się kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń z pomocy społecznej, które zostało ustalone na poziomie 542 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie. Podwyższone zostało również kryterium dochodowe stosowane przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych,

które przysługują, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 539 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 623 zł.

W wykonywaniu zadań MOPS współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi i innymi jednostkami organizacyjnymi miasta, służbą zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2012-2014.

Tabela 15. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom miasta w latach 2012-2014

wielkość wydatków (w zł)	2012	2013	2014
ogółem	1 593 684	1 576 363	1 648 231
w tym na świadczenia pomocy społecznej	415 046	428 761	464 881
w tym na świadczenia rodzinne	1 178 637	1 147 601	1 183 349
na zadania własne gminy	303 047	289 660	313 022
na zadania zlecone gminie	1 290 637	1 286 703	1 335 209

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skórczu.

W latach 2012-2014 wysokość środków finansowych przeznaczonych na pomoc mieszkańcom miasta ulegała wahaniom (1 593 684 zł w 2012 r., 1 576 363 zł w 2013 r., 1 648 231 zł w 2014 r.). Dominującą pozycję wśród nich stanowiły kwoty wydatkowane na realizację świadczeń rodzinnych (1 178 637 zł w 2012 r., 1 147 601 zł w 2013 r., 1 183 349 zł w 2014 r.).

W ramach wykonywania zadań własnych miasta największe kwoty przeznaczono na udzielanie świadczeń pomocy społecznej, głównie w formie zasiłków celowych i w naturze, zasiłków okresowych i posiłku. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców miasta objętych przez MOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2012-2014.

Tabela 16. Beneficjenci pomocy społecznej w mieście w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	231	245	222
liczba rodzin	132	138	129
liczba osób w rodzinach	424	452	409
udział liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności miasta	11,53%	12,33%	11,28%

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skórczu.

Liczba osób objętych pomocą społeczną w mieście w latach 2012-2014 ulegała wahaniom, tak samo jak liczba rodzin znajdujących się w tej samej sytuacji. Analogicznie wyglądała też sytuacja, jeśli chodzi o udział beneficjentów systemu w ogóle ludności miasta – najwyższy wskaźnik odnotowano w 2013 roku (12,33%). Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w mieście w 2014 roku.

Tabela 17. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w mieście w 2014 roku

wiek odbiorców	liczba osób w rodzinach
0-16 lat	163
17-21 lat	28
22-30 lat	43
31-40 lat	57
41-50 lat	50
51-60 lat	51
61-70 lat	9
71 lat i więcej	8

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skórczu.

Tabela 18. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w mieście w 2014 roku

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat według decyzji administracyjnych
pracuje	55
pracuje dorywczo	9
nie pracuje	23
studiuje	1
uczy się	133
na rencie	29
na emeryturze	6
na zasiłku dla bezrobotnych	1
bezrobotny bez prawa do zasiłku	107

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skórczu.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców miasta objętych przez MOPS pomocą społeczną w 2014 roku wykazała, że największą grupę stanowiły dzieci i młodzież do 16 lat (163 osoby). Znacznie mniej było beneficjentów z innych grup wiekowych, wśród których najliczniej występowały osoby w wieku 31-40 lat (57 osób) oraz 41-50 lat (50 osób) i 51-60 lat (51 osób). Jeśli chodzi o podział beneficjentów pomocy społecznej w mieście według

aktywności zawodowej, najliczniejszą grupę w 2014 roku stanowiły osoby uczące się (133 osoby). Natomiast drugą pod względem liczebności grupą beneficjentów były osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku (107 osób), a także pracujące (55 osób).

Powyższe dane uprawniają do stwierdzenia, iż najliczniejszą grupę wśród mieszkańców miasta korzystających ze wsparcia MOPS w 2014 roku stanowiły rodziny ubogie, często zmagające się z bezrobociem. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania szkołach. Diagnozę tę potwierdzają dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w mieście, które za lata 2012-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Powody przyznania pomocy społecznej w mieście w latach 2012-2014

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
ubóstwo	95	111	103	323	366	320
bezdomność	–	1	1	–	1	1
potrzeba ochrony macierzyństwa	29	28	24	161	158	135
bezrobocie	108	106	98	355	350	312
niepełnosprawność	33	42	46	93	125	118
długotrwała lub ciężka choroba	66	69	75	197	219	219
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	16	29	30	60	114	110
<small>w tym rodziny niepełne</small>	15	26	26	54	98	94
<small>w tym rodziny wielodzietne</small>	1	2	1	6	13	6
przemoc w rodzinie	1	4	2	2	18	7
alkoholizm	11	15	14	16	31	20
narkomania	–	1	1	–	1	5
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	1	–	3	4	–

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skórczu.

W latach 2012-2014 najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w mieście było ubóstwo oraz bezrobocie. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia MOPS z tego powodu ulegała zmianom (95 w 2012 r., 111 w 2013 r. oraz 103 w 2014 r.) lub – w przypadku bezrobocia – zmniejszała się (odpowiednio 108, 106 oraz 98). Kolejną z przyczyn udzielania pomocy była długotrwała lub ciężka choroba. Liczba rodzin objętych wsparciem MOPS z tego powodu także rosła (z 66 w 2012 r. poprzez 69 w 2013 r. do 75 w 2014 r.). Ważną była też – o tendencji rosnącej – sytuacja materialna osób niepełnosprawnych i ich rodzin (od 33 w 2012 r. do 46 w 2014 r.), jak również – choć

o malejącej tendencji – potrzeba ochrony macierzyństwa (odpowiednio od 29 do 24 rodzin). Istotnymi przyczynami świadczenia pomocy społecznej w mieście były ponadto bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, a także alkoholizm. Liczba rodzin objętych wsparciem MOPS z tych powodów wzrastała (bezradność: 16 w 2012 r., 29 w 2013 r., 30 w 2014 r.) bądź zmniejszała się (alkoholizm: 11 w 2012 r., 15 w 2013 r., 14 w 2014 r.). Znacznie rzadziej MOPS udzielał pomocy z takich powodów jak bezdomność, przemoc w rodzinie, zdarzenia losowe i narkomania.

Powody przyznania pomocy społecznej w mieście przez MOPS wpływały na formę udzielanego wsparcia. Dane w tym zakresie za lata 2012-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Formy wsparcia udzielanego w mieście przez MOPS w latach 2012-2014

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
pieniężna	125	127	117	117	120	111	357	375	331
rzeczowa	107	119	107	55	61	58	259	281	256
praca socjalna	X	X	X	55	55	56	164	163	131
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	8	18	1	20	57	1
schronienie	–	–	1	–	–	1	–	–	1
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	3	2	1	X	X	X	X	X	X

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skórczu.

W latach 2012-2014 najważniejszą formą wsparcia udzielaną mieszkańcom miasta była pomoc finansowa, którą objęto 357 osób w rodzinach w 2012 r., 375 w 2013 r., 331 w 2014 r. Ważną rolę w życiu osób najuboższych odegrały także posiłki; decyzją o ich przyznaniu objęto 107 osób w 2012 r., 119 w 2013 r. oraz 107 w 2014 r., co pomogło wesprzeć w tym okresie odpowiednio 259, 281 i 256 osób w rodzinach.

Kolejną istotną formą pomocy, jakiej udzielano mieszkańcom, była praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej (np. z PCPR, organizacjami pozarządowymi). Liczba osób w rodzinach objętych przez MOPS pracą socjalną nieznacznie zmniejszała się (164 osoby w rodzinach w 2012 r., 163 w 2013 r. oraz 131 w 2014 r.). W badanym okresie nie zawarto żadnego kontraktu socjalnego.

Istotną rolę w ramach udzielanej przez MOPS pomocy odgrywało również poradnictwo specjalistyczne, którym w latach 2012-2014 objęto odpowiednio 20, 57 oraz jedną osobę w rodzinach.

Osoby nie mogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych i które tym samym wymagały całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, były kierowane przez MOPS do domów pomocy społecznej. W analizowanym okresie MOPS ponosił corocznie odpłatność za pobyt w takiej placówce. W 2012 r. przebywały tam 3 osoby, w 2013 r. – 2, zaś jedna osoba w 2014 r. Dane na temat liczby skierowań do DPS oraz liczby osób w nich przebywających przedstawia kolejna tabela.

Tabela 21. Skierowania i pobyt w domach pomocy społecznej w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób z miasta skierowanych do DPS	–	1	–
liczba osób z miasta przebywających w DPS	3	2	1

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skórczu.

Rodzinom borykającym się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego MOPS przyznawał pomoc asystenta rodziny. Z takiego wsparcia skorzystało w latach 2012-2013 po 6 rodzin, natomiast w 2014 r. 8 rodzin. Szczegółowe dane na ten temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Asystenci rodziny w mieście w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	6	6	8

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skórczu.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skórczu przyznawał ponadto mieszkańcom miasta świadczenia rodzinne, do których należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 23. Wartość świadczeń rodzinnych przyznanych w mieście w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
wartość przyznanych świadczeń rodzinnych	955 063 zł	861 217 zł	801 190 zł

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skórczu.

Tabela 24. Świadczenia rodzinne przyznane w mieście w 2012 r.

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń	wartość przyznanych świadczeń (zł)
zasiłek rodzinny	3 862	335 115
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	22	22 000
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	184	70 760
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	92	15 640
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	–	–
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	94	7 460
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	230	23 000
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	152	8 640
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	667	53 360
zasiłek pielęgnacyjny	1 120	171 360
świadczenie pielęgnacyjne	480	208 728
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	39	39 000

Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skórczu.

Tabela 25. Świadczenia rodzinne przyznane w mieście w 2013 r.

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń	wartość przyznanych świadczeń (zł)
zasiłek rodzinny	3 476	341 682
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	14	14 000
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	156	59 480
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	93	15 810
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	–	–
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	116	8 980
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	218	21 800
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	105	5 610
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	643	51 440
zasiłek pielęgnacyjny	1 137	173 961
świadczenie pielęgnacyjne	254	139 454
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	29	29 000

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skórczu.

Tabela 26. Świadczenia rodzinne przyznane w mieście w 2014 r.

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń	wartość przyznanych świadczeń (zł)
zasiłek rodzinny	3 105	307 005
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	13	13 000
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	85	33 347
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	89	15 130
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	–	–
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	102	7 980
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	201	20 100
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	98	5 580
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	566	45 280
zasiłek pielęgnacyjny	1 256	192 168
świadczenie pielęgnacyjne	183	135 600
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	26	26 000

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skórczu.

W latach 2012-2014 wielkość wydatków przeznaczonych na realizację świadczeń rodzinnych zmniejszała się rokrocznie, najwyższy poziom osiągając w 2012 r. (955 063 zł), najniższy w 2014 r. (801 190 zł). Corocznie pomniejszała się zarazem liczba rodzin korzystających z tegoż wsparcia: od 168 w 2012 r., poprzez 158 w 2013 r., do 144 osób w 2014 r.

Najczęstszą formą wsparcia w tym zakresie był zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Warto zauważyć, iż z roku na rok regularnie spadała liczba przyznanych tego typu świadczeń. Istotne formy wsparcia stanowiły również: zasiłek pielęgnacyjny, którego wartość wzrastała każdego roku w związku ze zwiększającą się z roku na rok liczbą przyznanych tego typu świadczeń, a także dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej oraz do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego, których liczba oraz wartość każdorazowo malały w analogicznym okresie. Znaczącym wydatkiem były ponadto świadczenia pielęgnacyjne, dodatki z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania bądź z tytułu samotnego wychowywania dziecka.

Świadczenia alimentacyjne stanowiły kolejną formę wsparcia udzielaną w latach 2012-2014 mieszkańcom miasta przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skórczu. Ta pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Świadczenia alimentacyjne przyznane w mieście w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba rodzin, którym decyzją przyznano świadczenie	30	27	29
liczba przyznanych świadczeń	458	465	501
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	182 075 zł	191 847 zł	216 600 zł

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skórczu.

Wartość wydatków na realizację świadczeń alimentacyjnych, które w latach 2012-2014 MOPS wypłacał mieszkańcom miasta, systematycznie wzrastała z roku na rok (od 182 075 zł w 2012 r. poprzez 191 847 zł w 2013 r. do 216 600 zł w 2014 r.). Wzrastała zarazem liczba przyznanych świadczeń, przy zmiennej liczbie rodzin, których decyzje te dotyczyły.

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Do tych, które obok Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonują w mieście Skórcz, należą: Warsztaty Terapii Zajęciowej „Caritas” (liczba miejsc: 25), Kociewskie Stowarzyszenie Abstynentów, Grupa Anonimowych Alkoholików „Adventus”, Grupa AL-Anon oraz Świetlica środowiskowa „Kolorowa Tęcza”. Poniżej zamieszczone karty zasobów zawierają szczegółowe informacje na temat tych podmiotów.

Warsztaty Terapii Zajęciowej „Caritas” w Skórczu

ul. Kościelna 5, 83-220 Skórcz.

Podmiot prowadzący:

Caritas Diecezji Pelplińskiej, ul. Sambora 28, 83-130 Pelplin.

Zakres oferowanych usług:

Placówka pobytu dziennego, działająca w Skórczu od 1999 r., której zadaniem jest przygotowanie osób korzystających do funkcjonowania w środowisku otwartym, dzięki poprawie ich życia w sferze psychicznej, fizycznej i społecznej. Docelowo ma to

doprowadzić do ich wejścia na rynek pracy i samodzielnej egzystencji. Zajęcia odbywają się w 5 pracowniach: ceramicznej, rzemiosła, rękodzieła, krawiecko-ogrodniczej i gospodarstwa domowego.

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem:

Oferta skierowana jest przede wszystkim do ponad 16-letnich mieszkańców miasta Skórcz z niepełnosprawnością ruchową i intelektualną. Stale korzysta z niej 25 osób niepełnosprawnych; opieką otoczone są również ich rodziny.

Potrzeby jednostki:

- współpraca z samorządem dotycząca działającej przy placówce Świetlicy Terapeutycznej „Warsztacik”, która obejmuje opieką dzieci niepełnosprawne i ich rodziny;
- ogrodzenie ogródka przy placówce;
- stworzenie warunków do odbycia praktyk zawodowych w urzędach (w charakterze pomocy biurowej bądź gońca).

Kociewskie Stowarzyszenie Abstynentów w Skórczu

ul. Główna 7, 83-220 Skórcz.

Podmiot prowadzący:

Zrzeszenie osób fizycznych.

Zakres oferowanych usług:

Celem działalności jednostki jest integracja osób uzależnionych i współuzależnionych, polegająca na wspólnych wyjazdach integracyjnych, rodzinnych spotkaniach przy ognisku, prelekcjach, odczytach i konferencjach z udziałem m.in. lekarzy.

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem:

Oferta jednostki skierowana jest do osób uzależnionych i współuzależnionych oraz ich rodzin, a także sympatyków grup wsparcia. Z pomocy Stowarzyszenia korzystało w 2014 r. ok. 40 osób.

Potrzeby jednostki:

Dofinansowanie Stowarzyszenia w ramach rocznego planu budżetowego gminy.

Grupa AA „Adventus” w Skórczu

ul. Kościelna 5, 83-220 Skórcz.

Podmiot prowadzący:

Zrzeszenie osób fizycznych.

Zakres oferowanych usług:

Jednostka oferuje program wsparcia i pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu; jego formą są cotygodniowe spotkania grupy, wspólne wyjazdy na spotkania z innymi podobnymi jednostkami, pielęgnacja abstynencji w środowisku grupy.

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem:

Oferta jednostki skierowana jest do uzależnionych osób dorosłych i ich rodzin. Z oferty korzysta ok. 60 osób.

Potrzeby jednostki:

Dofinansowanie wyjazdów i spotkań pozamiejscowych.

Grupa AL-Anon w Skórczu

ul. Kościelna 5, 83-220 Skórcz.

Podmiot prowadzący:

Zrzeszenie osób fizycznych.

Zakres oferowanych usług:

Jednostka oferuje program wsparcia i pomocy dla osób współuzależnionych; jego formą są cotygodniowe spotkania takich osób oraz wyjazdy integracyjne grupy do innych podobnych placówek.

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem:

Oferta jednostki skierowana jest do pełnoletnich osób współuzależnionych i ich rodzin. Z oferty korzystało w 2014 r. ok. 15 osób.

Potrzeby jednostki:

Dofinansowanie wyjazdów i spotkań pozamiejscowych.

Świetlica środowiskowa „Kolorowa Tęcza” w Skórczu

ZSP w Skórczu.

Podmiot prowadzący:

Gmina miejska Skórcz.

Zakres oferowanych usług:

Jednostka oferuje program wspierania rodziny w procesie wychowania dzieci i młodzieży, kształtowania ich właściwych postaw społecznych poprzez objęcie opieką w czasie wolnym od szkolnych zajęć. Celami szczegółowymi są w tym zakresie: kształtowanie poczucia odpowiedzialności za siebie i rówieśników, budowanie empatii, propagowanie zdrowego stylu życia, przeciwdziałanie nałogom, wyrównywanie edukacyjnych szans (pomoc w nauce). Formami pracy są m.in. świetlicowe organizowanie gier i zabaw integracyjnych, pomoc

w nauce, kultywowanie zasad savoir-vivre'u, działania na rzecz świetlicy przez dbałość o jej czystość oraz wystrój wewnętrzny, organizowanie zajęć manualnych, współpraca z rodzicami, a także spotkania wigilijne, wycieczki krajoznawcze na zakończenie roku szkolnego oraz kolonie w czasie wakacji.

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem:

Oferta jednostki skierowana jest do wszystkich dzieci, a zwłaszcza z rodzin wielodzietnych i z finansowymi problemami oraz dzieci nieśmiałych, zamkniętych w sobie, mających problemy w nauce i szkole. Z oferty w 2014 r. korzystało miesięcznie średnio 70 dzieci.

Ponadto zasięgiem swego działania obejmują mieszkańców miasta Skórcz również jednostki powiatowe zlokalizowane w Starogardzie Gdańskim: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. Poniższa tabela przedstawia dane o działalności PCPR w Starogardzie Gdańskim w odniesieniu do ludności Skórcza.

Tabela 28. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności miasta w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób niepełnosprawnych z miasta, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	3	4	6
liczba osób niepełnosprawnych z miasta, którym dofinansowano sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	10	8	7
liczba osób niepełnosprawnych z miasta, którym dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	3	1	2

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Starogardzie Gdańskim.

Z działalności PCPR adresowanej do mieszkańców Skórcza korzystali w badanym okresie wyłącznie niepełnosprawni, którym dofinansowano pobyt na rehabilitacyjnych turnusach, pomoc w zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny i ortopedyczne przedmioty, jak też w likwidacji architektonicznych barier.

Dzieci i młodzież z obszaru Skórcza objęte były opieką Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Starogardzie Gdańskim. W roku szkolnym 2014/2015 z pomocy psychologiczno-pedagogicznej Poradni w formie diagnoz i konsultacji skorzystało 35 uczniów. Wśród zgłaszanych problemów dzieci znalazły się: trudności edukacyjne i wychowawcze, zaburzenia sfery emocjonalno-społecznej, doradztwo edukacyjno-zawodowe, a także problemy zdrowotne.

W 2014 roku mieszkańcy miasta Skórcz mieli możliwość korzystania również z oferty czterech placówek o statusie powiatowym i wojewódzkim. Informację na temat mieszkańców miasta objętych takowym wsparciem przedstawia kolejna tabela.

Tabela 29. Jednostki wsparcia spoza miasta, z oferty których korzystali mieszkańcy miasta

nazwa i adres instytucji	kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2014 r.
SP ZOZ Przychodnia Leczenia Uzależnień – Starogard Gdański, ul. Chopina 9	osoby uzależnione od alkoholu, narkotyków, leków i innych środków psychotropowych, a także osoby współuzależnione
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy – Starogard Gdański, ul. Chojnacka 70	dzieci i młodzież upośledzone umysłowo, obciążone autyzmem, wymagające specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania
Dom Pomocy Społecznej – Pelplin, ul. Szpitalna 2	osoby w podeszłym wieku (1 osoba z miasta)
Pomorskie Centrum Pomocy Bliźniemu – Gdańsk, ul. Kochanowskiego 7a	osoby bezdomne

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skórczu.

12. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale także ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie ich zasobów.

W 2014 roku na terenie miasta Skórcz funkcjonowały liczne organizacje pozarządowe. Samorząd miasta, w oparciu o akt prawa miejscowego (Uchwała nr XXXIII/189/2013 Rady Miejskiej w Skórczu z dnia 20 listopada 2013 roku w sprawie przyjęcia Rocznej Programu Współpracy Gminy Miejskiej Skórcz z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2014 rok), podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych gminy wraz z dotacjami na finansowanie ich realizacji, doradztwa i konsultacji oraz wsparcia lokalowego organizacji. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego funkcjonującego w mieście.

Tabela 30. Organizacje pozarządowe w mieście w 2014 roku

lp.	nazwa organizacji	adres
1.	Ochotnicza Straż Pożarna	ul. Hallera 16, Skórcz
2.	Koło Łowieckie „Łoś”	ul. Wojska Polskiego 19A/10, Skórcz
3.	Stowarzyszenie „Aktywni Kociewiaczy”	ul. Hallera 41, Skórcz
4.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Koło Miejskie w Skórczu	ul. Główna 40, Skórcz
5.	Polski Związek Wędkarski – Koło nr 74 w Skórczu	ul. Spacerowa 2, Skórcz
6.	Warsztaty Terapii Zajęciowej Caritas	ul. Kościelna 5, Skórcz
7.	Towarzystwo Przyjaciół Skórcza i Ziemi Kociewskiej	ul. Kościelna 5, Skórcz
8.	Polski Komitet Pomocy Społecznej – Zarząd Miejski	ul. Główna 40, Skórcz
9.	Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых – okręg Gdańsk, sekcja Skórcz	Skórcz
10.	Kociewskie Stowarzyszenie Abstynentów	ul. Główna 7, Skórcz
11.	MX Skórcz	ul. Ogrodowa 7, Skórcz
12.	Uczniowski Klub Sportowy	ul. Hallera 7A, Skórcz
13.	Lekkoatletyczny Ludowy Klub Sportowy „Ziemi Kociewskiej”	ul. Starogardzka 15, Skórcz
14.	Liga Obrony Kraju – Koło Miejskie	ul. Hallera 8, Skórcz
15.	Koło Gospodyń Miejskich przy Powiatowej i Miejskiej Bibliotece	ul. Sobieskiego 7, Skórcz
16.	Grupa Twórcza „Kreska” przy MOK	ul. 27 Stycznia 4, Skórcz
17.	Klub Honorowych Dawców Krwi przy Parafii p.w. Wszystkich Świętych	ul. Kościelna 5, Skórcz

Dane Urzędu Miejskiego w Skórczu.

Szkoleniu oraz upowszechnianiu sportu i kultury fizycznej wśród mieszkańców miasta sprzyja przede wszystkim działalność uczniowskiego i lekkoatletycznego klubu „Ziemi Kociewskiej”, ale także oferta Stowarzyszenia „Aktywni Kociewiaczy”, promująca bieganie i zdrowy tryb życia nie tylko wśród dzieci i młodzieży. Pośrednio obszar ten wspiera „branżowo” miejskie koło Polskiego Związku Wędkarskiego, propagujące rekreację i uprawianie sportu wędkarskiego wespół z ochroną przyrody. Natomiast MX Skórcz koncentruje się na upowszechnianiu sportów motorowych, a zwłaszcza motocrossu, czemu sprzyjają miejscowe warunki terenowe.

Promocji regionu oraz kultywowaniu miejscowych zwyczajów i tradycji poświęcona jest działalność Towarzystwa Przyjaciół Skórcza i Ziemi Kociewskiej, zaangażowanego w wiele przedsięwzięć na rzecz lokalnej społeczności. Ideę tę wspierają pozostałe organizacje pozarządowe, w zakresie własnych statutów.

W 2014 roku w mieście funkcjonowała jedna parafia Kościoła rzymskokatolickiego. Dane na jej temat zawiera poniższa tabela.

Tabela 31. Kościół rzymskokatolicki w mieście w 2014 roku

lp.	nazwa	adres
1.	Parafia pw. Wszystkich Świętych	ul. Kościelna 5, Skórcz

Dane Urzędu Miejskiego w Skórczu.

Parafia pw. Wszystkich Świętych w Skórczu prowadzi poradnię rodzinną dla mieszkańców miasta. Ponadto przy parafii działają wspólnoty: Służba Liturgiczna, Oaza Dzieci Bożych, Oaza Młodzieżowa, Domowy Kościół, Żywy Różaniec, Koło Misyjne, Duchowa Adopcja Dziecka Poczętego, Schola Dziecięca czy Wiara i Światło.

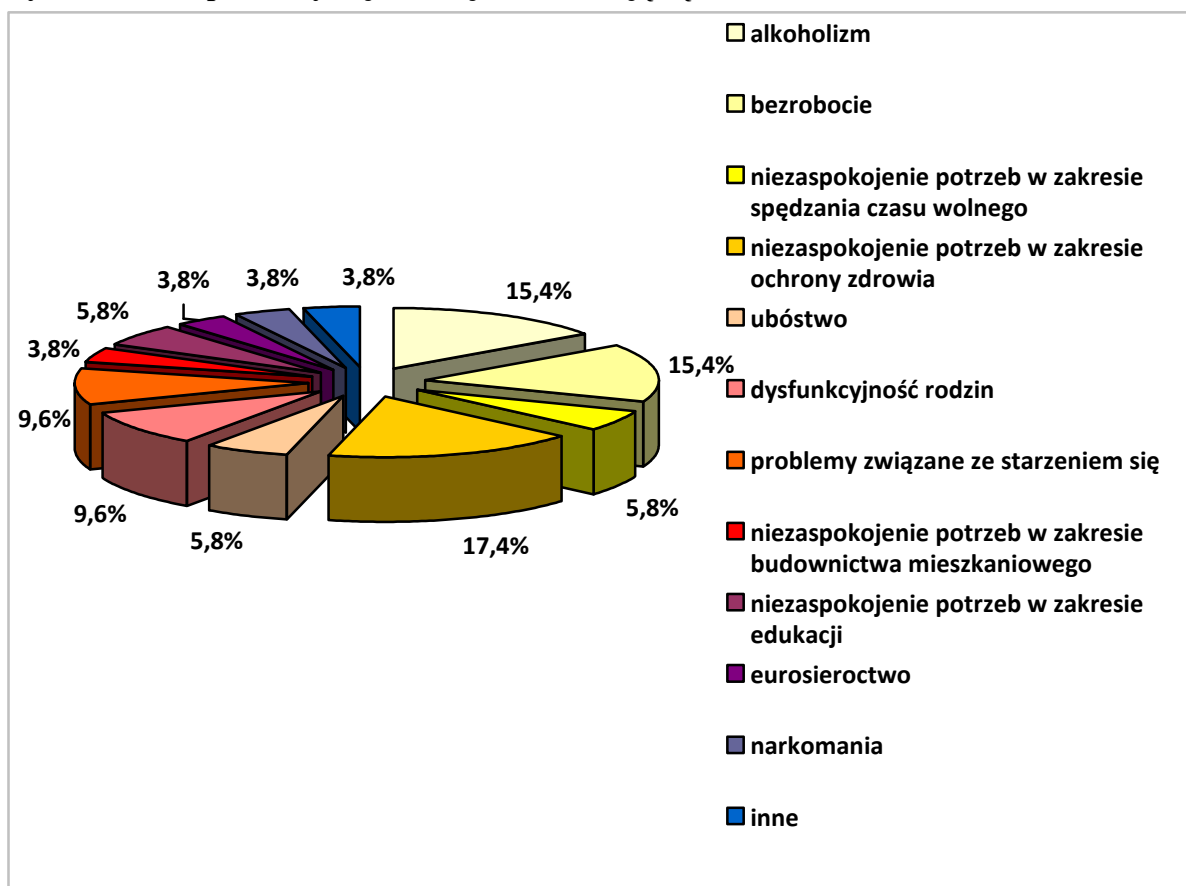
Ponadto przy parafii w Skórczu działają zespoły „Caritas”, zajmujące się organizowaniem doraźnej i długofalowej pomocy osobom potrzebującym.

13. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. W ramach diagnozy problemów społecznych miasta Skórcz badania takie zostały przeprowadzone przy zastosowaniu ankiety rozesyłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. radnych, pracowników Urzędu Miasta, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych, kościoła) oraz mieszkańców miasta. Do analizy przedłożono w sumie 18 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień.

Uczestników badania poproszono o wskazanie problemów, które najbardziej uwidaczniają się w mieście. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 6. Jakie problemy najbardziej uwidaczniają się w mieście?

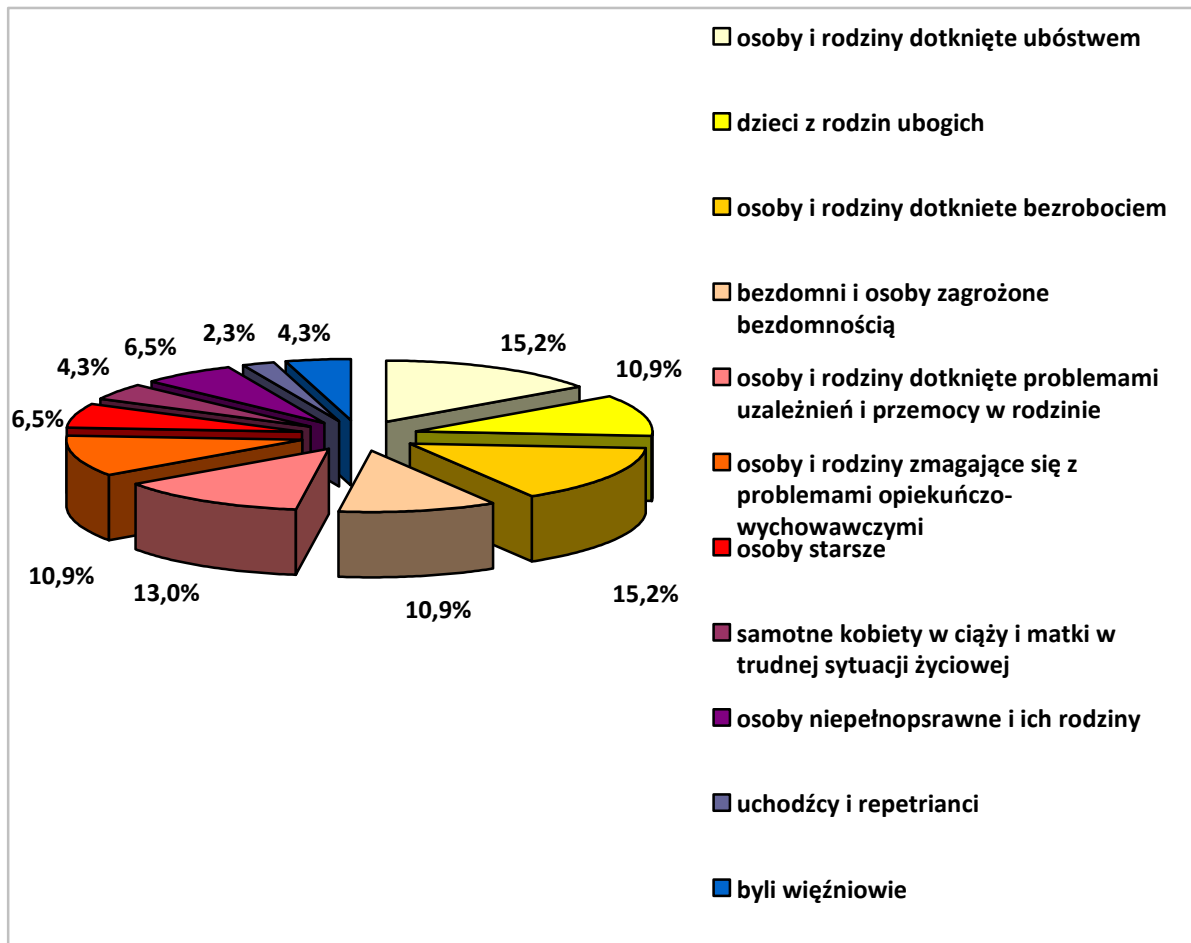
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wśród problemów, które najbardziej uwidaczniają się w mieście, respondenci wskazywali najczęściej niezaspokojenie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia (17,4%), i w dalszej kolejności alkoholizm oraz bezrobocie (po 15,4%).

Większe grupy ankietowanych zwróciły uwagę na dysfunkcyjność rodzin i problemy ze starzeniem się (po 9,6%); w mniejszym zakresie wskazywano na ubóstwo i znikomą ofertę spędzania czasu wolnego (po 5,8%), jak też na niezaspokojenie potrzeb w zakresie budownictwa mieszkaniowego, narkomanię i eurosieroctwo (po 3,8%). Marginalne znaczenie według badanych miały nierówności społeczne oraz problemy wynikające z niepełnosprawności (po 1,8%), natomiast w ogóle nie wskazali oni na problemy w formie bezdomności, przemocy w rodzinie czy przestępczości.

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani podali kategorie osób i grup, które są najbardziej zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Rozkład odpowiedzi przedstawia kolejny wykres.

Wykres 7. Jakie osoby, rodziny, grupy mieszkańców miasta są najbardziej zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

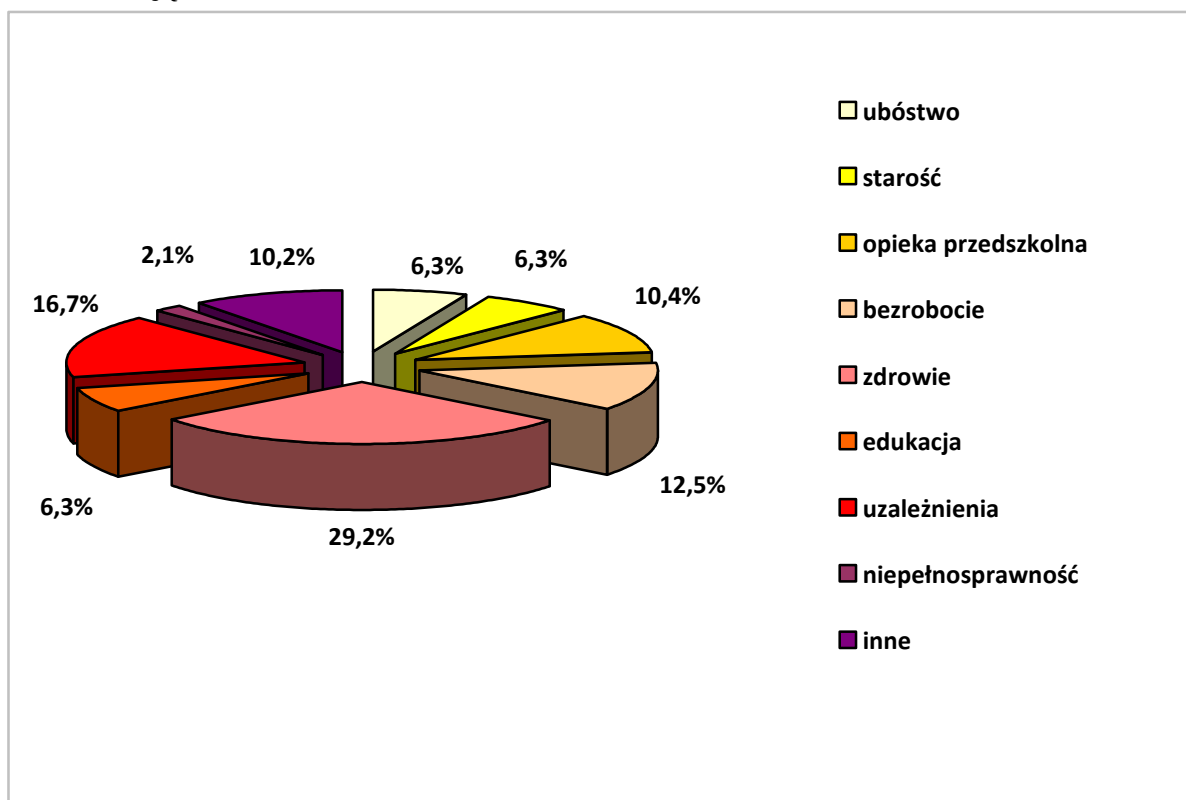
Najwięcej badanych (po 15,2%) stwierdziło, że grupą najbardziej zagrożoną marginalizacją i wykluczeniem społecznym są osoby i rodziny dotknięte ubóstwem, a także osoby i rodziny zmagające się z bezrobociem.

Liczne grono wśród ankietowanych stanowili również ci, którzy wskazali na osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy w rodzinie (13%) oraz na dzieci z rodzin ubogich, rodziny zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi czy bezdomnych i osoby zagrożone bezdomnością (po 10,9%).

Do rzadziej wskazywanych kategorii osób i grup zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym należały (po 6,5%) osoby starsze i niepełnosprawni wraz z rodzinami, a w dalszej kolejności również samotne kobiety w ciąży i matki w trudnej sytuacji życiowej oraz byli więźniowie (po 4,3%), czy też uchodźcy i repatrianci (2,3%).

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w mieście jest najbardziej niezadowolająca. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8. W jakim obszarze oferta pomocy świadczonej w mieście jest najbardziej niezadowolająca?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w mieście jest najmniej zadowolająca przede wszystkim w takich obszarach, jak: ochrona zdrowia (29,2%), uzależnienia od alkoholu i narkomania (16,7%) oraz zapewnienie opieki przedszkolnej (10,4%), a także ubóstwo, starość i poziom edukacji (po 6,3%). W mniejszym zakresie problem dotyczył niepełnosprawności (2,1%) oraz uwzględnionych w kategorii „inne”: pomocy rodzinie i dziecku, bezdomności, wsparcia rodzin wielodzietnych czy niepełnych, a także wspierania uczenia się przez całe życie.

Co zrobić, by poprawić sytuację osób i rodzin w mieście?

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w mieście w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Odpowiadając na nie, ankietowani podkreślali rolę właściwie zorganizowanej i przemyślanej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, wskazując na konieczność lepszego rozpoznania problemów rodzin, docierania z ofertą pomocy do wszystkich potrzebujących wsparcia i indywidualnego podchodzenia do każdego problemu, udzielanie pomocy w postaci wsparcia materialnego oraz poradnictwa

(zwłaszcza psychologicznego), jak i aktywizacji zawodowej, pomocy w poszukiwaniu pracy. Sprzyjałoby temu zapewne powiększenie grupy asystentów rodzinnych.

Szczególny nacisk położyli na potrzebę aktywizowania społeczności do działań na rzecz ludzi potrzebujących pomocy, w tym zwłaszcza dzieci oraz osób starszych. W tym kontekście wskazywano konkretnie na organizowanie kolonii, z dofinansowaniem dla dzieci z rodzin uboższych, propagowanie akcji charytatywnych w formie zbiórek odzieży i żywności. Za równie istotne uznano rozwijanie pomocy i zainteresowań dzieci i młodzieży w ofercie świetlic szkolnych i środowiskowych.

Podmioty mogące przyczynić się do zniwelowania problemów społecznych w mieście

Podczas badań ankietowych respondenci identyfikowali także instytucje i organizacje działające w mieście bądź obejmujące zasięgiem działania jego mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych. W pierwszej kolejności zaliczono do nich: samorząd miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, szkoły wraz z siecią świetlic, Caritas i organizacje pozarządowe, Miejski Ośrodek Kultury.

14. BEZROBOCIE

Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Starogardzie Gdańskim, w latach 2012-2014 liczba osób bezrobotnych w mieście malała rokrocznie: od 290 osób na koniec 2012 roku do 273 osób na koniec roku następnego; z końcem 2014 roku odnotowano zasadniczy symptom poprawy: 207 zarejestrowanych bezrobotnych. Jednocześnie zmniejszył się udział bezrobotnych w liczbie ludności miasta w wieku produkcyjnym, choć w okresie 2012-2013 był na odpowiednio poziomie ok. 11%. Wśród osób pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety, których liczba na koniec kolejnych lat 2012-2014 wyniosła: 167, 151 i 121. Liczba mężczyzn w analogicznym czasie kształtowała się odpowiednio: 123, 122 oraz 86. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 31. Bezrobotni w mieście i ich udział w liczbie ludności miasta w wieku produkcyjnym w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba bezrobotnych w mieście	290	273	207
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	11,23%	10,89%	8,23%
liczba bezrobotnych kobiet w mieście	167	151	121
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	57,6%	55,3%	58,4%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Starogardzie Gdańskim.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2012-2014 w powiecie starogardzkim, województwie pomorskim i w kraju.

Tabela 32. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
stopa bezrobocia w powiecie starogardzkim	20,4 %	19,3 %	15,7 %
stopa bezrobocia w województwie pomorskim	13,4 %	13,3 %	11,3%
stopa bezrobocia w kraju	13,4%	13,4%	11,5%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2012-2014 powiat starogardzki charakteryzował się znacznie wyższą w stosunku do województwa pomorskiego stopą bezrobocia, i stale była ona zarazem wyższa niż w skali całego kraju. Zarówno w powiecie, jak i w województwie poziom bezrobocia w rozpatrywanym okresie sukcesywnie zmniejszał się.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w mieście ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku oraz stażu pracy i zawodowej aktywizacji. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2014 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 33. Bezrobotni w mieście na koniec 2014 roku według wieku i aktywizacji zawodowej

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
do 24 roku życia	34	18	52,9
w wieku 25-34 lat	55	37	67,3
w wieku 35-44 lat	39	27	69,2
w wieku 45-59 lat	72	39	54,2
powyżej 60 roku życia	7	0	0
aktywizacja zawodowa	liczba bezrobotnych		udział kobiet

	ogółem	kobiet	(w %)
poprzednio pracujące	177	101	57,1
dotychczas niepracujące	30	20	66,7
długotrwale bezrobotne	55	37	67,3

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Starogardzie Gdańskim.

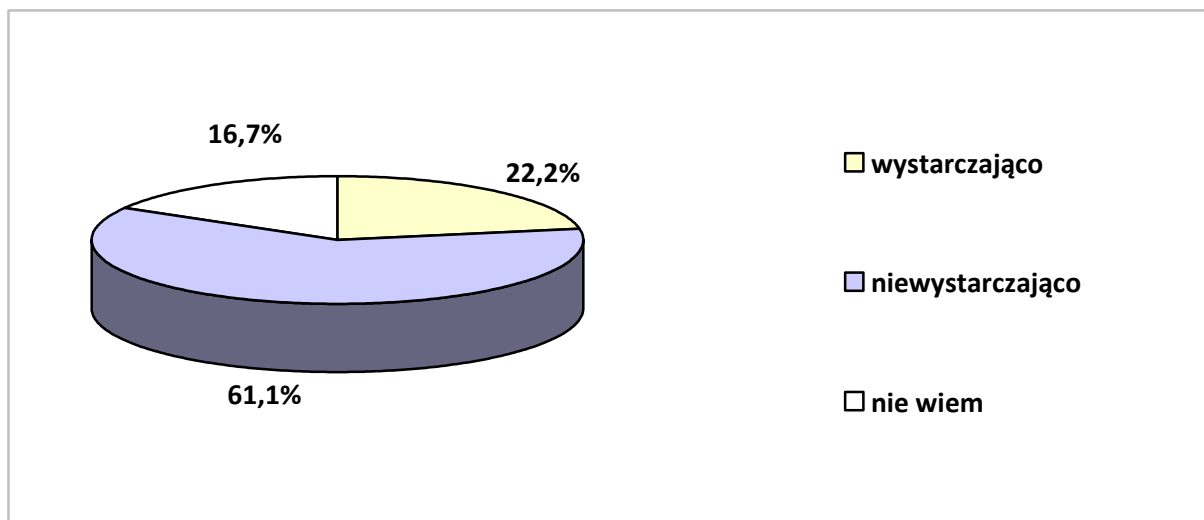
Na koniec 2014 roku wśród bezrobotnych w mieście największą grupę stanowiły osoby w wieku produkcyjnym 45-59 lat (72 osoby) oraz w przedziale 25-34 lat (55 osób), co stanowiło odpowiednio 34,8% i 26,6%. Dominujący był zarazem odsetek osób długotrwale bezrobotnych, stanowiący ponad 26,6% tej populacji.

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób w wieku 35-44 lat (niemal 70%) oraz 25-34 lat (67,3%); odsetek kobiet pozostających bez pracy długotrwale był równie wysoki i wynosił 67,3%.

Osób dotąd niepracujących w ogólnej liczbie bezrobotnych w mieście odnotowano na koniec 2014 roku 30, co stanowiło 14,5% – z wyraźną dominantą kobiet, ukształtowaną na poziomie 2/3 ogółu.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym poproszono mieszkańców Skórcza o ocenę realizowanych w mieście działań oraz o stopień uwzględniania w nich potrzeb osób bezrobotnych. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 9. Jak ocenia Pani / Pan działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu w mieście?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowanie najwięcej, bo z górami 61% ankietowanych oceniło negatywnie działania w tym zakresie; ponad 22% było przeciwnego zdania, oceniając wysiłki miasta jako wystarczające, natomiast 16,7% badanych nie potrafiło dokonać żadnej oceny. Nikt z pytanym nie pokusił się o wystawienie oceny dobrej.

W kwestii respektowania w tej polityce potrzeb osób bezrobotnych, 38,9% respondentów uznało, iż są one uwzględniane, natomiast 61,1% wybrało wariant odpowiedzi „Trudno ocenić”. Nikt z pytanym nie był zdania, iż potrzeb tych nie uwzględnia się.

Analizując sytuację na rynku pracy, warto pamiętać, że w powiecie starogardzkim wskaźniki dotyczące stopy bezrobocia od lat rejestrowane są na poziomach wyraźnie wyższych niż w skali całego województwa pomorskiego.

Brak zatrudnienia jest więc na tym terenie wciąż jednym z najpoważniejszych problemów społecznych. Nie należy przy tym zapominać, że pozostawanie bez pracy prowadzi do powstawania kolejnych problemów, wśród których bardzo dotkliwie odczuwanym przez doświadczonych nim osoby i rodziny jest radykalne obniżenie statusu materialnego. Może to być powodem rozlicznych dysfunkcji, ograniczania udziału w życiu społecznym, utraty możliwości realizowania planów życiowych i rozwoju.

Sytuacja ta wymaga szczególnej uwagi ze strony instytucji pomocowych i służb społecznych, przed którymi stoi niezwykle trudne zadanie w zakresie niwelowania skutków bezrobocia.

15. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Wiąże się ze zmianami demograficznymi i ruchliwością społeczną, z recesją gospodarczą, bezrobociem, ubóstwem, kryzysem polityki mieszkaniowej i wzrostem cen mieszkań oraz dysfunkcjonalnością instytucji opiekuńczo-resocjalizacyjnych i karnych zaniedbujących obowiązek opieki następczej.

Do głównych przyczyn bezdomności o charakterze społecznym i patologicznym należą: likwidacja państwowych zakładów pracy, a wraz z nimi hoteli robotniczych, brak miejsc w szpitalach, zakładach opiekuńczych, domach pomocy społecznej, brak dostatecznej opieki nad wychowankami domów dziecka kończącymi 18 lat, brak ośrodków dla nosicieli wirusa HIV, zaległości w opłatach czynszowych prowadzące do eksmisji, a także alkoholizm, przestępczość, odrzucenie lub brak opieki ze strony najbliższych, rozwód lub trwałe rozpad innych więzi formalnych lub nieformalnych, prostytutka kobiet, przemoc w rodzinie oraz

świadomy wybór innego sposobu życia i odrzucenie powszechnie uznawanego systemu wartości. Osobami bezdomnymi, obok tych, które są nimi z wyboru, najczęściej stają się ludzie w starszym wieku, matki z nieletnimi dziećmi, rodziny pełne nieposiadające środków finansowych na opłacenie mieszkania oraz osoby, które opuściły zakłady karne.

Bezdomność w mieście Skórcz nie jest problemem, utrzymuje się na marginalnym poziomie; jedynie jednej osobie przyznano wsparcie z powodu bezdomności w latach 2013-2014, a w roku 2012 w ogóle nie było takich osób. Warto tu odnotować, iż na obszarze miasta brak schroniska dla bezdomnych, noclegowni, domu samopomocy bądź dziennego domu pomocy. Nie ma także w zasobach miasta mieszkań chronionych.

Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z terenu miasta świadczy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skórczu. Przybiera ona głównie formę wsparcia poprzez udzielenie pomocy niepieniężnej, tj. skierowania do schroniska dla bezdomnych i pokrywania kosztów jego pobytu. Jak już wspomniano wyżej, w analizowanym okresie stabilna była liczba osób objętych wsparciem z powodu bezdomności (po jednej w 2013 i 2014 r.).

16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Do przyczyn popadania w alkoholizm można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia, natomiast narkomanii sprzyjają powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często są traktowane jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz poszukiwanie nowych wrażeń i doznań.

Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych, z powodu ich nadużywania, problemem przemocy w rodzinie jest trudna do ustalenia. Dane szacunkowe

przedstawione w tym zakresie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawiera kolejna tabela.

Tabela 34. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Skutecznie przeciwdziałanie problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminacja ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo wymaga prowadzenia działań związanych z profilaktyką wspomnianych problemów i ich rozwiązywaniem oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych.

Na szczeblu gminy działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w mieście Skórcz w latach 2012-2014.

Tabela 35. Środki finansowe przeznaczone w mieście w latach 2012-2014 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

wielkość wydatków	2012	2013	2014
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	72 115	99 034	92 738
na przeciwdziałanie narkomanii	7 522	5 000	5 000
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	259	450	468
razem	79 896	104 484	98 206

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skórczu.

W latach 2012-2014 wysokość kwot przeznaczanych na walkę z alkoholizmem oraz na przeciwdziałanie narkomanii ulegały wahaniom. Co warto odnotować, kwoty na rozwiązywanie problemów alkoholowych w 2013 roku znacząco wzrosły w stosunku do roku poprzedniego, po czym zmniejszyły się istotnie, natomiast w obszarze przeciwdziałania narkomanii zarysował się odwrotny proces, i w 2014 r. pozostał na stabilnym poziomie.

Jak wspomniano powyżej, ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności GKRPA w Skórczu oraz lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 36. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKRPA w latach 2012-2014 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w mieście

	2012	2013	2014
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w mieście	23	19	20
liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	0	0	0
liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	29	6	5
liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	23	19	20
liczba negatywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	0	4	7
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	4	6
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	0	0	0
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKRPA skierowała na terapię	0	0	0
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skórczu.

W latach 2012-2014 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych mieście ulegała wahaniom, kształtując się na średnim poziomie ok. 21. W zasadniczy sposób zmniejszyła się liczba wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (od 29

w 2012 r. do 6 oraz 5 w 2013 r. i 2014 r.). Negatywnych opinii w tej sprawie nie wydawano i nie podejmowano decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia. W analizowanym okresie nie prowadzono też kontroli punktów sprzedaży alkoholu.

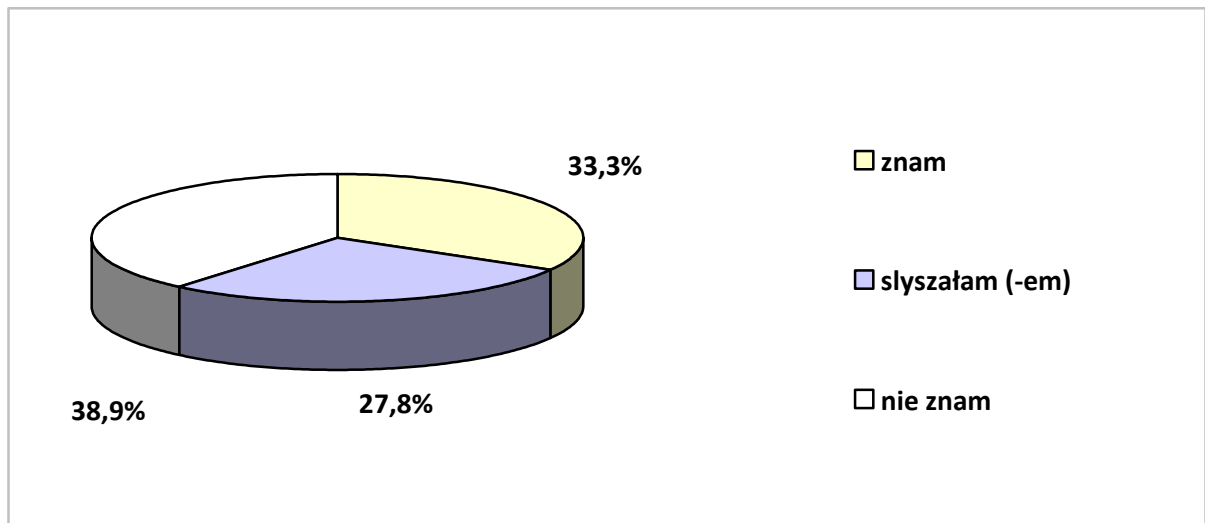
W ramach podejmowanych działań GKRPA przeprowadzała również rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu, którymi objęto 4 osoby w 2013 r. oraz 7 osób w 2014 r. Liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego w identycznych latach wynosiła 4 oraz 6. W mieście w badanym czasie nie odnotowali członkowie GKRPA przypadków przemocy w rodzinie.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną funkcję w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w mieście pełni Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Owocna jest również działalność jednostek i grup wsparcia funkcjonujących w mieście oraz w powiecie, a zatem: Przychodni Leczenia Uzależnień w Starogardzie Gdańskim, grup wsparcia AA „Adwentus” oraz AL-ANON „Przebudzenie” w Skórczu, a także tamtejszego Kocińskiego Stowarzyszenia Abstynentów.

Pomoc osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie świadczy w mieście również Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. W latach 2012-2014 była ona udzielana rodzinom i osobom w rodzinach, które zmagają się z alkoholizmem i przemocą domową. Liczba beneficjentów oraz ich rodzin korzystających ze wsparcia MOPS z obydwu tych powodów ulegała każdorazowo wahaniom: w związku z przemocą (liczba rodzin: od 1 w 2012 r., poprzez 4 w 2013 r., do 2 w 2014 r.; liczba osób w rodzinach: od 2 w 2012 r., poprzez 18 w 2013 r., do 7 w 2014 r.); z powodu alkoholizmu (liczba rodzin: 11 w 2012 r., 15 w 2013 r., 14 w 2014 r.; liczba osób w rodzinach: 16 w 2012 r., 31 w 2013 r., 20 w 2014 r.).

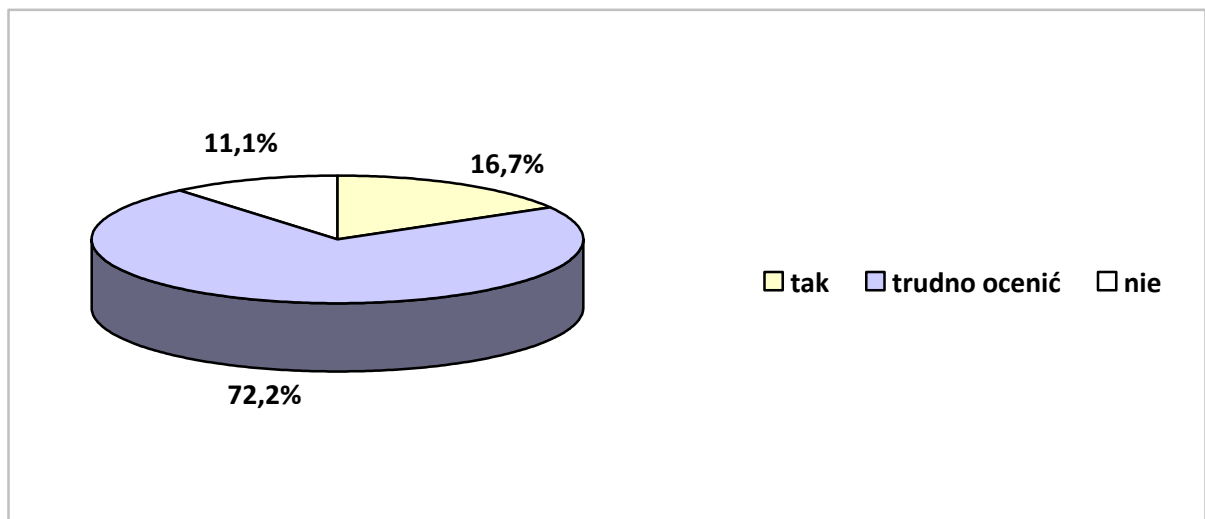
Także mieszkańców miasta poproszono w przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym o próbę określenia skali tego wciąż wstydliviego zjawiska oraz o ocenę ryzyka nasilania się problemu. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 10. Czy zna Pani / Pan przypadki stosowania przemocy w rodzinie na terenie miasta lub o nich słyszała/słyszał?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wykres 11. Czy Pani / Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie miasta?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad 61% pytanych mieszkańców znało przypadki stosowania przemocy w rodzinie na terenie miasta względnie słyszało o nich. Liczby te, nawet z uwzględnieniem lapidarności pytania, skłaniają do głębszej analizy. Tym bardziej w porównaniu z 39% ankietowanych, którzy o problemie nie słyszeli. Ryzyko nasilenia się zjawiska widziało 16,7% badanych, natomiast 11,1% było przeciwnego zdania.

17. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn.

Problemy oraz doświadczenia kobiet i mężczyzn powinny być integralnym elementem planowania, wdrażania i monitorowania realizowanych programów i projektów, aby nierówność się nie utrwałała, a kobiety i mężczyźni odnosili równe korzyści. Dzięki wdrażaniu zasady równości szans płci w realizowanych przedsięwzięciach, odpowiadają one lepiej na specyficzne potrzeby zarówno kobiet, jak i mężczyzn.

Według Komisji Europejskiej barierami równości płci są:

- segregacja pionowa i pozioma rynku pracy,
- różnice w płacach kobiet i mężczyzn,
- mała dostępność elastycznych form czasu pracy,
- niski udział mężczyzn w wypełnianiu obowiązków rodzinnych,
- niski udział kobiet w podejmowaniu decyzji,
- przemoc ze względu na płeć,
- niewidoczność kwestii płci w ochronie zdrowia,
- niewystarczający system opieki przedszkolnej,
- stereotypy płci we wszystkich obszarach,
- dyskryminacja wielokrotna, szczególnie w odniesieniu do kobiet starszych, imigrujących, niepełnosprawnych, należących do mniejszości etnicznych.

Wprowadzenie w życie zasad polityki równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych w podziale na płeć i odniesieniu się do występujących barier równości płci.

W rozpatrywanym okresie struktura ludności miasta pod względem płci nie ulegała zasadniczym zmianom. Z wyjątkiem 2012 roku, w okresie 2013-2014 wśród ludności miasta stale nieco ponad połowę stanowiły kobiety. Odsetek kobiet w ogólnej liczbie ludności miasta nieznacznie wzrastał – od 49,62% w 2012 r. poprzez 50,42% w 2013 r. do 51,43% w 2014 r., co w statystyce nieprocentowej oznacza średnio ok. 70 kobiet rocznie. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 37. Udział kobiet w liczbie ludności miasta w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba ludności miasta ogółem	3 676	3 667	3 626
liczba kobiet	1 824	1 849	1 865
udział kobiet w liczbie ludności miasta ogółem	49,62%	50,42%	51,43%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W analizowanym okresie kobiety stanowiły stale więcej niż połowę ogólnej liczby osób bezrobotnych w mieście, przy czym ich udział w liczbie osób bezrobotnych zmalał nieco w 2013 roku, by wzrosnąć w 2014 r. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 38. Udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych w mieście w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób bezrobotnych w mieście ogółem	290	273	207
liczba bezrobotnych kobiet	167	151	121
udział kobiet bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	57,6%	55,3%	58,4%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Starogardzie Gdańskim.

Z powyższych danych wynika, że w analizowanym okresie problem bezrobocia w mieście Skórcz dotykał bardziej kobiet niż mężczyzn; udział bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie pozostających bez pracy mieszkańców miasta (57,6% w 2012 r., 55,3% w 2013 r., 58,4% w 2014 r.) był stale wyższy niż udział kobiet w ludności miasta (49,6% w 2012 r., 50,4% w 2013 r., 51,4% w 2014 r.).

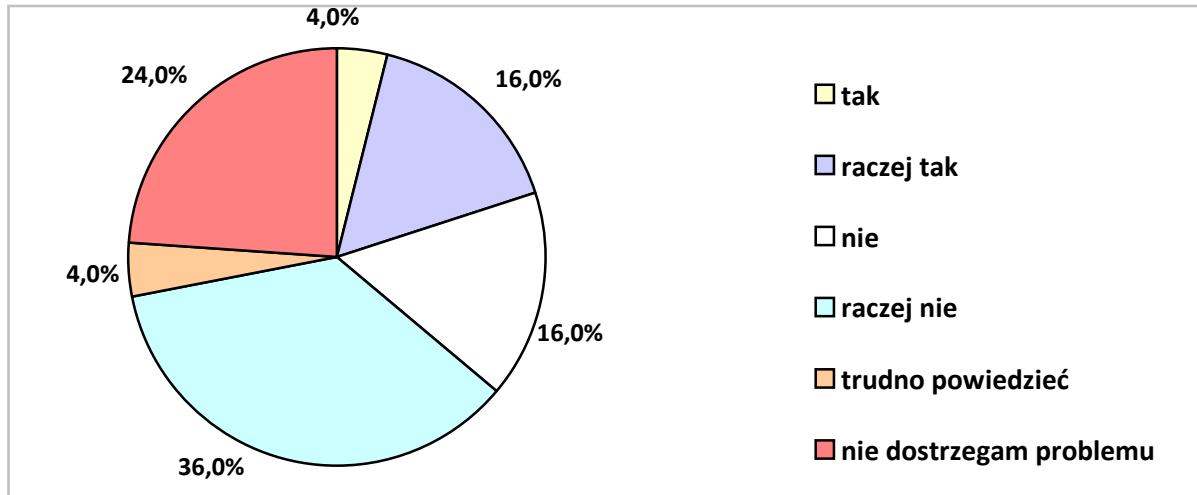
Należy przy tym także zauważyć, że według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Starogardzie Gdańskim w 2014 roku kobiety z gminy Skórcz stanowiły wyraźną większość wśród bezrobotnych w wieku produkcyjnym 35-44 lat (69,2%), natomiast w kategorii osób długotrwale bezrobotnych oraz osób w wieku 25-34 odsetek ten wyniósł 67,3%. W oparciu o cytowane wyżej wskaźniki można raczej wysnuć tezę o mniejszych szansach kobiet niż mężczyzn na lokalnym rynku pracy.

Problemy dotyczące równości szans płci nie ograniczają się jedynie do zagadnień związanych z zatrudnieniem. O ile analiza struktury bezrobocia pod względem płci jest oparta na dostępnych danych liczbowych, to w wielu innych obszarach życia społecznego tego typu statystyki nie są prowadzone, a występowanie problemów nierówności i dyskryminacji można szacować na podstawie subiektywnych opinii przedstawicieli danej społeczności. Dlatego w ramach diagnozy sytuacji w zakresie równości płci w mieście przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety, w której pytano o wybrane zagadnienia dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć.

Do analizy przedłożono 25 ankiet wypełnionych przez wybranych losowo mieszkańców miasta oraz pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skórczu.

W pierwszym pytaniu poproszono uczestników badania o odpowiedź na pytanie, czy istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn jest dużym problemem społecznym. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 12. Czy postrzega Pani / Pan istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn jako problem społeczny?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

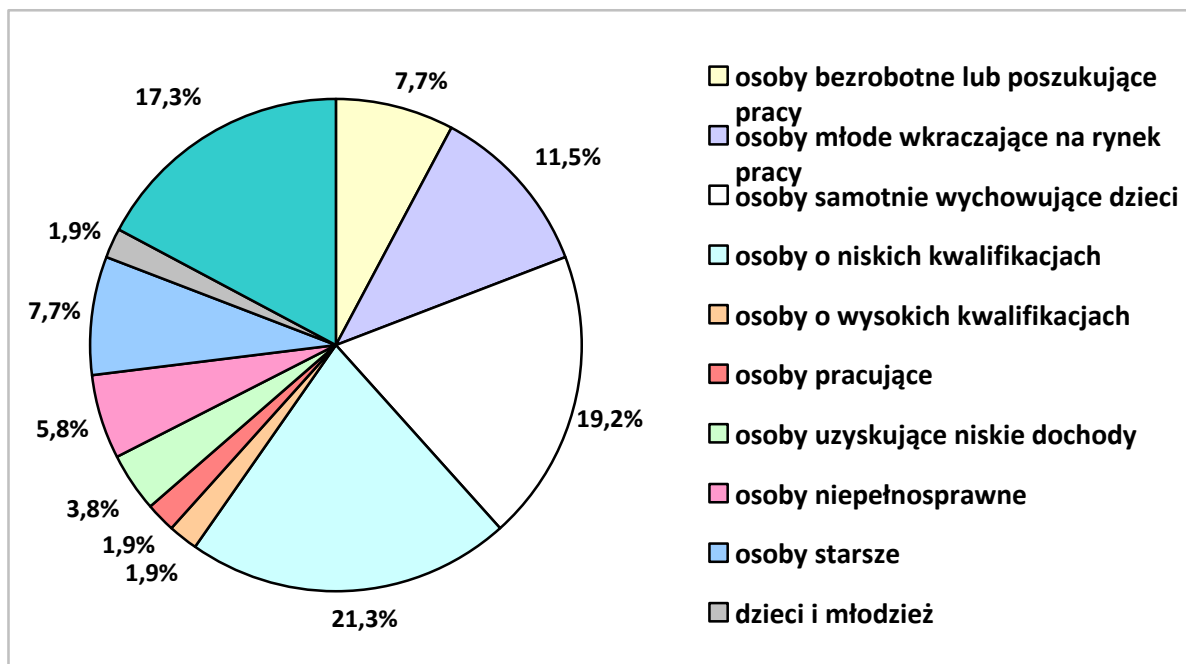
Łącznie 52% ankietowanych odpowiedziało, że nie lub raczej nie. Odmiennego zdania było w sumie 20% respondentów, natomiast 28% badanych w ogóle nie dostrzegało tego problemu bądź nie miało zdania.

Zasada równości szans płci nie jest zasadą dotyczącą tylko kobiet, tworzoną przez kobiety i dyskryminującą mężczyzn, ani też nie ma na celu doprowadzenia do tego, aby kobiety i mężczyźni stali się tacy sami. Ma ona ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz równy dostęp do zasobów (środki finansowe, szanse rozwoju) kobietom i mężczyznom. Z tego względu w następnym pytaniu zapytano respondentów, kto ich zdaniem jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans kobiet i mężczyzn.

W odpowiedzi połowa badanych stwierdziła, że bardziej zagrożone problemem nierówności są kobiety. Jednocześnie tyluż respondentów zupełnie nie dostrzegało problemu, bądź nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie. Nikt z uczestników badania nie uznał natomiast, iż problem bardziej dotyczy mężczyzn.

Odpowiadając na następne pytanie ankiety, respondenci wskazywali grupy osób najbardziej zagrożone w mieście dyskryminacją ze względu na płeć. Rozkład odpowiedzi przedstawia kolejny wykres.

Wykres 13. Kto jest najbardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć w mieście?

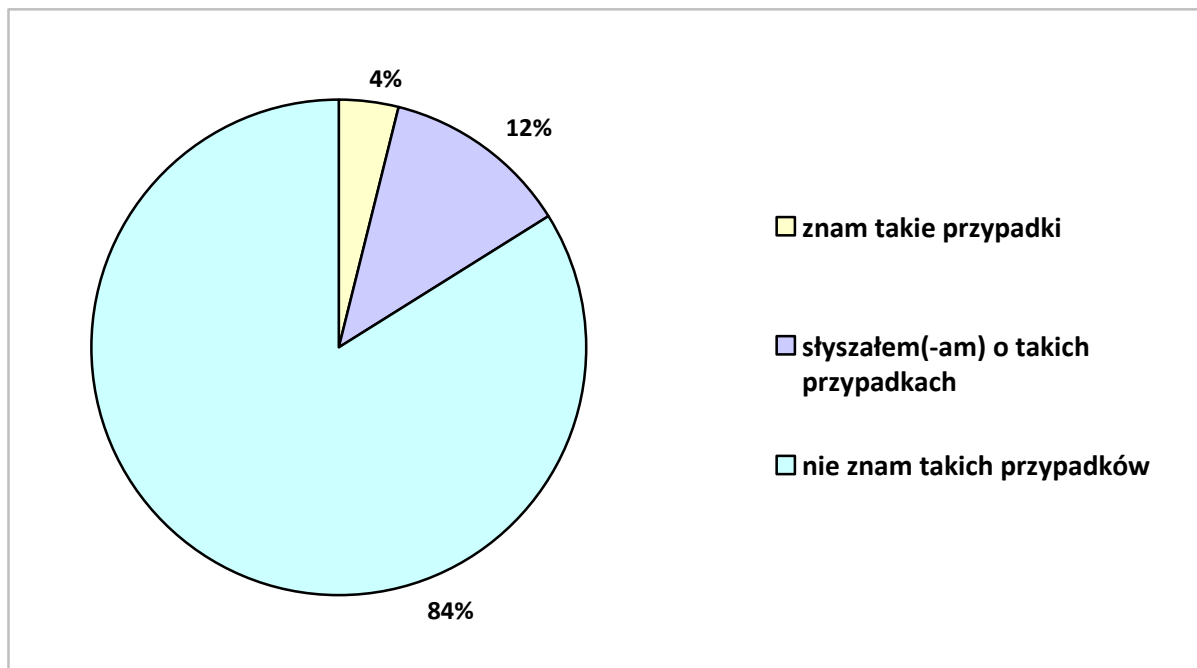
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowanie najczęściej za najbardziej zagrożone w mieście dyskryminacją uznawano osoby o niskich kwalifikacjach (21,3%) oraz samotnie wychowujące dzieci (19,2%); często wskazywano też odpowiedź, że nie ma takich osób (17,3%), bądź że są to osoby młode, wkraczające na rynek pracy (11,5%). Wśród zagrożonych dyskryminacją ankietowani postrzegali ponadto osoby bezrobotne lub poszukujące pracy bądź osoby starsze (po 7,7%), a także osoby niepełnosprawne (5,8%), marginalnie zaś osoby uzyskujące niskie dochody, dzieci i młodzież oraz osoby pracujące i osoby o wysokich kwalifikacjach.

Kolejne pytanie dotyczyło opinii na temat ograniczenia przez płeć możliwości kariery zawodowej. Według 20% respondentów płeć ogranicza możliwości kariery zawodowej, natomiast 80% badanych jest przekonane, że płeć nie ogranicza możliwości w tym zakresie.

W następnym pytaniu indagowano ankietowanych, czy znają w mieście przypadki dyskryminacji ze względu na płeć. 84% badanych stwierdziło, że nie zna takich przypadków, z kolei 12% ankietowanych o nich słyszało. Ledwie 4% respondentów potwierdziło wiedzę o przypadkach dyskryminacji. Rozkład odpowiedzi przedstawia kolejny wykres.

Wykres 14. Czy zna Pani / Pan przypadki dyskryminacji ze względu na płeć w mieście?

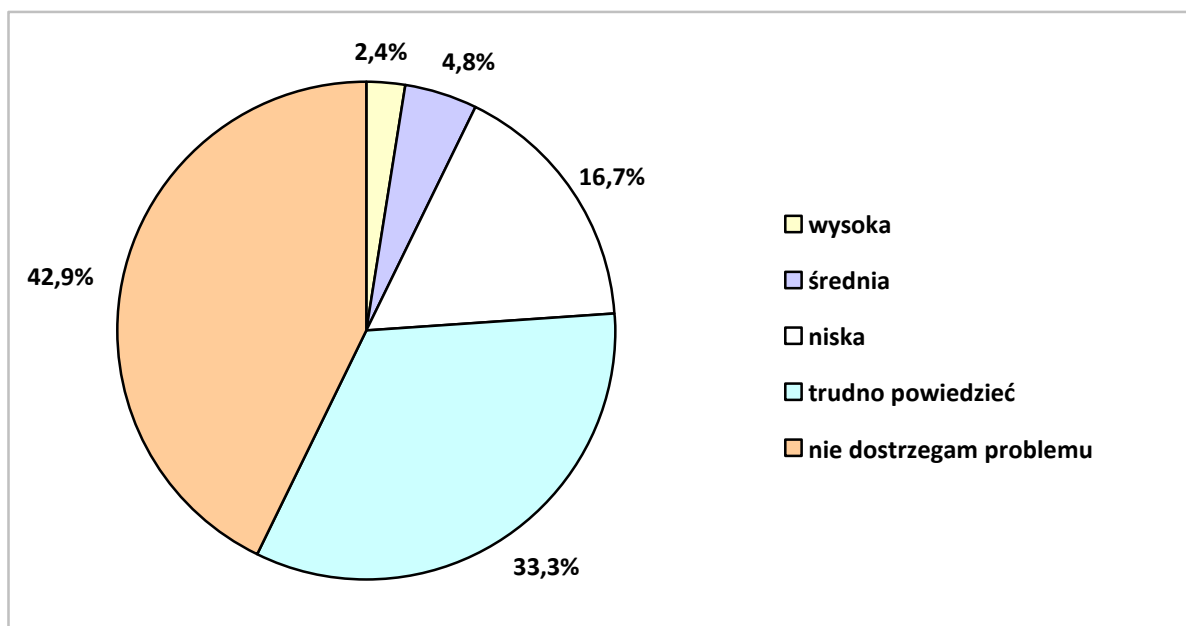

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ankietowani odpowiadali również na pytanie, czy ich osobiście lub członków ich rodzin dotknęła dyskryminacja ze względu na płeć. Zdecydowana większość (92%) odpowiedziała przecząco, natomiast 8% ankietowanych zetknęło się z dyskryminacją wśród najbliższych.

Kolejne pytanie dotyczyło skali występującej w mieście dyskryminacji ze względu na płeć. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 15. Jeśli dyskryminacja ze względu na płeć jest problemem w mieście, jaka jest jego skala?

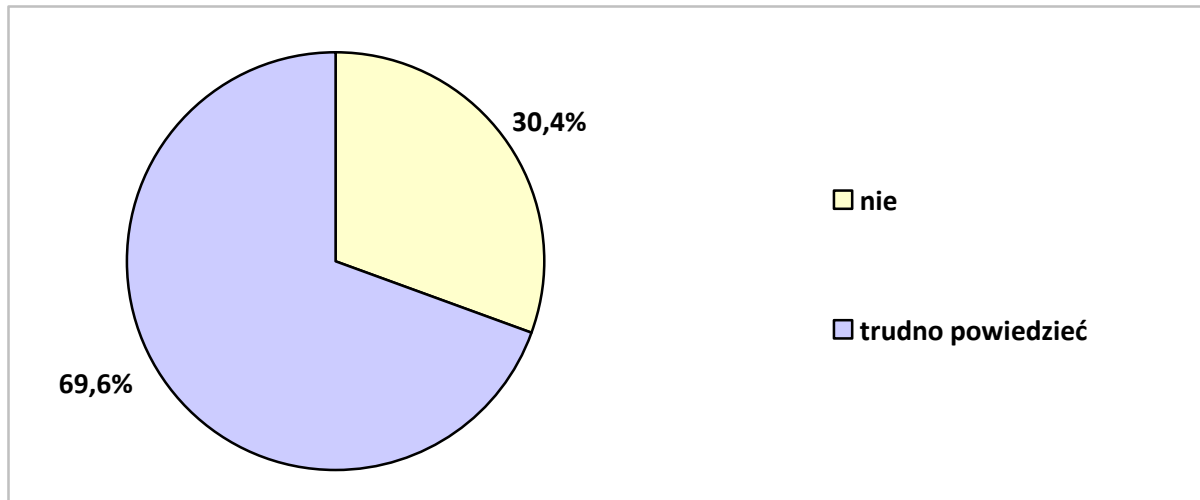
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ogóle nie dostrzegało problemu 48% ankietowanych, natomiast odpowiedzi na to pytanie nie było w stanie udzielić 28% respondentów. Zarazem problem dostrzegało, a jego skalę uważało za średnią bądź niską – po 12% badanych.

Ankietowani udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące prowadzonych w mieście działań na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć. Z udzielonych odpowiedzi wynika, że takie działania są znikome i trudne do określenia przez mieszkańców miasta, dlatego niemal 70% respondentów nie jest w stanie ich ocenić, zaś 30% uważa, że takie działania w ogóle nie są w mieście prowadzone. Nikt z zapytanych nie potwierdził prowadzenia takich działań.

Rozkład udzielonych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 16. Czy w mieście są prowadzone działania na rzecz zapewnienia równości szans kobiet i mężczyzn lub przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z przeprowadzonego badania wynika, że problemy dotyczące równości płci w mieście koncentrują się głównie w obszarze zatrudnienia, a znane respondentom przypadki dyskryminacji ze względu na płeć w większości nie są znane mieszkańcom miasta Skórcz. Samorząd miasta prowadzi działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn oraz przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, ale te działania są znikome i trudne do określenia dla ankietowanych.

Planując działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie równości płci, należy położyć nacisk na przyczynianie się do osłabienia istniejących nierówności w obszarze rynku pracy, a także uwzględnić zagadnienie równości płci w działaniach ukierunkowanych na wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

18. SYTUACJA DZIECKA

Dziecko wymaga szczególnej opieki i troski. Działalność na jego rzecz powinna polegać przede wszystkim na ochronie jego praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz na asekurowaniu go w obliczu zagrożeń.

Analiza sytuacji dziecka w mieście Skórcz została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko przedszkolne, szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych.

Do analizy przedłożono ankiety – wypełnione przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów – z następujących placówek oświatowych:

- Zespół Szkół Publicznych w Skórczu (liczba uczniów: 422, liczba nauczycieli: 40),
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Skórczu (liczba uczniów: 263, liczba nauczycieli: 33),
- Zespół Szkół Publicznych – Miejskie Przedszkole w Skórczu (liczba uczniów: 60, liczba nauczycieli: 5),
- Niepubliczne Przedszkole „Maluszkowo” w Skórczu (liczba uczniów: 40, liczba nauczycieli: 4).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, że 3 placówki zatrudniają pedagoga (brak, rzecz jasna, w przedszkolu „Maluszkowo”) oraz logopedę (brak w ZS Ponadgimnazjalnych), ponadto 2 z nich pielęgniarkę (brak w ZS Ponadgimnazjalnych i przedszkolu „Maluszkowo”). Doradcy zawodowego i psychologa nie zatrudnia żadna z placówek.

Z wyjątkiem niepublicznego przedszkola, wszystkie placówki prowadzą dożywianie uczniów (potrzebujące dzieci – łącznie 89 – są objęte tą formą pomocy), jedna z placówek zgłosiła potrzebę zwiększenia o 20 liczby dzieci i młodzieży korzystających z dożywiania.

Każda ze szkół zapewnia uczniom dostęp do Internetu, tyleż samo (z wyjątkiem przedszkola „Maluszkowo”) daje możliwość korzystania z sali gimnastycznej. W żadnej z badanych placówek nie funkcjonują klasy lub oddziały integracyjne. Trudności z dojazdem uczniów na zajęcia zgłosiły dwie z nich: ZS Ponadgimnazjalnych i przedszkole

„Maluszkowo”, wskazując na brak wystarczającej ilości połączeń komunikacyjnych, zwłaszcza z przedszkolem, przyjmującym dzieci także z gminy wiejskiej Skórcz czy odległej gminy Osiek.

Wszystkie placówki oferują dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać różnorodnych tematycznie kół zainteresowań (m.in. koła przedmiotowe, językowe, komputerowe, artystyczne, taneczne, sportowe), a także logopedyczną terapię i gimnastykę korekcyjną. Jednocześnie we wszystkich placówkach prowadzone są zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich najczęściej organizowane są: zajęcia logopedyczne (odpowiednio w 3 placówkach), wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne i socjoterapeutyczne (w jednej bądź dwóch szkołach), a nadto zajęcia reedukacyjne, rewalidacyjne i rehabilitacyjne (w 2 szkołach).

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, w dwojaki sposób, tj. odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych obejmujący 15 zmiennych.

Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali głównie na bezrobocie, ubóstwo oraz niezaradność rodziców. Według niektórych pytanych rodzice poświęcają dzieciom zbyt mało czasu i uwagi. Ankietowani zwracali również uwagę na dysfunkcje występujące w domu, odnoszące się głównie do nadużywania alkoholu przez rodziców, a także migracji zarobkowej, wyjazdów jednego lub dwojga rodziców za granicę, jak i w kraju poza miejsce zamieszkania.

Wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych, ankietowani stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów społecznych zawierają poniższe tabele.

Tabela 39. Problemy występujące w środowisku przedszkolnym, szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z miasta uczęszczających do przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich

cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	2	często	2
sięganie po alkohol	1	często	3
sięganie po narkotyki	1	sporadycznie	3

niszczenie mienia szkolnego	2	4	2
kradzieże	–	–	4
dyskryminacja	1	kilka	3
udział w grupach negatywnych	1	sporadycznie	3
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	2	ponad 10	2
autoagresja	3	7	1
ucieczki z domu	–	–	4
przestępczość ujawniona	–	–	4
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	1	2	3
zaniedbanie przez dom	1	2	3
przemoc w rodzinie	1	2	3
wykorzystywanie seksualne	–	–	4
zjawiska patologiczne w otoczeniu rodzinnym uczniów	liczba placówek, których dotyczy	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, których nie dotyczy
zaniedbanie przez dom	1	2	3
przemoc psychiczna wobec dzieci	2	3	2
przemoc fizyczna wobec dzieci	1	1	3
wykorzystywanie seksualne dzieci	–	–	4
przemoc w rodzinie	1	2	3

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych miasta.

Do problemów najczęściej występujących w szkole i w domu rodzinnym dzieci i młodzieży ankietowani zaliczyli przede wszystkim stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, a także autoagresję. W dalszej kolejności wymieniali m.in.: sięganie przez uczniów po papierosy i alkohol, niszczenia mienia szkolnego, dyskryminację, a także rzadsze przypadki zaniedbania przez dom, przemoc w rodzinie oraz problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego.

Zdaniem przedstawicieli wszystkich placówek oświatowo-wychowawczych w mieście, skala tych zachowań i zjawisk negatywnych w uczniowskiej społeczności nie nasiliła się w ostatnich trzech latach.

W otoczeniu rodzinnym uczniów, wśród zjawisk patologicznych ankietowani potwierdzili zarazem 3 przypadki stosowania przemocy psychicznej wobec dzieci (uczniów dwóch miejscowych szkół), jak też jeden przypadek przemocy fizycznej.

I tym razem, zdaniem badanych, skala zjawisk negatywnych w środowisku rodzinnym uczniów nie nasiliła się w ostatnich trzech latach.

Obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców

Ankietowani identyfikowali również obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców. Najczęściej podkreślali potrzebę uważniejszego przyjrzenia się problematyce przemocy w rodzinie, by skuteczniej udzielić koniecznego wsparcia. Zwracali również uwagę, iż należy dokładnie zdiagnozować problemy rodzin niewydolnych wychowawczo, pod kątem ich potrzeb i warunków bytowych. W opinii ankietowanych ważne jest także zbadanie oczekiwań rodziców wobec szkoły.

Działania profilaktyczne podejmowane w szkołach

W placówkach oświatowo-wychowawczych podejmowane są różnorodne działania wychowawcze i profilaktyczne. Wśród nich realizowane są programy i kampanie profilaktyczne związane z profilaktyką uzależnień, profilaktyką przemocy, eliminowaniem zachowań agresywnych, jak również promowaniem tworzenia właściwych relacji w grupie i z dorosłymi. W ramach kampanii organizowane są konkursy i pogadanki tematyczne, także z udziałem policji, spektakle profilaktyczne, proponowana jest szeroka gama pozalekcyjnych zajęć w formie kół zainteresowań, sportowych, teatralnych itp. oraz oferta świetlicy środowiskowej.

Badania i działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia

Mimo różnorodnych, w opinii większości ankietowanych, działań wychowawczych i profilaktycznych podejmowanych w placówkach oświatowych, niektórzy z nich dostrzegli potrzebę rozszerzenia kampanii związanych z profilaktyką uzależnień oraz eliminacją zachowań agresywnych w środowisku uczniowskim. Właściwym uzupełnieniem byłyby zapewne ciekawe spotkania z psychologami i psychiatrami.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów

Przedstawiciele trzech spośród ankietowanych placówek uznali współpracę z rodzicami uczniów za zadowalającą (negatywnie oceniono ją w ZS Ponadgimnazjalnych). W jej ramach odbywają się zebrania, konsultacje indywidualne, również programowe wywiadówki. Rodzice aktywnie uczestniczą także w życiu szkoły, pomagając przy organizacji imprez, uroczystości, konkursów i wycieczek szkolnych.

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny

Inaczej niż w przypadku oceny kontaktów szkół z rodzicami, przedstawiciele wszystkich spośród czterech badanych placówek uznali współpracę z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny za wystarczającą.

Wśród podmiotów, z którymi nawiązana jest współpraca, wymieniali: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Starogardzie Gdańskim, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Starogardzie Gdańskim, GKRPA, Miejski Ośrodek Kultury, Bibliotekę Publiczną, Urząd Miejski, Sąd Rodzinny w Starogardzie Gdańskim, Policję, Ochotniczą Straż Pożarną, Starogardzkie Centrum Kultury, Caritas oraz kuratorów sądowych.

Współpraca polega m.in. na wzajemnym wsparciu, udzielaniu pomocy socjalnej i materialnej, dofinansowaniu wypoczynku dzieci, pomocy w sytuacjach kryzysowych, pomocy w dożywianiu uczniów, prowadzeniu konsultacji, badań, diagnoz psychologiczno-pedagogicznych, wymianie informacji, pedagogizacji rodziców, prowadzeniu zajęć terapeutycznych, jak również organizowaniu konkursów, imprez, spotkań, warsztatów, pogadanek z policjantami i przekazywaniu materiałów z zakresu profilaktyki.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagodzy zwrócili uwagę na konieczność zapewnienia im alternatywnych form spędzania czasu wolnego poza szkołą, w szczególności szerszego dostępu do imprez kulturalnych i zajęć rekreacyjno-sportowych. Ankietowani wskazali też na potrzebę wspierania dzieci sprawiających problemy wychowawcze profesjonalną pomocą psychologiczną lub psychiatryczną.

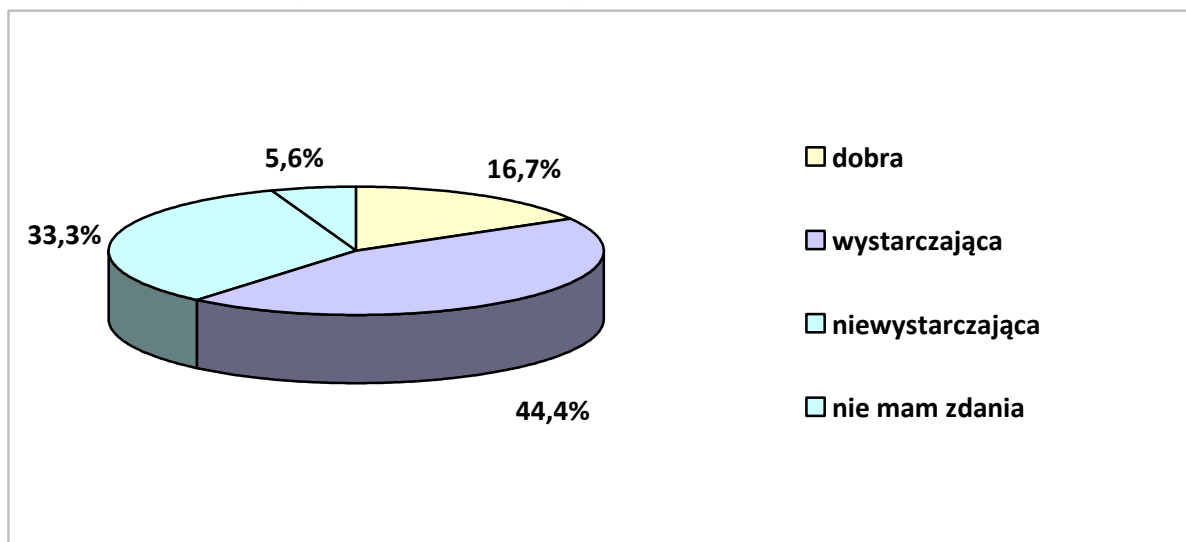
Możliwości przyczynienia się szkół do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży

Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w mieście, pedagodzy zwracali uwagę na potrzebę zagospodarowania czasu wolnego uczniów poprzez poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych oraz organizowanie imprez i akcji skierowanych do dzieci i rodziców; w Zespole Szkół Publicznych w Skórczu właściwym rozwiązaniem byłoby zwiększenie liczby dzieci oraz zajęć w działającej przy szkole świetlicy środowiskowej, a także rozszerzenie oferty sportowych zajęć i kół zainteresowań. Wskazywali również na konieczność pedagogizacji rodziców oraz ściślejszej z nimi współpracy szkół.

Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży w mieście w opinii społeczności lokalnej

O wyrażenie swoich opinii na temat obecnej organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży w mieście poproszono przedstawicieli społeczności lokalnej, wśród których znaleźli się losowo wybrani mieszkańcy miasta oraz przedstawiciele samorządu i instytucji miejskich. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 17. Jaka jest organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży w mieście?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży w mieście jako dobrą bądź wystarczającą określiło łącznie ponad 61% ankietowanych mieszkańców miasta. Na drugim biegunie natomiast, za niewystarczającą uznało ją 33,3% respondentów. Ponad 5% pytanych nie miało w tej sprawie zdania. Liczby te są mocnym atutem miasta, pomimo – przy okazji innych pytań ankiety wyrażanych – wielu życzeń mieszkańców budowy bądź uruchomienia obiektów czy placówek kulturalno-oświatowych, sportowych i rekreacyjnych.

19. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Jednym z głównych problemów demograficznych w Polsce jest zjawisko starzenia się społeczeństwa. Według przewidywań GUS-u, liczba osób w wieku emerytalnym wzrośnie z niemal 6,5 miliona w 2010 roku do co najmniej 9,6 miliona w 2035 roku, co stanowić będzie 26,7% całej populacji kraju.

Struktura wiekowa ludności miasta Skórcz w badanym okresie nie jest potwierdzeniem tej tendencji. W ostatnich latach ma tutaj miejsce stały spadek liczby osób w

wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnych korzystnych objawach populacji młodszych grup wiekowych. Dane szczegółowe zawiera poniższa tabela.

Tabela 40. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności miasta w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba mieszkańców miasta ogółem	3 676	3 667	3 626
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	317	289	241
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności miasta	8,6%	7,9%	6,6%

Dane Urzędu Miasta w Skórczu.

Z analizy danych statystycznych dotyczących sytuacji demograficznej miasta wynika, że systematycznie maleje udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności; w latach 2012-2014 wynosił on odpowiednio: 8,6%, 7,9% i 6,6%.

Pomimo bardzo korzystnej tendencji notowanego w mieście nieprzerwanie dodatniego przyrostu naturalnego, należy także mieć na uwadze malejącą dzietność rodzin oraz z drugiej strony wydłużający się średni okres życia. Stanowi to dobitne potwierdzenie procesu starzenia się społeczeństwa i jest bardzo niekorzystną przesłanką, a zarazem wyzwaniem dla służb i instytucji realizujących założenia polityki społecznej. Sytuacja ta wymaga ukierunkowania działań pomocowych w większym stopniu na potrzeby ludzi starszych, aby udzielać odpowiedniego do potrzeb wsparcia – materialnego bądź rzeczowego, ale także zapewnić dostęp do usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz zorganizować różnorodne formy aktywizacji ruchowej, towarzyskiej i kulturalnej.

Biorąc pod uwagę prognozy demograficzne, należy oczekiwać, że problemy związane z wiekiem będą w kolejnych latach ulegać nasileniu. Osoby starsze są z reguły bardziej narażone na choroby. Wiąże się z tym problem występowania niepełnosprawności i uzależnienia od pomocy innych. Należy zauważyć, że wśród beneficjentów pomocy społecznej, udzielanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skórczu w 2014 roku było 19 osób w wieku 61-70 lat oraz 18 osób w wieku 71 lat i więcej. Stanowiło to niewielki odsetek osób korzystających z pomocy, przekraczający 4 proc. ogólnej liczby.

W ramach swojej działalności OPS może świadczyć także usługi opiekuńcze. Jest to szczególna forma pomocy kierowana przede wszystkim do osób starszych, chorych i samotnych, które pozbawione są opieki i pomocy ze strony rodziny. Usługi te polegają na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, pielęgnacji oraz zapewnieniu kontaktu z otoczeniem. Z uwagi na dobre więzi pokoleniowe i środowiskowe Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skórczu nie odnotował w badanym okresie form wsparcia –

także dla osób starszych – w postaci usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.

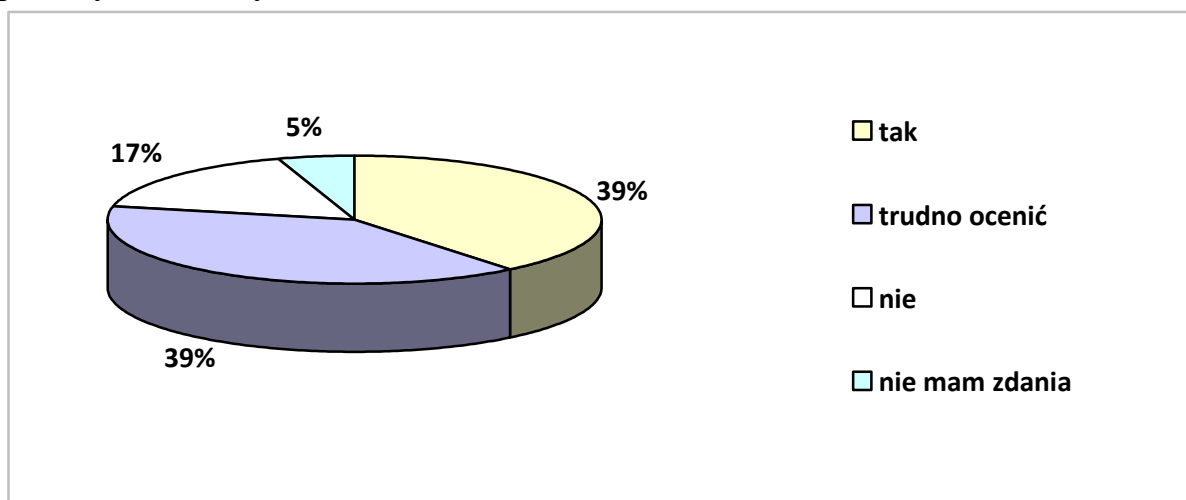
W mieście brak placówek w rodzaju Uniwersytet Trzeciego Wieku, Uniwersytet Ludowy czy Centrum Kształcenia Ustawicznego. Zapewne przydatną dla starszych mieszkańców byłoby uruchomienie choćby w Miejskim Ośrodku Kultury działalności Klubu Seniora, kształtującego efektywne wykorzystanie czasu wolnego i rozwój intelektualny oraz pogłębianie wiedzy o świecie. Sprawami i problemami osób starszych zajmują się miejscowe organizacje pozarządowe, do których zaliczają się m.in. tutejsze koło Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów czy Koło Gospodyń Miejskich.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zapytano mieszkańców miasta Skórcz o problemy, z jakimi borykają się osoby starsze w mieście. W odpowiedzi najczęściej wskazywano symptomatyczne w tym przedziale wieku: samotność, ubóstwo, niezaradność, apatię i choroby. Wynikające z nich społeczne niedomagania i potrzeby to: brak specjalistycznej, geriatrycznej opieki zdrowotnej, „kultowe” już długie kolejki do lekarzy specjalistów; niedostatki w bazie rehabilitacyjnej służby zdrowia; brak Uniwersytetu Trzeciego Wieku, domu dziennego pobytu seniorów czy tożsamyh placówek, jak dzienne domy samopomocy lub kółka i kluby dla emerytów i rencistów, mogących zwalczyć samotność i apatię; mało rozpowszechniona wśród osób młodych idea wolontariatu – słowem zjawiska, które można skwitować krótko jako brak poczucia socjalnego bezpieczeństwa. Zapewne ten ponury obraz mogłaby w dużej mierze rozjaśnić gminna polityka upowszechniania wśród seniorów dostępu do internetu oraz idei korzystania z niego, ale takowej brak. Pomocne byłoby utworzenie w mieście fundacji dla takich kompleksowych działań, połączone z zachętą młodzieży do zaangażowania się w jej szeregi i do idei wolontariatu.

Natomiast wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób starszych w mieście, ankietowani wskazywali: utworzenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku, domu dziennego pobytu i pokrewnych placówek, zasadniczą poprawę stanu bazy rehabilitacyjnej, tworzenie oferty oraz ośrodków zajęć rekreacyjnych m.in. dla seniorów.

W kolejnym pytaniu uczestnicy badania ankietowego zostali poproszeni o ocenę realizowanych w mieście działań adresowanych do osób starszych. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 18. Czy Pani / Pana zdaniem w działaniach realizowanych w mieście uwzględnia się potrzeby osób starszych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Tyle samo uczestników badania – po 39% – miała trudności w ocenie, jak i pozytywnie oceniła działania z uwzględnieniem potrzeb osób starszych realizowane na terenie miasta. Brak uwzględniania potrzeb seniorów w tej polityce wskazało 17% ankietowanych, zaś 5% osób nie miało zdania na ten temat.

20. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności, są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu. Z uwagi na to, że jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne, w analizie sytuacji tej grupy ludności miasta wykorzystano dane z ostatniego opublikowanego spisu, który został przeprowadzony w 2002 roku.

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego – z publikacji pt. *Podstawowe Informacje ze Spisów Powszechnych 2002 Gmina miejska Skórcz* – wynika, iż w 2002 roku gminę zamieszkiwało ogółem 358 osób niepełnosprawnych. Było wśród nich 189 kobiet i 169 mężczyzn. W ramach ogólnej liczby osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w mieście odnotowano 302 osoby niepełnosprawne prawnie i 56 osób niepełnosprawnych tylko biologicznie. Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle ludności miasta wynosił 10,1%.

Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób niepełnosprawnych w mieście oraz wskazanie trendu tych zmian, zawierają dane dotyczące liczby rodzin w mieście, korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności. Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skórczu wynika, że w latach 2012-2014 niepełnosprawność była czwartym (tuż obok długotrwałej lub ciężkiej choroby), pod względem liczby beneficjentów, powodem przyznawania pomocy społecznej w mieście. Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w tych rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez MOPS w latach 2012-2014.

Tabela 41. Rodziny w mieście korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba rodzin	33	42	46
liczba osób łącznie w rodzinach	93	125	118

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skórczu.

Należy dodać, że w 2014 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skórczu wypłacił 102 świadczenia (na łączną wartość 7 980 zł) w postaci dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego.

Warto w tym miejscu przytoczyć informacje Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Starogardzie Gdańskim, dotyczące orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności) wydanych mieszkańcom miasta Skórcz w latach 2012-2014.

Z danych tych wynika wyraźnie, iż liczba wydanych orzeczeń – tak w klasyfikacji ogólnej, jak i w poszczególnych stopniach niepełnosprawności – najczęściej ulegała wahaniom w poszczególnych latach; spadek odnotowano w kategorii znaczny stopień niepełnosprawności, wzrost dotyczył zaś osób o lekkim stopniu niepełnosprawności. Generalnie powinny one skłaniać do dokładnej analizy przyczyn takiego stanu rzeczy i próby jego zahamowania. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 42. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom miasta w latach 2012-2014

	2012	2013	2014.
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dzieciom z miasta	4	6	3
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych dorosłym mieszkańcom miasta	70	75	73
..... w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	27	20	16
..... w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	22	28	28
..... w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	21	27	29

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Starogardzie Gdańskim.

Osoby niepełnosprawne zamieszkałe w mieście Skórcz mogą korzystać ze wsparcia finansowego udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Starogardzie Gdańskim, które dysponuje środkami na dofinansowanie uczestnictwa, wraz z opiekunami, w turnusach rehabilitacyjnych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidacji barier architektonicznych, technicznych lub w komunikowaniu się. Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby osób niepełnosprawnych z miasta, które w latach 2012-2014 skorzystały z tego wsparcia.

Tabela 43. Wsparcie udzielone przez PCPR niepełnosprawnym mieszkańcom miasta w latach 2012-2014

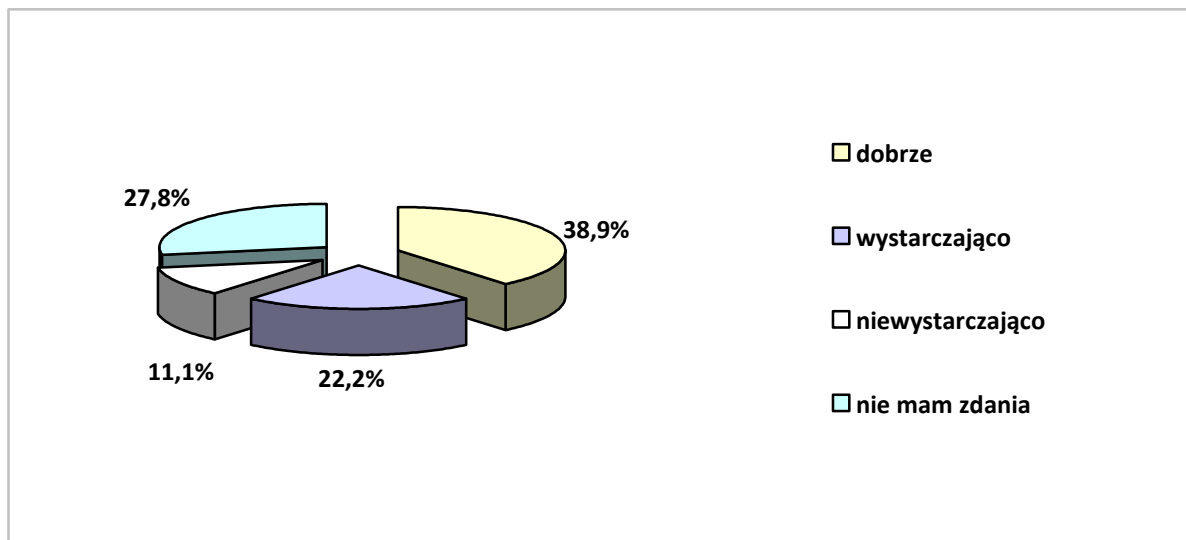
	2012	2013	2014
liczba osób niepełnosprawnych z miasta, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	3	4	6
liczba osób niepełnosprawnych z miasta, którym dofinansowano sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	10	8	7
liczba osób niepełnosprawnych z miasta, którym dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	3	1	2

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Starogardzie Gdańskim.

Ponadto osoby niepełnosprawne z miasta oraz powiatu mogą korzystać z pomocy świadczonej przez organizacje pozarządowe. Od strony organizacyjnej wsparciem jest również działalność miejskiego oddziału Związku Emerytów, Rencistów i Osób Niepełnosprawnych w Skórczu.

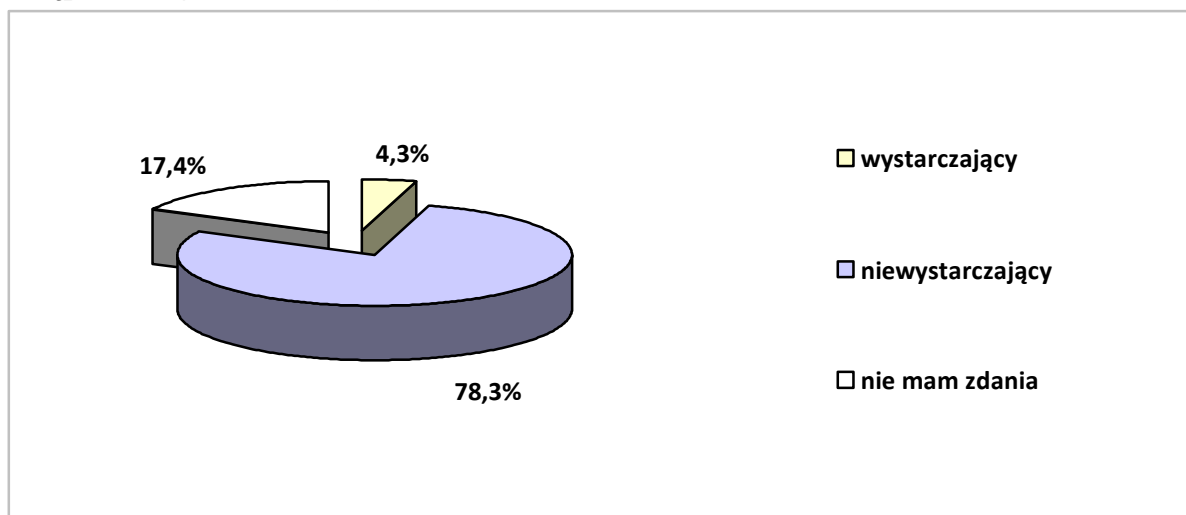
W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania zadano mieszkańcom miasta Skórcz trzy pytania, pozwalające uzyskać opinie na temat wsparcia udzielanego osobom borykającym się z problemami niepełnosprawności. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 19. Jak Pani / Pan ocenia realizowane w mieście działania na rzecz niepełnosprawnych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wykres 20. Czy Pani/Pana zdaniem rodziny z dziećmi niepełnosprawnymi mają zapewniony dostęp do usług rehabilitacyjnych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ocenie prowadzonych w mieście działań na rzecz osób niepełnosprawnych niemal 39% uczestników badania zdecydowało się na postawienie diagnozy dobrej, natomiast za wystarczające uznało je ponad 22% pytanych. Jednocześnie ponad 11% było zdania, że działania te są niewystarczające, zaś prawie 28% osób nie miało zdania na ten temat.

W odpowiedzi na pytanie „Czy gmina zapewnia wsparcie rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi?“, ponad 61% uczestników badania udzieliło odpowiedzi twierdzącej, natomiast ponad 33% miało trudności z oceną, a 5,5% nie miało zdania w tej sprawie. Jednocześnie nikt z pytanych nie udzielił odpowiedzi negatywnej.

Gorzej ankietowani mieszkańcy miasta ocenili dostęp rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi do usług rehabilitacyjnych w mieście. Połowa z nich uznała, iż takowego

dostępu brak lub jest on niewystarczający. Jako wystarczający określiło go nieledwie ponad 11%. Jednocześnie zdania w tej sprawie nie miało ponad 5% osób, natomiast ponad 33% miało trudności z oceną problemu.

Analizując wyniki sondażu nie można też pominąć faktu, że na obydwa pytania zbliżony odsetek respondentów – w okolicach jednej trzeciej próby – odpowiedział „nie mam zdania” bądź „trudno ocenić”. Można przypuszczać, że taka część populacji miasta nie ma żadnej orientacji w sytuacji osób niepełnosprawnych, ponieważ nie ma takich osób w ich najbliższym otoczeniu. Jednocześnie zdecydowana większość (co najmniej około dwóch trzecich próby), przynajmniej w pewnym stopniu, orientuje się w sytuacji osób niepełnosprawnych w mieście.

Należy więc odnotować, iż problemy osób niepełnosprawnych i ich rodzin są w mieście na tyle istotne, że zauważa je większość mieszkańców. Jednocześnie tylko 6,5% uczestników badania zaliczyło osoby niepełnosprawne i ich rodziny do grup szczególnie zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, a jeszcze mniej (zaledwie 2,1%) wskazało problemy wynikające z niepełnosprawności wśród najbardziej uwidaczniających się problemów w mieście. Wypływa stąd wniosek, że osoby niepełnosprawne w mieście nie są izolowane. Mogą liczyć na zrozumienie lokalnej społeczności i wsparcie instytucji pomocowych, choć w powszechnym odczuciu oferowane im wsparcie i podejmowane na ich rzecz działania nie są w pełni dostosowane do potrzeb.

Biorąc pod uwagę wszystkie dane dotyczące sytuacji osób niepełnosprawnych, zgromadzone na potrzeby tego opracowania diagnostycznego, trzeba zaliczyć tę kwestię do istotnych problemów społecznych, z jakimi muszą się zmierzyć instytucje pomocowe działające na terenie miasta.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. Heurystyka (z greckiego *heurisko* – znajduje) to umiejętność wykrywania nowych faktów oraz znajdowania związków między nimi. Analityczne metody heurystyczne polegają na rozwiązywaniu problemów badawczych poprzez wyszukiwanie istotnych informacji w drodze dyskusji i porządkowanie ich w celu odnalezienia łączących je związków.

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru, poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Dzięki takiemu postępowaniu z całego posiadanego zasobu informacji zostają wyodrębnione i zidentyfikowane te, które są istotne strategicznie. W przypadku Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych analiza SWOT stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona poniżej analiza – przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu miasta, który jest podmiotem analizy – obejmuje następujące obszary:

- bezrobocie, ubóstwo, bezdomność;
- rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie;
- zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne;
- starość;
- niepełnosprawność;
- kapitał społeczny i ludzki.

Obszar BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • diagnozowanie problemu bezrobocia • tworzenie przez samorząd miasta warunków do rozwoju przedsiębiorczości • udział bezrobotnych w działaniach aktywizujących • upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych • możliwość skorzystania przez osoby bezrobotne z oferty organizacji pozarządowych działających na ich rzecz • podejmowanie działań służących przeciwdziałaniu ubóstwu • podejmowanie działań służących ograniczeniu zjawiska dziedziczenia biedy • prowadzenie wśród mieszkańców miasta działań uwrażliwiających na problemy osób ubogich • brak problemu bezdomności • prowadzenie działań na rzecz zapobiegania bezdomności 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań samorządu miasta na rzecz ograniczenia bezrobocia wśród mieszkańców, w tym osób w wieku 45 lat i więcej • brak działań na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród kobiet • nieprowadzenie działań zmierzających do tworzenia podmiotów ekonomii społecznej, mogących tworzyć nowe miejsca pracy • brak środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • brak akcji charytatywnych na rzecz ubogich • brak programów lub projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem • brak możliwości tworzenia mieszkań socjalnych

<ul style="list-style-type: none"> • możliwość skorzystania przez osoby bezdomne lub zagrożone bezdomnością z oferty organizacji pozarządowych działających na ich rzecz 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • brak wzrostu poziomu bezrobocia oraz liczby osób bezrobotnych, których nie udało się zaktywizować • malejący poziom bezrobocia wśród kobiet • wystarczająca wiedza osób bezrobotnych o dostępnych ofertach pracy, wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach zawodowych • korzystny wpływ oferty organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych na łagodzenie problemów związanych z bezrobociem • ograniczone zjawisko ubożenia mieszkańców • włączanie się mieszkańców miasta w działania prowadzone na rzecz ubogich • dostrzeganie przez społeczność lokalną problemów i potrzeb osób ubogich 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostosowana do oczekiwań bezrobotnych oferta działań aktywizujących • wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych • brak dla osób bezrobotnych zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej • niewielki wpływ środków finansowych z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) na ograniczanie bezrobocia w mieście • nie malejąca skala zjawiska dziedziczenia biedy • niewystarczająca w stosunku do potrzeb skala działań na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem • niedostateczne rozpoznanie zjawiska bezdomności • stałe zapotrzebowanie na mieszkania socjalne

Obszar RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie analiz potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin • zapewnianie rodzinom dysfunkcyjnym wsparcia asystentów rodziny • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego rodzinom wymagającym tej formy wsparcia • istnienie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci • funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (np. świetlic środowiskowych) • monitoring zapotrzebowania na opiekę przedszkolną • dysponowanie przez szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów • oferowanie uczniom zajęć pozalekcyjnych przez placówki oświatowe • prowadzenie przez samorząd miasta działań na rzecz zaspokajania potrzeb młodzieży w zakresie dostępu do szkolnictwa ponadgimnazjalnego • wychodzenie instytucji miasta do dzieci i młodzieży z ofertą spędzania czasu wolnego 	<ul style="list-style-type: none"> • brak dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia

<ul style="list-style-type: none"> • możliwość skorzystania przez rodziny z oferty organizacji pozarządowych działających na ich rzecz • propagowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży • istnienie kadry przygotowanej do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • prowadzenie poradnictwa i podejmowanie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • działalność zespołów interdyscyplinarnych • polityka kierowania sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych • prowadzenie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie • możliwość skorzystania przez osoby dotknięte przemocą w rodzinie z oferty organizacji pozarządowych działających na ich rzecz 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • dostateczne rozpoznanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • malejąca liczba rodzin dysfunkcyjnych • wystarczający zakres wsparcia asystentów rodziny • zaspokajające potrzeby poradnictwo specjalistyczne udzielane rodzinom • możliwość skorzystania z oferty placówek wsparcia dziennego (np. świetlic środowiskowych) przez dzieci i młodzież potrzebujące wsparcia • zaspokajająca oczekiwania uczniów i ich rodziców oferta zajęć pozalekcyjnych • dostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego • dostosowana do potrzeb oferta organizacji pozarządowych zajmujących się problemami rodzin • rosnące zaangażowanie dzieci i młodzieży w wolontariat • korzystny wpływ prowadzonego w mieście poradnictwa i podejmowanych interwencji na zmianę zachowań ofiar i sprawców przemocy w rodzinie • malejąca liczba osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych oraz osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych • malejąca liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> • nasilenie skali problemów rzutujących na prawidłowe funkcjonowanie rodziny • niewystarczająca w stosunku do potrzeb oferta grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci • nie odpowiadający potrzebom dostęp do opieki przedszkolnej • sytuacja finansowa miasta nie pozwalająca na utrzymanie i rozwój bazy dydaktycznej szkół podstawowych i gimnazjalnych • niewystarczająca liczba osób pracujących w mieście z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • niedostosowana do potrzeb miasta działalność organizacji pozarządowych zajmujących się problemami przemocy w rodzinie

<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz społecznego przyzwolenia na jej stosowanie 	
---	--

Obszar ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zabezpieczanie dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii, zgodnie z minimalnym planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • prowadzenie przez samorząd miasta działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • prowadzenie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień • zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • kierowanie osób uzależnionych na leczenie odwykowe • działalność grup lub instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • istnienie kadry przygotowanej do pracy z osobami uzależnionymi • prowadzenie przez placówki oświatowe wśród dzieci i młodzieży działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień • możliwość skorzystania przez mieszkańców miasta z oferty organizacji pozarządowych zajmujących się problemami uzależnień • realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • podejmowanie przez jednostki gminne współpracy z instytucjami o zasięgu ponadgminnym (jak np. policja, prokuratura, sąd) i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania i ograniczenia przestępczości • prowadzenie przez samorząd miasta działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w mieście • realizowanie inwestycji mających na celu zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze • zachęcanie mieszkańców do włączania się w działania na rzecz ochrony przeciwpożarowej, zwalczania kłesk 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań na rzecz poszerzenia zakresu świadczeń medycznych • brak działań edukacyjnych w zakresie uzależnień wśród rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych • brak diagnozowania problemu spożywania alkoholu i narkotyków przez nieletnich

żywiolowych i innych miejscowych zagrożeń	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> wystarczający dostęp do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców miasta wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców miasta zadowalające efekty działań terapeutycznych i rehabilitacyjnych w obszarze uzależnień zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej wzrost świadomości rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych na temat zagrożeń uzależnieniami objęcie pomocą grup i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych wszystkich osób zainteresowanych wsparciem wzrost świadomości dzieci i młodzieży na temat zagrożeń uzależnieniami dostosowana do potrzeb oferta organizacji pozarządowych zajmujących się problemami uzależnień wzrost wśród dzieci i młodzieży świadomości negatywnego wpływu przestępczości na życie społeczne widoczne efekty podejmowanych działań na rzecz przeciwdziałania i ograniczenia przestępczości poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców miasta wzrost poziomu bezpieczeństwa na drodze zaangażowanie mieszkańców miasta w działania na rzecz ochrony przeciwpożarowej, zwalczanie klęsk żywiołowych i innych miejscowych zagrożeń 	<ul style="list-style-type: none"> niewystarczający zakres świadczeń medycznych niezadowalające rezultaty leczenia odwykowego z uzależnień rosnąca liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki niewystarczająca liczba osób pracujących w mieście z osobami uzależnionymi

Obszar STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> analizowanie sytuacji demograficznej miasta z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców analizowanie warunków codziennego funkcjonowania osób starszych informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy prowadzenie działań na rzecz wzmocnienia potencjału osób starszych wystarczająca kadra pracowników świadczących usługi opiekuńcze osobom 	<ul style="list-style-type: none"> brak takich formy wsparcia osób starszych, jak: kluby seniora, domy dziennego pobytu brak zapewniania osobom starszym wymagającym całodobowej opieki miejsca w domach pomocy społecznej brak możliwości korzystania osób starszych z oferty organizacji pozarządowych działających na ich rzecz brak zachęcania mieszkańców do prowadzenia działalności wolontarystycznej na rzecz osób starszych

<p>starszym</p> <ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania członków rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi • oferta spędzania czasu wolnego dla osób starszych • działania mające na celu stwarzanie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wystarczająca wiedza osób starszych o dostępnych formach pomocy • nieograniczone możliwości uzyskania przez osoby starsze wsparcia ze strony rodzin • zaspokajające potrzeb osób starszych możliwości kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej • dostrzeganie przez społeczność lokalną problemów i potrzeb osób starszych • dostosowana do potrzeb miasta oferta organizacji pozarządowych zajmujących się problemami osób starszych • wystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze w ich codziennym życiu 	<ul style="list-style-type: none"> • rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności miasta • wymagające poprawy warunki codziennego funkcjonowania osób starszych • niewystarczające zasoby miasta dla wzmocnienia potencjału osób starszych • rosnąca liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych • niewystarczający dostęp osób starszych do takich form wsparcia, jak kluby seniora, domy dziennego pobytu • niedostosowana do potrzeb i oczekiwań osób starszych oferta spędzania czasu wolnego • niewystarczająca w stosunku do potrzeb osób starszych dostępność domów pomocy społecznej

Obszar NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • działania w zakresie monitorowania liczby orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom miasta • informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • dysponowanie przez gminę kadrą pracowników świadczących opiekę i udzielających wsparcia osobom niepełnosprawnym • upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • informowanie przedsiębiorców z miasta o możliwościach refundacji ze środków PFRON kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych • prowadzenie działań na rzecz wyrównywania 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań w zakresie organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi • brak domu dziennego pobytu dla osób niepełnosprawnych • nielikwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • nieprowadzenie działań na rzecz tworzenia podmiotów ekonomii społecznej, mogących zatrudniać osoby niepełnosprawne • brak działań zachęcających mieszkańców do prowadzenia działalności wolontarystycznej na rzecz osób niepełnosprawnych

<p>szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością (nauczanie indywidualne, grupy i klasy integracyjne)</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie wśród mieszkańców miasta działań zapobiegających marginalizacji i wykluczeniu osób niepełnosprawnych • możliwość korzystania przez osoby niepełnosprawne z oferty organizacji pozarządowych działających na ich rzecz 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • posiadanie przez osoby niepełnosprawne wystarczającej wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • zaspokajająca potrzeby osób niepełnosprawnych liczebność i poziom fachowości kadry świadczącej opiekę i udzielającej wsparcia • społeczna akceptacja dla potrzeby likwidacji barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • wystarczająca wiedza osób niepełnosprawnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy • posiadanie przez przedsiębiorców wystarczającej wiedzy o możliwościach refundacji ze środków PFRON kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych • zasoby i możliwości miasta zaspokajające potrzeby w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością • wzrastające w społeczności miasta przekonanie o potrzebie zapewnienia osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym • dostosowana do potrzeb miasta oferta organizacji pozarządowych zajmujących się problemami osób niepełnosprawnych • wystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczający dostęp osób niepełnosprawnych do usług rehabilitacyjnych • niewystarczający dostęp osób z zaburzeniami psychicznymi do specjalistycznych usług opiekuńczych • niewystarczający dostęp osób niepełnosprawnych do domów dziennego pobytu • brak podmiotów ekonomii społecznej, mogących zatrudniać osoby niepełnosprawne

Obszar KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zauważanie potrzeb mieszkańców zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym • stwarzanie przez gminę możliwości realizacji społecznikowskich pasji mieszkańców • realizacja na terenie miasta działań propagujących wiedzę o możliwościach podejmowania przez mieszkańców inicjatyw 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczający wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • niewystarczające zabezpieczenie finansowe realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej • brak dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej (np. z funduszy Unii Europejskiej) • brak realizacja przedsięwzięć (np. projektów

<p>lokalnych, tworzenia organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej, partnerstw międzysektorowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • wspieranie przez gminę aktywności gospodarczej mieszkańców • stwarzanie przez gminę mieszkańcom możliwości zaspokojenia potrzeb w zakresie kultury, sportu i rekreacji • upowszechnianie wiedzy o możliwościach uzyskania wsparcia z systemu pomocy społecznej • wystarczająca sieć placówek pomocy społecznej dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców • podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomocy społecznej poprzez udział w szkoleniach, konferencjach i innych formach doskonalenia zawodowego • działania prowadzone przez organizacje pozarządowe na rzecz łagodzenia i rozwiązywania problemów społecznych • włączanie się przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania na rzecz łagodzenia i rozwiązywania problemów społecznych • prowadzenie przez jednostki organizacyjne działań w zakresie propagowania i inicjowania wolontariatu 	<p>finansowanych z funduszy Unii Europejskiej) umożliwiającym mieszkańcom korzystanie z oferty uczenia się przez całe życie (m.in. szkolenia i kursy dla osób dorosłych lub uniwersytet III wieku)</p>
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • otwarcie społeczności lokalnej na kwestie integracji i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu • wykazywanie aktywności społecznej przez mieszkańców miasta • dostateczna wiedzy mieszkańców miasta o możliwościach podejmowania inicjatyw lokalnych, tworzenia organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej, partnerstw międzysektorowych • rosnąca aktywność gospodarcza mieszkańców miasta • dostateczny dostęp mieszkańców do oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej miasta • dostateczna wiedza mieszkańców miasta o dostępnych formach wsparcia z systemu pomocy społecznej • nierosnące zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej • dostateczna wiedza mieszkańców o dostępnych formach uzupełniania lub podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych osób dorosłych • wpływ działalności organizacji pozarządowych na łagodzenie problemów 	<ul style="list-style-type: none"> • brak wpływu inicjatyw podejmowanych przez samorząd i instytucje miasta na wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • brak możliwości poszerzenia sieci placówek pomocy społecznej • niewystarczające środki w dyspozycji miasta na skuteczną realizację pomocy społecznej • niewystarczające działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji gminnej kadry pomocy społecznej • niewystarczające zainteresowanie mieszkańców miasta różnymi formami działalności wolontarystycznej

<p>społecznych w mieście</p> <ul style="list-style-type: none"> • wpływ działalności przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych na łagodzenie problemów społecznych w mieście 	
---	--

22. PODSUMOWANIE

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta obejmowała kilkanaście zagadnień. Analiza **sytuacji demograficznej** wykazała, że w mieście z roku na rok systematycznie maleje ogólna liczba mieszkańców, w tym również osób w najstarszej grupie wiekowej; w innych kategoriach demograficznych: rośnie liczba dzieci i młodzieży, jak również liczba kobiet. Dane uzupełnia rokrocznie ujemny przyrost naturalny. Te tendencje uzasadniają, mimo wszystko, stabilną i korzystną prognozę demograficzną dla miasta; oprócz adresowania usług społecznych do rodzin, dzieci i młodzieży celem ich stałego rozwoju, wynika z nich nadal potrzeba zapewnienia grupie ludzi starszych pomocy materialnej i rzeczowej, zapewnienia dostępu do usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

W odniesieniu do **infrastruktury technicznej**, diagnoza pozwoliła stwierdzić, iż jest ona w mieście dość dobrze rozwinięta. W latach 2012-2014 zrealizowano w mieście takie inwestycje, jak: remont Miejskiej Sali Widowiskowej wraz z zapleczem oraz zagospodarowanie przestrzenne Parku Miejskiego w Skórczu, remont i przebudowa stacji uzdatniania wody Skórcz-Ryzowie, rewitalizacja ujęć wody w Skórczu wraz z infrastrukturą towarzyszącą, budowa kanalizacji sanitarnej (etap IV i V) i przebudowa ul. Zielonej w Skórczu. Jeśli chodzi o **komunikację**, mieszkańcy mają ogólnie zadowalające połączenia komunikacyjne, czemu sprzyja zwarty charakter obszaru gminy. Analiza **sytuacji gospodarczej** wykazała, że użytki rolne zajmują ponad 55% powierzchni gminy, co nie niweluje wszakże jej przemysłowego charakteru. Wśród podmiotów gospodarczych w mieście dominują jednostki zaliczające się do prywatnego sektora własności – z licznie reprezentowaną indywidualną działalnością gospodarczą mieszkańców.

Co się tyczy **zasobów i warunków mieszkaniowych**, w mieście zmniejszała się w badanym okresie liczba mieszkań komunalnych, a przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania komunalnego przypadająca na jedną osobę wynosiła 38,87 m² na koniec 2014 r. W całym analizowanym okresie w zasobach mieszkaniowych miasta malała jednocześnie – i tak już niewielka – liczba mieszkań socjalnych; ich przeciętna powierzchnia użytkowa

wynosiła 20 m². Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacano dodatki mieszkaniowe.

Analiza **zasobów edukacyjnych** miasta pozwoliła stwierdzić, iż na jego terenie funkcjonuje 5 placówek oświatowo-wychowawczych, w tym 2 przedszkola, 1 szkoła podstawowa, 1 gimnazjum i 1 szkoła ponadgimnazjalna o statusie publicznym. Spośród mieszkańców miasta, uczestniczących w badaniu ankietowym, przeważająca większość uznała dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych za niewystarczający, natomiast w odpowiedzi na pytanie o placówki oświatowo-wychowawcze, których w mieście brakuje, wskazywano przedszkola oraz szkoły średnie (liceum i technikum) i szkoły policealne. Jeśli chodzi o **instytucje kultury**, działalność w mieście prowadzą: Miejski Ośrodek Kultury oraz Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna. Spośród uczestników badania ankietowego ponad 60% stwierdziło, że dostęp do placówek kultury w mieście jest korzystny dla mieszkańców. Wskazując placówki kulturalne, których w mieście brakuje, ankietowani wymieniali: kino, kluby bądź podobne miejsca spotkań towarzyskich.

Co się tyczy **infrastruktury zdrowotnej**, mieszkańcy miasta Skórcz mają zapewnioną opiekę zdrowotną w 2 placówkach medycznych (publicznej i niepublicznej), a także w 7 prywatnych gabinetach lekarskich. Spośród uczestników badania ankietowego największa grupa – ponad dwie trzecie – oceniła dostępność placówek służby zdrowia w mieście jako niewystarczającą, natomiast ponad 22% z nich uznało ją za dobrą bądź wystarczającą. Wśród lekarzy specjalistów, których brakuje w mieście wymieniano: okulistę, chirurga, laryngologa, ortopedę, neurologa, kardiologa, alergologa, dermatologa, reumatologa, pediatrę. Wskazywano także zapotrzebowanie na lekarzy rodzinnych.

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna w mieście jest stosunkowo dobrze rozwinięta. Składają się na nią obiekty sportowe: Stadion Miejski w Skórczu, wielofunkcyjne boisko Zespołu Szkół Publicznych przy ul. Hallera 7A, sale sportowe przy ul. ul. 27 Stycznia 7 i Kociewskiej 7, kompleks boiska do siatkówki i zewnętrznej siłowni w Parku Miejskim, jak też boiska i sale gimnastyczne przy wszystkich szkołach oraz place zabaw.

Spośród ankietowanych mieszkańców miasta 50% oceniło dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych jako dobry, zaś za wystarczający uznała go jedna trzecia. Z kolei 17% przyznało, że jest on niewystarczający. Wśród deficytów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej badani najczęściej wymieniali brak takich obiektów jak: basen, siłownia pod dachem, hala sportowa bądź sala gimnastyczna dla mieszkańców; wskazywali też konieczność modernizacji leciwego stadionu lekkoatletycznego i rozbudowę sieci ścieżek

rowerowych. Walory przyrodniczo-krajoznawcze gminy, czystość i dobry stan naturalnego środowiska są warunkami umożliwiającymi **rozwój turystyki**, czemu sprzyja bliska odległość kompleksu Borów Tucholskich. W mieście nie ma tradycyjnych obiektów zbiorowego zakwaterowania, a takowe w internacie czy salach szkolnych, oferujące łącznie ok. 50 miejsc noclegowych, można wykorzystać jedynie w porze wakacyjnych kolonii.

Jeśli chodzi o stan **bezpieczeństwa publicznego**, policja przeprowadziła w 2014 r. na obszarze miasta 26 postępowań w sprawach o przestępstwa i wykroczenia; wśród przestępstw dominowały: kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwym, a nadto włamania, przywłaszczenie oraz zniszczenie mienia. W odpowiedzi na pytanie „Czy czuje się Pani / Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?” większość ankietowanych mieszkańców miasta (ponad 77%) stwierdziła, że czuje się bezpiecznie. Odmiennej opinii wyraziło ledwie 5,6% pytanych. Jako działania, które należałoby podjąć w mieście w celu poprawy stanu bezpieczeństwa, ankietowani postulowali zwiększenie liczby policjantów i rozbudowę monitoringu. Z kolei dla poprawy stanu bezpieczeństwa na drodze najczęściej wskazywali konieczność poprawy stanu dróg i poboczy oraz większą liczbę patroli na drogach.

Szeroko rozumianą **pomoc społeczną** w mieście świadczy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, którego kadrę w 2014 roku stanowiły 4 osoby, w tym 1 pracownik socjalny. Na jednego pracownika socjalnego przypadało 3 626 mieszkańców, co oznacza, że nie był spełniony wskaźnik zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W wykonywaniu zadań MOPS współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi i innymi jednostkami organizacyjnymi miasta, służbą zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną.

Liczba osób objętych pomocą społeczną w mieście w latach 2012-2014 ulegała wahaniom, tak samo jak liczba rodzin w tym samym położeniu. Analogicznie wyglądała sytuacja, jeśli chodzi o udział beneficjentów systemu w ogóle ludności miasta – najwyższy wskaźnik odnotowano w 2013 roku (12,33%). Największą grupę w ich gronie stanowiły charakteryzujące się niskim poziomem dochodów rodziny ubogie, najczęściej borykające się z brakiem zatrudnienia. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdziły dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej; w latach 2012-2014 najczęstszą przyczyną było ubóstwo oraz bezrobocie, a w dalszej kolejności: długotrwała lub ciężka choroba i sytuacja materialna osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Na koniec 2014 roku na infrastrukturę socjalną miasta, obok MOPS składały się: Warsztaty Terapii Zajęciowej „Caritas”, Kociewskie Stowarzyszenie Abstynentów, Grupa Anonimowych Alkoholików „Adventus”, Grupa AL-Anon oraz Świetlica środowiskowa „Kolorowa Tęcza”. Na poziomie powiatowym infrastrukturę polityki społecznej współtworzyły następujące instytucje mające swoją siedzibę w Stargardzie Gdańskim: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

W 2014 roku na terenie miasta Skórcz funkcjonowały liczne **organizacje pozarządowe**, m.in. Stowarzyszenie „Aktywni Kociewiaczy”, Towarzystwo Przyjaciół Skórcza i Ziemi Kociewskiej, Koło Gospodyń Miejskich czy uczniowskie kluby sportowe. Samorząd miasta, w oparciu o akt prawa miejscowego podejmował z nimi współpracę. W mieście funkcjonowała też jedna parafia Kościoła rzymskokatolickiego, z działającym przy niej zespołem „Caritas” organizującym doraźną i długofalową pomoc socjalną.

W ramach diagnozy problemów społecznych miasta Skórcz przeprowadzono **badania ankietowe** wśród losowo wybranych mieszkańców miasta oraz osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej. Do analizy przedłożono w sumie 18 wypełnionych anonimowo ankiety, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w mieście. Wśród problemów, które najbardziej uwidaczniają się w mieście, respondenci najczęściej wskazywali niezaspokojenie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia i w dalszej kolejności alkoholizm oraz bezrobocie. Duże grupy ankietowanych zwróciły uwagę również na dysfunkcyjność rodzin i problemy ze starzeniem się. Ankietowani wskazali kategorie osób i grup, które są ich zdaniem najbardziej zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym uznając, że problemem tym obarczone są zwłaszcza osoby i rodziny dotknięte ubóstwem, a także osoby i rodziny zmagające się z bezrobociem oraz problemami uzależnień i przemocy. Liczne grono wymieniało także dzieci z rodzin ubogich, rodziny zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi czy bezdomnych i osoby zagrożone bezdomnością.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w mieście jest najmniej zadowalająca w takich obszarach, jak: ochrona zdrowia, uzależnienia od alkoholu i narkomania oraz zapewnienie opieki przedszkolnej, jak też ubóstwo, starość i poziom edukacji. Odpowiadając na pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w mieście w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi, ankietowani podkreślali rolę właściwie zorganizowanych i przemyślanych form takiej pomocy, wskazując na konieczność lepszego rozpoznania problemów rodzin, docierania z ofertą pomocy do wszystkich

potrzebujących wsparcia i indywidualnego podchodzenia do każdego problemu, udzielanie pomocy w postaci wsparcia materialnego oraz poradnictwa (zwłaszcza psychologicznego), jak i aktywizacji zawodowej, pomocy w poszukiwaniu pracy.

Problemy na **rynku pracy** przyczyniają się do ubożenia ludności, a nawet prowadzą do wykluczenia społecznego. Analiza struktury bezrobocia w mieście wykazała, że w latach 2012-2014 liczba osób bezrobotnych w mieście malała rokrocznie, przy czym w analizowanym okresie kobiety stały się większością osób bezrobotnych w mieście. Osoby długotrwale bezrobotne stanowiły ponad 26 proc. tej populacji.

Problemem związanym między innymi z brakiem pracy i popadaniem w ubóstwo jest eksmisja, która może prowadzić do **bezdomności**. Nie jest ona istotnym problemem miasta, utrzymuje się na niewielkim poziomie, o czym świadczy liczba osób, którym przyznano wsparcie w latach 2012-2014.

Skutecznie przeciwdziałanie problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminacja ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo wymaga prowadzenia działań, których inicjowanie należy do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Diagnoza **problemów uzależnień i przemocy w rodzinie** pozwala stwierdzić, że w latach 2012-2014 ulegały wahaniom tak wysokość nakładów finansowych przeznaczonych na walkę z alkoholizmem (z zasadniczym wzrostem odnotowanym w 2013 r.), jak i kwoty przeznaczone na przeciwdziałanie narkomanii, które w 2013 r. zmniejszyły się. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w mieście ulegała wahaniom, zmniejszała się natomiast powiązana z nimi liczba wydawanych zezwoleń na sprzedaż. Negatywnych opinii w tej sprawie nie wydawano i nie podejmowano decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia.

Badania ankietowe dotyczące **problemów równości płci** wykazały, że dyskryminacją ze względu na płeć zagrożone są najbardziej osoby o niskich kwalifikacjach i osoby samotnie wychowujące dzieci; spory odsetek pytanym wykazywał, iż w mieście nie ma osób dyskryminowanych. Samorząd miasta prowadzi działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn oraz przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, ale te działania są znikome i trudne do określenia dla ankietowanych.

Analiza **sytuacji dziecka** w mieście wykazała, że problemami, które najczęściej dotykają dzieci, młodzież i ich rodziny, są: stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej oraz autoagresja, a także w mniejszym zakresie sięganie przez uczniów po papierosy i narkotyki, niszczenie mienia szkolnego i przypadki dyskryminacji. Z kolei analiza potrzeb dzieci i młodzieży pokazała konieczność zapewnienia im szerszego dostępu do

alternatywnych form spędzania czasu wolnego, zapewnienia prawidłowej opieki rodzicielskiej nad dziećmi, dalszego wspierania dzieci pochodzących z rodzin ubogich poprzez zwiększenie pomocy socjalnej.

W ostatnich latach kurczy się w mieście populacja **osób starszych** przy jednoczesnym wzroście liczby młodszych grup wiekowych i dodatnim przyroście naturalnym. Osoby starsze są z reguły bardziej narażone na choroby i niepełnosprawność, z czym wiąże się narastający problem uzależnienia od pomocy innych. Do problemów, z którymi borykają się osoby w podeszłym wieku zalicza się też samotność, ubóstwo, niezaradność. Wśród beneficjentów pomocy społecznej, udzielanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skórczu, w 2014 roku było 19 osób w wieku 61-70 lat oraz 18 osób w wieku 71 lat i więcej. W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zapytano mieszkańców miasta o problemy, z jakimi borykają się osoby starsze w mieście. W odpowiedzi najczęściej wskazywano samotność, ubóstwo, niezaradność, apatię i choroby. Natomiast wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób starszych w mieście, ankietowani wskazywali: utworzenie domu dziennego pobytu i Klubu Seniora, zasadniczą poprawę stanu bazy rehabilitacyjnej, tworzenie oferty oraz ośrodków zajęć rekreacyjnych m.in. dla seniorów.

Oceniając realizowane w mieście działania adresowane do osób starszych, za wystarczające uznało je 39%, odmiennego zdania było 17% pytanych.

Analiza sytuacji **osób niepełnosprawnych** pozwoliła stwierdzić, że w latach 2012-2014 niepełnosprawność była drugim-trzecim, pod względem liczby beneficjentów, powodem przyznawania pomocy społecznej w mieście. Wahaniom ulegała liczba orzeczeń o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom miasta Skórcz przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Starogardzie Gdańskim.

W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania zadano mieszkańcom miasta Skórcz dwa pytania, pozwalające uzyskać opinie na temat wsparcia udzielanego mieszkańcom miasta borykającym się z problemami niepełnosprawności. Na pytanie „Jak Pani / Pan ocenia realizowane w mieście działania na rzecz niepełnosprawnych?” niemal 39% uczestników badania zdecydowało się na postawienie diagnozy dobrej, natomiast za wystarczające uznało je ponad 22% pytanych. Jednocześnie ponad 11% było zdania, że działania te są niewystarczające. Natomiast na pytanie „Czy rodziny z dziećmi niepełnosprawnymi mają zapewniony dostęp do usług rehabilitacyjnych?” aż połowa z nich uznała, iż takowego dostępu brak lub jest on niewystarczający. Jako wystarczający określiło go nieledwie ponad 11%. Problemy osób niepełnosprawnych i ich

rodzin są w mieście na tyle istotne, że zauważa je większość mieszkańców. Osoby niepełnosprawne w mieście nie są izolowane, mogą liczyć na zrozumienie lokalnej społeczności i wsparcie instytucji pomocowych.

Uzyskane wyniki diagnozy problemów społecznych posłużyły, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, do opracowania założeń polityki społecznej Miasta Skórcz na lata 2016-2021. Zostały one przedstawione w części programowej strategii.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

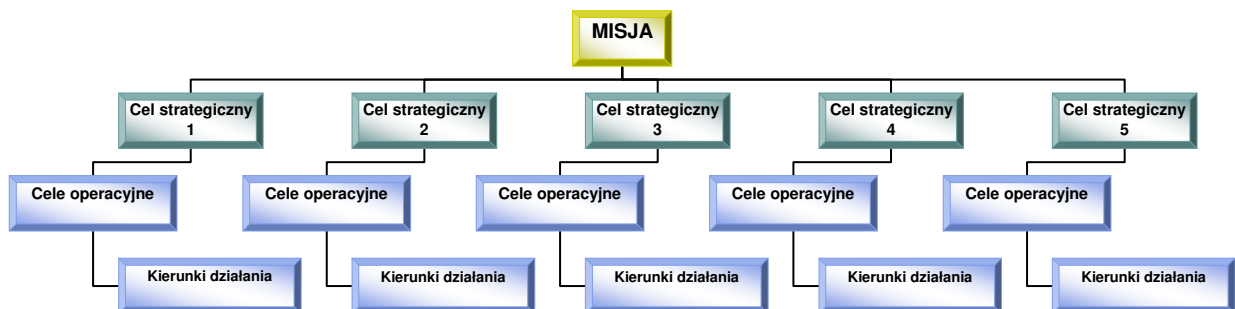
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Skórcz na lata 2016-2021, jest następująca:

**„Miasto Skórcz zaspokaja potrzeby mieszkańców,
zapewnia im warunki do rozwoju
oraz przeciwdziała zjawiskom marginalizacji i wykluczenia społecznego.”**

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

Diagram 2. Związek misji z celami i kierunkami działań

CEL STRATEGICZNY 1.:

Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom.

Cele operacyjne:

1. Zapewnienie osobom ubogim bezpieczeństwa socjalnego.
2. Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz ograniczanie dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy
3. Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców miasta.
2. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej (w tym w postaci posiłku) osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.
3. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
4. Wsparcie osób i rodzin ubogich pracą socjalną.
5. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz osób ubogich.
6. Rozwój w mieście zasobów mieszkań socjalnych.
7. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich oraz z Kościołem.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach.
2. Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez pomoc finansową udzielaną przez OPS.
3. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi.
4. Promowanie w obszarze rynku pracy zasady równości płci, uwzględnianie równości płci w podejmowanych działaniach na rzecz osób bezrobotnych; opracowanie i realizacja lub współudział w realizacji projektów i akcji informacyjnych na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy.

5. Promowanie miasta w celu pozyskania inwestorów.
6. Wspieranie rozwoju w mieście podmiotów ekonomii społecznej.
7. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością, zapewnienie im dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi i dotkniętymi bezdomnością.
3. W razie potrzeby zapewnianie osobom bezdomnym schronienia.
4. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2016-2021.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Miasta, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, placówki kultury, placówki opiekuńczo-wychowawcze, w tym świetlice środowiskowe, organizacje pozarządowe.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy w Starogardzie Gdańskim, placówki oświatowe, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza miasta, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (miejski, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób ubogich, bezrobotnych i bezdomnych objętych pracą socjalną,

- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa bezrobocia i bezdomności,
- liczba osób bezrobotnych w mieście, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów w zakresie aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba mieszkań socjalnych w mieście,
- liczba osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, którym udzielono wsparcia

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- zwiększenia liczby osób zaktywizowanych,
 - zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej,
 - zwiększenia liczby miejsc pracy,
 - spadku liczby osób bezrobotnych,
 - wzrostu liczby podmiotów gospodarczych,
 - poprawy sytuacji osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością
-

CEL STRATEGICZNY 2.:

Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.
2. Wsparcie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.
3. Pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.
4. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Promowanie w mieście prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników OPS-u i placówek oświatowych.
2. Utworzenie grup wsparcia – Szkoła Rodziców.
3. Udzielanie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
4. Zwiększenie liczby pracowników socjalnych i prowadzenie w większym zakresie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
5. Zatrudnianie, adekwatnie do potrzeb, asystentów rodziny oraz organizowanie szkoleń i projektów dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
6. Zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologiczno-pedagogicznego, prawnego, terapii rodzinnej).
7. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w mieście poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, Policji, organizacji pozarządowych i Kościoła.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Zapewnienie osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.
2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży.
4. Tworzenie grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych (AA, Al-Anon, DDA).
5. Kontynuowanie działalności funkcjonujących w mieście grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień.
6. Kontynuowanie działalności przez Zespół Interdyscyplinarny i Punkt Konsultacyjny; podnoszenie kwalifikacji przez specjalistów w tematyce przemocy.
7. Utworzenie grup wsparcia dla ofiar przemocy.
8. Ułatwienie dostępu do programów korekcyjnych dla sprawców przemocy.
9. Zapewnienie, w razie potrzeby, osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
10. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, problemami alkoholowymi i narkomanii.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Podnoszenie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich i pedagogów szkolnych.
2. Ułatwienie dostępu do specjalistów (psychiatra dziecięcy, psycholog).
3. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez prowadzenie zajęć wyrównawczych.
4. Zapewnienie uczniom niepełnosprawnym dostępu do kształcenia, m.in. poprzez prowadzenie klas integracyjnych i nauczania indywidualnego.
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych miasta.
6. Rozszerzenie oferty wsparcia w świetlicach środowiskowych.
7. Organizowanie zbiórki artykułów szkolnych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 4.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej oraz dostępu do lekarzy specjalistów

Szczegółowe działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie zawierają: Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii oraz Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016-2021.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Punkt Konsultacyjny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe szczebla podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki służby zdrowia, placówki opiekuńczo-wychowawcze, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół i społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (miejski, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny,
- liczba szkoleń i projektów adresowanych do rodzin,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,

- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej i edukacyjnej,
- liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba nauczycieli i pedagogów szkolnych doskonalących swoje kwalifikacje zawodowe,
- liczba uczniów uczęszczających do klas integracyjnych,
- liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
 - poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
 - zwiększenia dostępności wsparcia dla rodzin,
 - podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych,
 - zwiększenia szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce,
 - zróżnicowania form spędzania czasu wolnego oraz wzrostu liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających,
 - poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,
 - zwiększenia dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
 - zmniejszenia skali przemocy w rodzinie,
 - poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia.
-

CEL STRATEGICZNY 3.:

Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.

Cele operacyjne:

1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi.
3. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
4. Utworzenie Klubu Seniora.
5. Utworzenie Dom Dziennego Pobytu.
6. Podejmowanie współpracy z kościołem oraz z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych, rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych, w tym poprzez organizowanie cyklicznych imprez, spotkań integracyjnych, zajęć, wycieczek.
7. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami niepełnosprawnymi.
3. Zatrudnianie asystenta osoby niepełnosprawnej.
4. Zintensyfikowanie działań zmierzających do likwidacji barier architektonicznych.
5. Utworzenie grupy wsparcia dla osób niepełnosprawnych.
6. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016-2021.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, domy pomocy społecznej, ośrodki wsparcia, placówki służby zdrowia, placówki kultury, oświatowe, pracodawcy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (miejski, powiatowy) i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością (w oparciu o dane OPS-u oraz PCPR-u),
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
- liczba ofert pracy dla osób niepełnosprawnych.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- zwiększenia udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- podniesienia jakości świadczonych usług,
- podniesienia jakości funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania.

CEL STRATEGICZNY 4.:

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w mieście.

Cele operacyjne:

1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych.
2. Zapewnienie bezpieczeństwa w mieście przez Policję.
3. Podejmowanie przez jednostki miasta i jego mieszkańców współpracy z instytucjami o zasięgu ponadlokalnym, Policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
5. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. remont dróg miejskich, budowę przydrożnych chodników i oświetlenia, organizację dowozu dzieci i młodzieży do szkół, działania edukacyjne.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016-2021.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki przedszkolne, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.

Partnerzy w realizacji działań:

Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (miejski, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku przestępczości, w tym wśród nieletnich,
 - poszerzenia wiedzy uczniów w zakresie przestępczości i jej skutków,
 - zwiększenia bezpieczeństwa na drodze.
-

CEL STRATEGICZNY 5.:

Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:

1. Doskonalenie kadr i służb pomocowych oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej w mieście poprzez zwiększenie nakładu finansowego na szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego.
2. Zwiększenie zatrudnienia pracowników socjalnych zgodnie ze wskaźnikami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.
3. Działania promocyjne propagujące zmianę wizerunku pomocy społecznej.
4. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. przez zamieszczanie informacji dotyczących funkcjonowania pomocy społecznej np. na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego i Ośrodka Pomocy Społecznej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
2. Inicjowanie działalności w mieście nowych organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej oraz podmiotów ekonomii społecznej (także o zasięgu ponadlokalnym).
3. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.
4. Opracowywanie i realizowanie, przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji mieszkańców miasta, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy Unii Europejskiej.
5. Promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz podmiotów ekonomii społecznej oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet miasta źródeł finansowania.
6. Propagowanie idei pomocy innym oraz pozyskiwanie darczyńców w celu możliwości jej realizacji.

Szczegółowe działania w zakresie współpracy samorządu miasta z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego zawiera roczny Program współpracy miasta Skórcz z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016-2021.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne miasta.

Partnerzy w realizacji działań:

Organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (miejski, powiatowy i wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w mieście, zajmujących się zagadnieniami z zakresu polityki społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspólnych przedsięwzięć z zakresu rozwiązywania problemów społecznych,
- liczba opracowanych i zrealizowanych projektów,
- liczba wspieranych przez samorząd miasta organizacji pozarządowych.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- profesjonalizacji kadry pomocy społecznej,

- zwiększenia jakości świadczonych usług,
 - zróżnicowania form i zwiększenia efektywności współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami ekonomii społecznej.
 - zwiększenia aktywności mieszkańców, wzrostu liczby inicjatyw społecznych.
-

2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasta Skórcz na lata 2016-2021 będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skórczu. Działania te będą podejmowane zgodnie ze szczegółowym harmonogramem, ujętym w opracowywanych corocznie planach działań.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez zespół oceniający strategię. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawiają się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Zespół oceniający zostanie powołany zarządzeniem Burmistrza Skórcza, a w jego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zasady działania zespołu zostaną określone zarządzeniem Burmistrza.

Zespół oceniający strategię będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych raz na rok, a następnie przygotuje raport monitoringowy. Zawartą w nim ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w mieście prześle Burmistrzowi i Radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

3. RAMY FINANSOWE

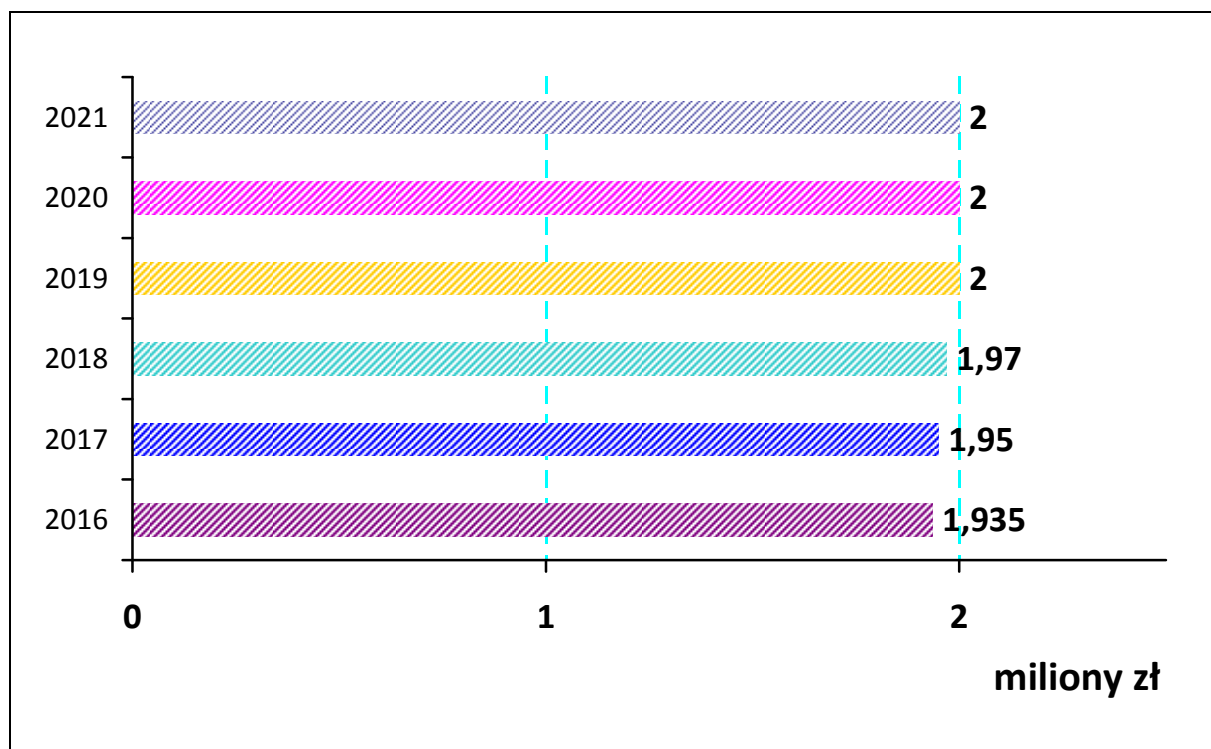
Ustawa o pomocy społecznej (Art. 16b ust. 2 pkt 3 podpunkt c) nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych Strategii. Są one przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 44. Ramy finansowe Strategii w latach 2016-2021

szacunkowa wielkość wydatków (w złotych) w latach:					
2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.935.000	1.950.000	1.970.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000

Poniżej przedstawiono wykres prezentujący skalę wydatków zaplanowanych w ramach finansowych Strategii.

Wykres 21. Wielkość wydatków zaplanowanych na realizację zapisów strategii

4. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Skórcz będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające opracowanie i realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami. Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru. Mogą one być przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę Miejską.

4.1. PROGRAMY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Skórcz na lata 2016-2021 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii,
3. Roczny Program współpracy Miasta Skórcz z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

4.2. PROJEKTY

Projekty, które mogą być realizowane w ramach strategii, stanowią swego rodzaju „bank pomysłów”. Projekty odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia miasta i jej mieszkańców, zaś ich autorami są przedstawiciele lokalnej społeczności. Ich realizacja jest wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad strategią. Jego autorami są przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Kultury, Zespołu Szkół Publicznych – Szkoły Podstawowej im. Franciszka Schornaka i Lekkoatletycznego Ludowego Klubu Sportowego „Ziemi Kociewskiej” w Skórczu.

Projekt „Książki naszych marzeń”

Wnioskodawca projektu: Zespół Szkół Publicznych – Publiczna Szkoła Podstawowa im. Franciszka Schornaka w Skórczu.

Cel główny projektu

Upowszechnianie czytelnictwa wśród uczniów.

Cele szczegółowe projektu

- kształtowanie aktywnej i świadomej postawy czytelniczej uczniów;
- rozwijanie umiejętności analizy interpretacji tekstów literackich;
- doskonalenie czytelniczych umiejętności.

Miejsce realizacji projektu

Zespół Szkół Publicznych – Publiczna Szkoła Podstawowa im. Franciszka Schornaka w Skórczu.

Beneficjenci projektu

Uczniowie klas I – VI.

Partnerzy w realizacji projektu

- Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Skórczu.

Czas realizacji projektu

Okres 5 lat.

Projekt „Senior mądry i doświadczony może być w życiu aktywnie spełniony”

Wnioskodawca projektu: Miejski Ośrodek Kultury w Skórczu.

Cel główny projektu

Bezpłatna oferta do seniorów sprzyjająca utrzymaniu dobrego stanu zdrowia dzięki zajęciom aerobiku i zumbi.

Cele szczegółowe projektu

- podtrzymanie dobrego stanu zdrowia osób w starszym wieku i ich samopoczucia;
- organizacja nieodpłatnych ćwiczeń ruchowych.

Miejsce realizacji projektu

Sala Miejskiego Ośrodka Kultury w Skórczu.

Beneficjenci projektu

Grupa aktywnych kobiet od 6 lat działająca w MOK. Pośrednio oferta skierowana do wszystkich osób w wieku emerytalnym – zwolenników ruchu i ćwiczeń gimnastycznych.

Partnerzy w realizacji projektu

- Klub Fitnes „Esta Fiesta”.

Czas realizacji projektu

Okres jesienno-zimowy.

Projekt „Popularyzacja sportu, rekreacji, wypoczynku i turystyki”

Wnioskodawca projektu: Lekkoatletyczny Ludowy Klub Sportowy „Ziemi Kociewskiej” w Skórczu.

Cel główny projektu

Popularyzacja sportu i aktywności ruchowej wśród mieszkańców z jednoczesnym zapewnieniem warunków rozwoju w sporcie kwalifikowanym.

Cele szczegółowe projektu

- zdobywanie przez zawodników kwalifikacji do imprez mistrzowskich;
- kształtowanie aktywnej postawy mieszkańców;
- organizacja imprez sportowych, rekreacyjnych i turystycznych.

Miejsce realizacji projektu

Obiekty sportowe i rekreacyjne w Skórczu.

Beneficjenci projektu

Zawodnicy sekcji sportu kwalifikowanego oraz mieszkańcy miasta.

Partnerzy w realizacji projektu

- Urząd Miejski w Skórczu;
- sponsorzy imprez sportowo-rekreacyjnych.

Czas realizacji projektu

Nieograniczony.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Skórcz na lata 2016-2021 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd miasta i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w mieście. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.